

Strategia Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030

Opracowanie:

40 NET sp. z o.o.

www.40net.pl

Spis treści

Spis treści.....	3
I. Wprowadzenie	4
II. Metodologia opracowania strategii	5
III. Diagnoza strategiczna Gminy Jonkowo	7
1.1 Charakterystyka Gminy Jonkowo	7
1.2 Dostępność komunikacyjna.....	8
1.3 Potencjał demograficzny	9
1.4 Potencjał gospodarczy.....	13
1.5 Rynek pracy	17
1.6 Aktywność obywatelska	19
1.7 Pomoc społeczna	21
1.8 Oświata.....	23
1.9 Kultura, sport i organizacje pozarządowe	25
1.10 Infrastruktura komunalna	27
1.11 Infrastruktura mieszkaniowa.....	31
1.12 Ochrona Zdrowia	32
1.13 Możliwości budżetowe Gminy Jonkowo	32
1.14 Turystyka w Gminie Jonkowo.....	35
1.15 SWOT.....	38
IV. Obszary strategicznej interwencji ujęcie regionalne	40
V. Wizja rozwoju Gminy Jonkowo	42
VI. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	44
VIII. Cele strategiczne i kierunki działań	46
IX. Gmina Jonkowo 2030 - schemat strategiczny	51
X. Spójność planistyczna dokumentu Strategii.....	52
XI. Część wdrożeniowa	56
Załącznik nr 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej.....	63
Załącznik nr 2. Indykatorywny wykaz projektów planowanych do realizacji na terenie Gminy Jonkowo	77

I. Wprowadzenie

„Strategia Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030” jest podstawową deklaracją samorządu, w której sformułowana została wizja oraz zasadnicze kierunki rozwoju miasta. Wizja Gminy Jonkowo zawarta w koncepcji strategicznej niniejszego opracowania jest efektem połączenia prac warsztatowych, eksperckich oraz wyników uzyskanych w ramach badań społecznych. Przyjęty program działania jest spójny z opracowaniami szczebla regionalnego oraz krajowego.

Podstawą prawną dla opracowania i wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo jest art. 10e ust. 1, 10f ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz art. 3 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ustawa precyzuje zasady opracowania dokumentu.

Działania, których celem było opracowanie strategii podjęto w roku 2022. W ramach działań wykonawczych zawarto umowę z firmą 40 NET sp. z o.o., której powierzono koordynację prac nad opracowaniem Strategii.

Istotą przedmiotowego opracowania jest wyznaczenie głównych, najważniejszych kierunków działań krótko- i długofalowych oraz opisanie sposobu ich realizacji. Strategia jest zatem kompleksowym dokumentem wspomagającym zarządzanie gminą. Zawarte w niniejszym programie zapisy wynikają zatem wprost z postulatów i ocen sformułowanych przez liderów społeczności lokalnej Gminy Jonkowo, a także stanowią wyraz aspiracji i dążeń samorządu jako wspólnoty mieszkańców.

Przedmiotowe opracowanie to nadrzędny dokument planistyczny Gminy Jonkowo, zastępujący poprzedni przyjęty Uchwałą Nr LII/327/2017 Rady Gminy Jonkowo z dnia 28 grudnia 2017r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo na lata 2016-2026. Przedmiotowe opracowanie ma charakter kompleksowy odwołujący się do badań społecznych przeprowadzonych wśród mieszkańców, warsztatów eksperckich, kompleksowej diagnozy oraz konsultacji społecznych. Opracowanie stanowi częściowo aktualizację poprzedniej Strategii - jej swoiste kontinuum rozwojowe, niemniej ograniczone perspektywą roku 2030. Jednocześnie, co kluczowe, w zasadniczej części dokument odpowiada na zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne w skali mikro oraz makro - głównie wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej i możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027. Dodatkowo dokument umożliwia efektywne ubieganie się o pozyskiwanie dotacji i dofinansowań z krajowych i regionalnych Programów Operacyjnych.

II. Metodologia opracowania strategii

Strategia rozwoju jest podstawowym narzędziem służącym efektywnemu zarządzaniu na poziomie lokalnym. Celem działania samorządu gminnego jest w pierwszej kolejności zaspakajanie potrzeb mieszkańców, a także stymulowanie rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. Samorząd lokalny posiada narzędzia służące realizacji tych celów (zarówno w wymiarze finansowym jak i instytucjonalnym), napotyka też różnorodne bariery i ograniczenia (wewnętrzne jak i zewnętrzne), które obniżają skuteczność podejmowanych działań. Planowanie strategiczne w wymiarze wieloletnim daje możliwość optymalnego wykorzystania zasobów do realizacji najbardziej potrzebnych z punktu widzenia rozwoju lokalnego zadań.

„Strategia Rozwoju Gminy Jonowo do roku 2030” została przygotowana z uwzględnieniem następujących pięciu założeń metodologicznych:

- charakter wieloletni - planowanie w odniesieniu do prognoz i trendów;
- „od ogółu do szczegółu” - od misji, poprzez problemy i pomysły na ich rozwiązanie, do konkretnych planów;
- uczestnictwo - zaangażowanie w pracę nad Strategią różnych środowisk, mieszkańców i zainteresowanych podmiotów;
- praca grupowa - organizacja warsztatów gwarantujących wypracowywanie optymalnych rozwiązań;
- przydatność - wypracowane rozwiązania stają się automatycznie projektami, dla których można poszukiwać źródeł finansowania.

Niniejszy dokument przygotowany został w oparciu o najlepsze schematy wieloletniego planowania i uwzględnia następujące podstawowe elementy zarządzania strategicznego:

- Wizja - ogólne, długofalowe wyobrażenie przyszłego stanu, pozycji gminy;
- Identyfikacja barier i szans rozwojowych (analiza SWOT) - opracowana została dzięki wykorzystaniu danych statystycznych oraz informacji zawartych w dokumentach opracowanych w latach poprzednich oraz udostępnionych zarówno przez Urząd Gminy, jak i przez organizacje społeczne i gospodarcze działające na terenie gminy. Innym ważnym źródłem danych wykorzystywanych na potrzeby diagnozy i analizy SWOT były wyniki badań ankietowych, które zostały przeprowadzone ściśle na potrzeby procesu planowania strategicznego. Mieszkańcy uczestniczący w badaniach mogli bezpośrednio ocenić poziom rozwoju Jonkowa, wskazując najważniejsze problemy rozwojowe. W analizie SWOT znajdują się zatem szczegółowe i możliwie najbardziej aktualne zapisy, które wskazują na przewagi oraz deficyty gminy;
- Określenie celów strategicznych dla Gminy Jonkowo. Cele strategiczne wskazują konkretne kierunki działań - ich osiągnięcie stanowi zawsze wyraz realizacji misji gminy. Cele strategiczne wyznaczają także precyzyjne obszary dla formułowania planów operacyjnych.

Schemat strategii wyraźnie wskazuje nadrzędny charakter wizji Gminy Jonkowo w stosunku do pozostałych elementów Strategii. Wszystkie zaprezentowane w niniejszej Strategii zadania szczegółowe są podporządkowane osiągnięciu celów strategicznych, których systematyczna realizacja pozwoli na wypełnienie zdefiniowanej wizji. Cele te wyznaczają obszary dla formułowania planów operacyjnych i wskazywania konkretnych działań. Na etapie określania celów strategicznych wyodrębnia się tzw. domeny planowania strategicznego, które mają na celu wyznaczenie swoistej linii demarkacyjnej pomiędzy poszczególnymi kierunkami rozwoju.

Jednym z kluczowych etapów opracowania Strategii było przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców. Badanie przeprowadzono w roku 2022 roku. Badaniami objęci zostali wszyscy mieszkańcy Jonkowa. Badania przeprowadzono przy pomocy kwestionariusza ankiety. Do respondentów docierano poprzez opublikowanie ankiety na stronie internetowej. Ankiety następnie opracowano statystycznie.

Wypracowanie ogólnych założeń dla programu, a także dyskusja nad konkretnymi propozycjami w zakresie zadań, które zostały następnie uwzględnione w planach operacyjnych odbyły się na warsztatach strategicznych.

Zastosowanie zaprezentowanych powyżej metod planowania strategicznego pozwoliło z jednej strony na uzyskanie wysokiego poziomu szczegółowości opracowania, przy utrzymaniu dbałości o zachowanie głównych kierunków rozwojowych, w tym w szczególności kreowaniu spójności całego obszaru Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030 to przede wszystkim wieloletnie planowanie rozwoju obszaru, które zawiera program rozwoju społecznego oraz gospodarczego, obejmujący cele oraz plany strategiczne dla Jonkowa, które realizowane będą w jego granicach administracyjnych. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za ich realizację będzie Wójt Gminy Jonkowo.

Za okres realizacji Strategii przyjęto okres do 2030 roku. Wybór takiego przedziału czasowego pozwala na realne wdrożenie precyzyjnie zaplanowanych i określonych celów strategicznych. Strategia wraz ze skutecznym systemem monitoringu służyć będzie rozwojowi Gminy Jonkowo w oparciu o potencjał zewnętrzny, zidentyfikowane potrzeby mieszkańców oraz dostępne środki zewnętrzne, głównie z Unii Europejskiej.

III. Diagnoza strategiczna Gminy Jonkowo

1.1 Charakterystyka Gminy Jonkowo

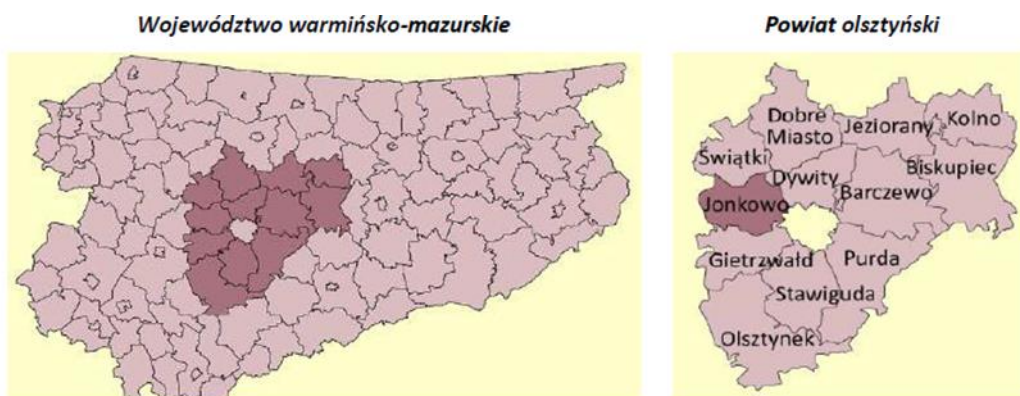
Gmina Jonkowo położona jest w centralnej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie olsztyńskim. Graniczy z następującymi gminami: Świątki, Dywity, Miasto Olsztyn, Gietrzwałd oraz Łukta.

Gmina Jonkowo położona jest w centralnej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie olsztyńskim. Graniczy z następującymi gminami: Świątki, Dywity, Miasto Olsztyn, Gietrzwałd oraz Łukta

Powierzchnia gminy to 16 869 ha, co stanowi niecałe 6% powierzchni całego powiatu. Użytki rolne stanowią ponad 50% powierzchni gminy, natomiast grunty leśne 38%, a grunty pod wodami około 1%.

Odległość administracyjnego centrum gminy (Jonkowa) od stolicy województwa Miasta Olsztyn wynosi 13,5 km. Na poniższych rysunkach zaprezentowano lokalizację Gminy na tle województwa i powiatu (1) oraz sołectwa w gminie (2).

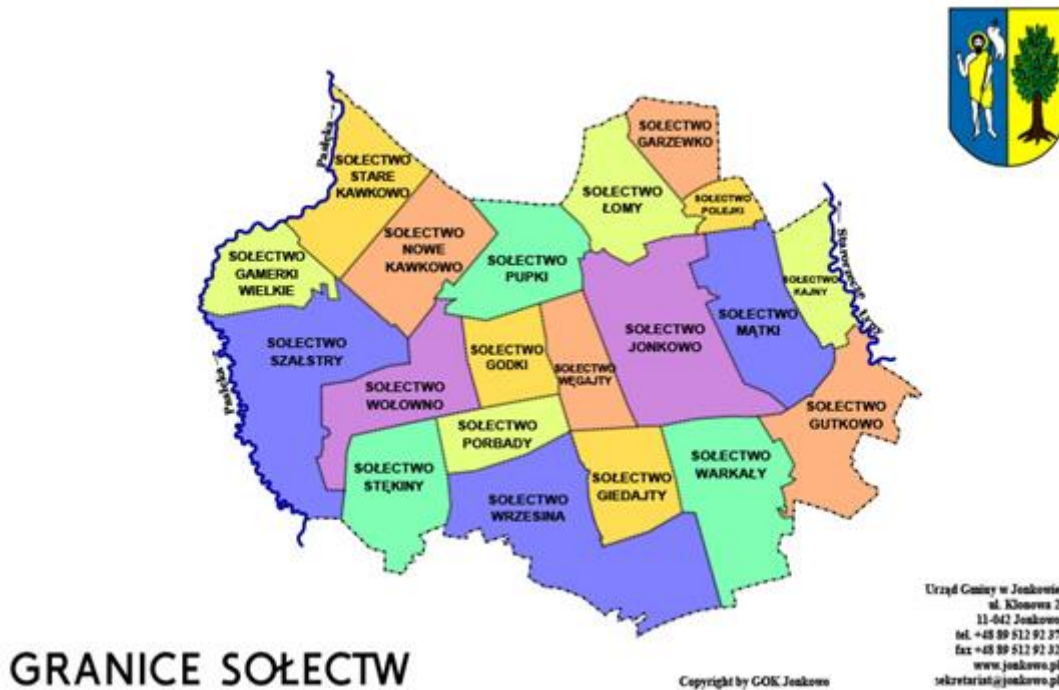
Rysunek. Lokalizacja - Gmina Jonkowo na tle województwa i powiatu

Źródło: Strategia Rozwoju gminy JONKOWO na lata 2016-2026

Rysunek. Gmina Jonkowo - sołectwa

Źródło: Strategia Rozwoju gminy JONKOWO na lata 2016-2026

Na terenie Jonkowa swoją siedzibę mają najważniejsze urzędy i instytucje Gminy Jonkowo. Na dzień 31 grudnia 2022 roku liczba stałych mieszkańców Gminy Jonkowo wynosiła 7392 osoby, a czasowo zameldowanych 93, co daje łączną liczbę mieszkańców gminy 7485 osób.

Pod względem administracyjnym Gmina Jonkowo składa się z 20 sołectw: Gamerki, Garzewko, Giedajty, Godki, Gutkowo, Jonkowo, Kajny, Łomy, Mątki, Nowe Kawkowo, Polejki, Porbady, Pupki, Stare Kawkowo, Stękiń, Szalstry, Warkały, Węgajty, Wołowno, Wrzesina oraz 8 miejscowości bez statusu sołectwa: Baąg, Bobry, Gamerki Małe, Polejki Leśne, Szatanki, Szelańkowo, Wilimowo, Żurawno.

1.2 Dostępność komunikacyjna

W kontekście wzmocnienia potencjału gospodarczego oraz stymulowania atrakcyjności inwestycyjnej kluczową rolę odgrywa infrastruktura drogowa. Na układ drogowy Gminy Jonkowo składa się sieć dróg gminnych, powiatowych oraz wojewódzkich.

Teren gminy Jonkowo obsługują drogi:

a) drogi publiczne

Długość dróg gminnych publicznych wynosiła na dzień 31.12.2021r. 65,626 km i wzrosła w ciągu roku o 3 km. Nawierzchnię twardą bitumiczną posiadało 10,74 km dróg, żwirową 17,76km brukowaną 1,17km, gruntową naturalną 8,36km, gruntową wzmocnioną 30,74km.

b) drogi wewnętrzne

W 2021 roku wybudowano 0,45 km drogi z nawierzchnią twardą bitumiczną.

c) ścieżki rowerowe

Długość ścieżek rowerowych na dzień 31.12.2022r. wynosiła 7,66 km.

Drogi gminne wewnętrzne

Na terenie gminy Jonowo znajdują się drogi gminne wewnętrzne, które stanowią uzupełnienie istniejącej sieci drogowej. Drogi te w większości mają nawierzchnię gruntową naturalną. Są to drogi w osiedlach mieszkaniowych, drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, dojazdowe do obiektów użytkowanych przez przedsiębiorców.

Drogi dla rowerów

Poniżej zaprezentowano długość dróg dla rowerów w Gminie Jonkowie w latach 2016-2022r.

Tabela. Drogi dla rowerów

Podgrupa	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
drogi dla rowerów ogółem	km	0,0	0,0	0,0	2,1	2,1	8,3	8,3
będących pod zarządem gminy	km	0,0	0,0	0,0	2,1	2,1	2,1	2,1
będących pod zarządem starostwa	km	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,2	6,2
drogi dla rowerów na 10 tys. ludności	km	0,0	0,0	0,0	2,83	2,8	10,98	10,66

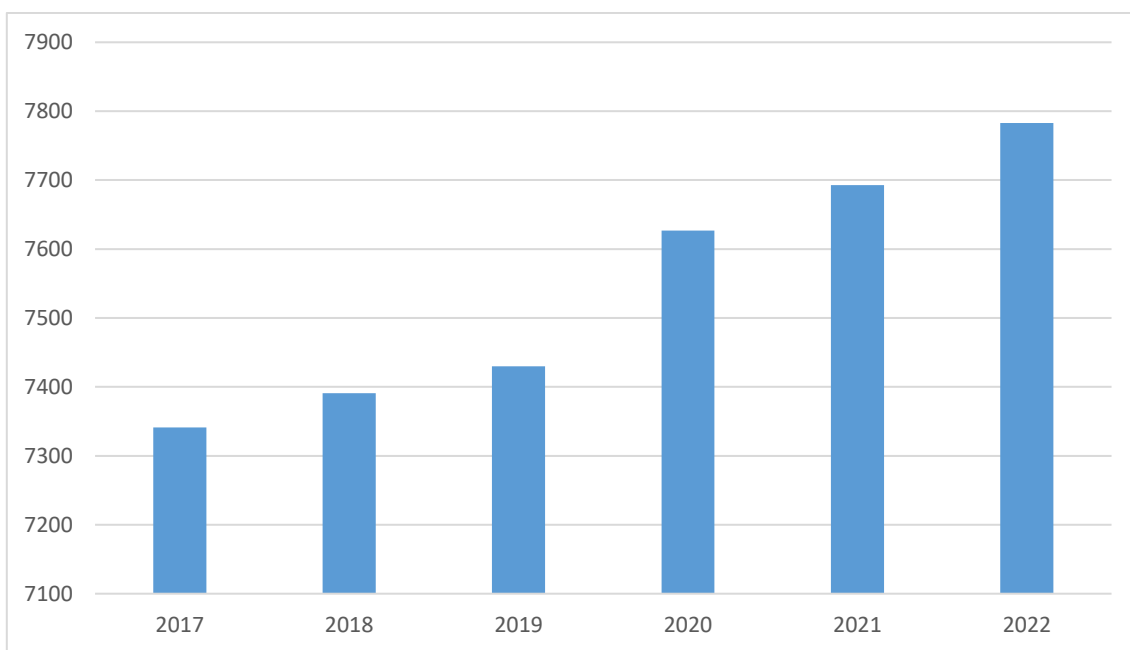
Źródło Bank Danych Lokalnych

1.3 Potencjał demograficzny

Podstawowy zasób gminy stanowią jej mieszkańcy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 roku Gminę Jonkowo zamieszkiwało 7 783 osób. Niecałe 51% tej liczby stanowili mężczyźni, a niewiele poniżej 50% - kobiety. W latach 2017-2022 liczba ludności w Gminie Jonkowo systematycznie się zwiększa. Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę ludności w Gminie Jonkowo w latach 2017-2022.

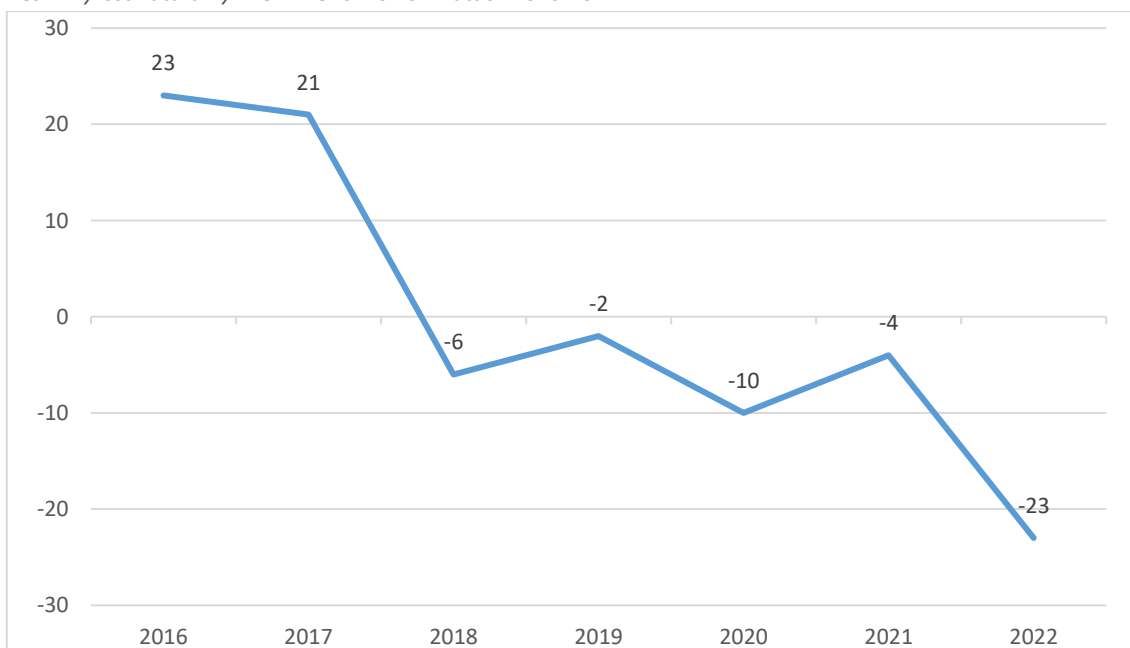
Wykres. Liczba ludności w Gminie Jonkowo w latach 2017-2022 [os.]

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Stan lokalnej demografii jest wypadkową przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Przyrost naturalny na przestrzeni lat 2016-2022: w roku 2016 współczynnik w tym zakresie wyniósł 23, a w 2022 roku 23 na minusie, co obrazuje w jakim stopniu zgony przeważały nad urodzeniami. Należy zauważyć, że w roku 2020 swój początek miała pandemia wirusa COVID-19, a ze względu na początkowy brak skutecznych metod przeciwdziałania wirusowi, wpłynął on na odnotowywaną w statystykach śmiertelność.

Wykres. Przyrost naturalny w Gminie Jonkowo w latach 2016-2022

Źródło: Bank Danych Lokalnych

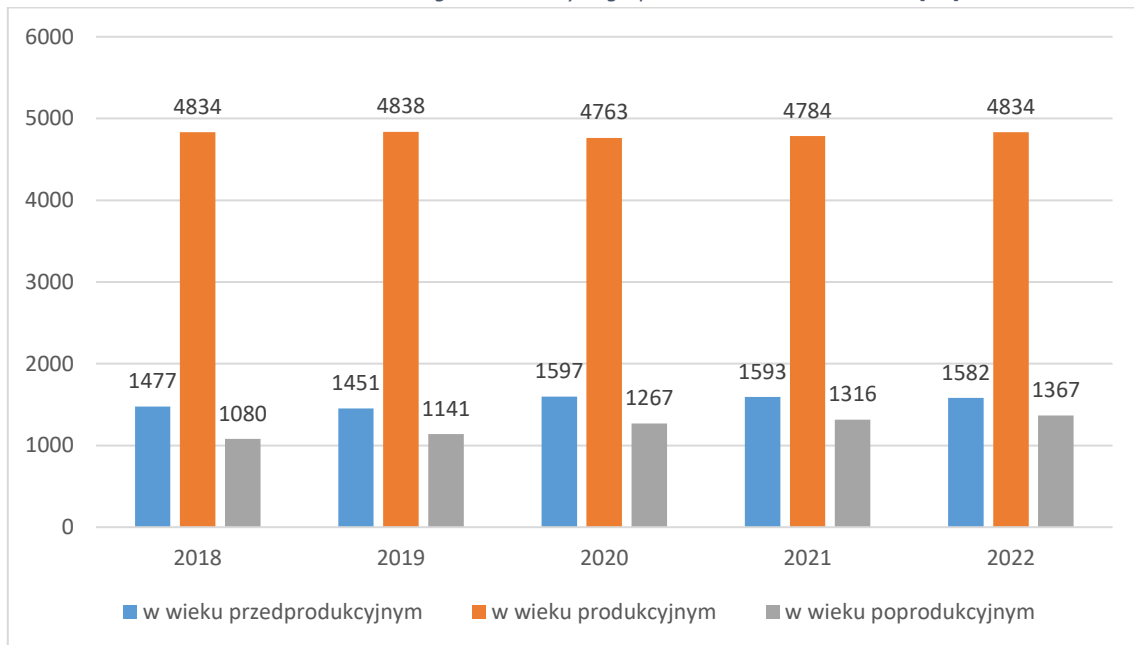
Tabela. Saldo migracji w Gminie Jonkowo w latach 2017-2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
saldo migracji	94	75	45	48	52	51	122
zameldowania	180	158	176	187	172	177	217
wymeldowania	86	83	131	139	120	126	95

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W analizowanym okresie w Gminie Jonkowo obserwuje się niewielki wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym i spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym nieznacznie spadła w stosunku do roku poprzedniego i w roku 2022 wyniosła 1 582, w przypadku liczby osób w wieku produkcyjnym wzrosła i w ostatnim roku badanego okresu była równa 4 834 - w roku 2021 były to 4 784 osoby. Osób w wieku poprodukcyjnym przybyło niecałe 21% od roku 2018 do 2022, co dowodzi, że wzrost liczby osób w tej ekonomicznej grupie wieku był najbardziej dynamiczny - w 2022 roku było ich 1 367.

Wykres. Stan Ludności w Gminie Jonkowo według ekonomicznych grup wieku w latach 2018-2022 [os.]

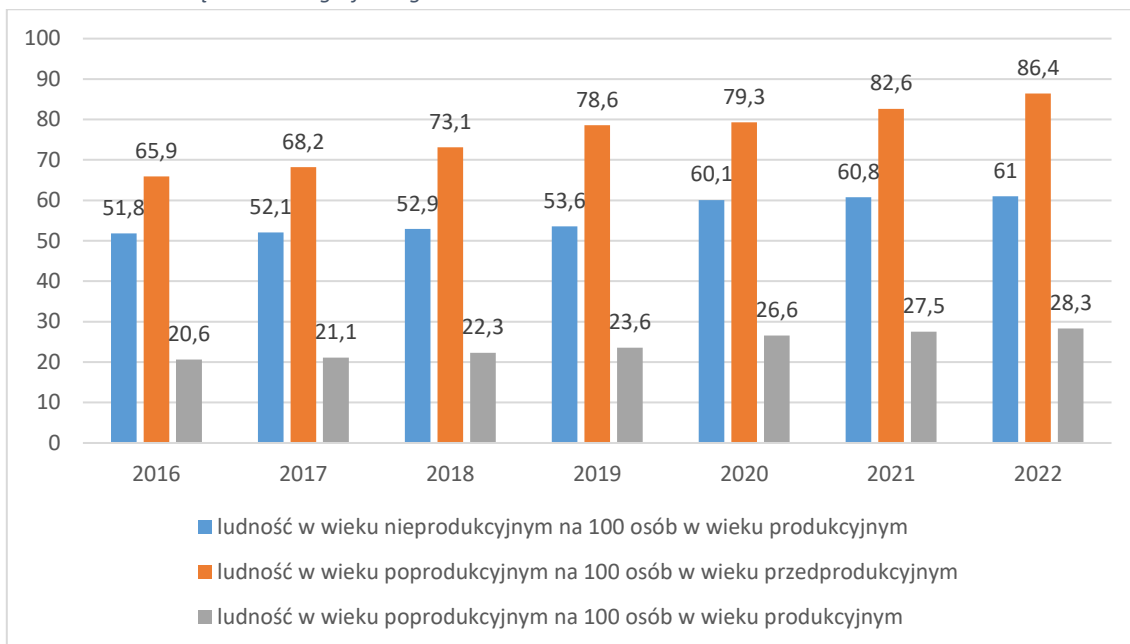

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Poniższy Wykres. obrazuje dynamikę zjawiska wzrostu liczby seniorów przypadających na osoby w wieku przedprodukcyjnym.

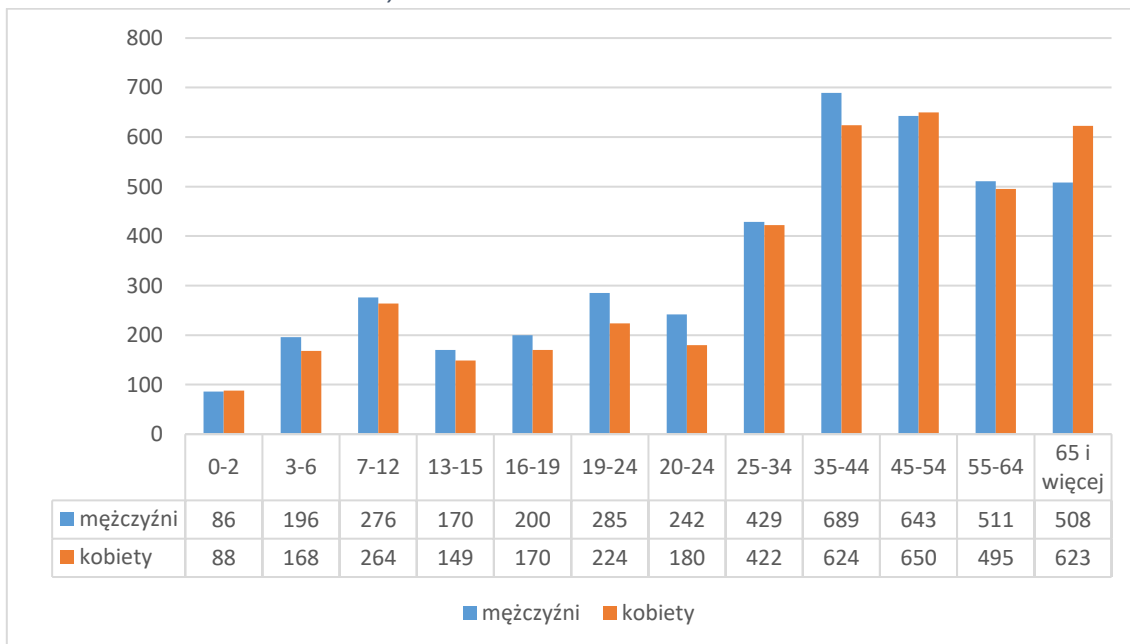
Wykres. Wskaźniki obciążenia demograficznego w latach 2016-2022

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Poniższy Wykres. odnosi się do liczby kobiet i mężczyzn w poszczególnych grupach wiekowych w Gminie Jonkowo. Współczynnik feminizacji wynosi 97.

Wykres. Piramida wieku dla ludności Gminy Jonkowo w roku 2022

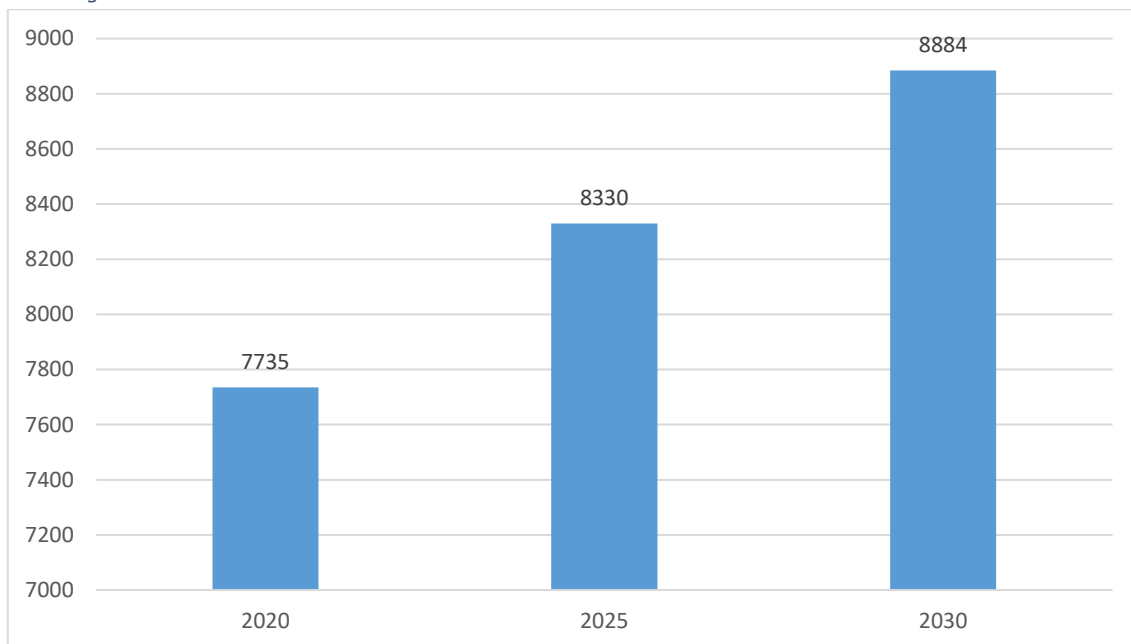

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Prognozy demograficzne dla gmin zostały opracowane przez biuro ds. pomocy i integracji społecznej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Olsztynie na podstawie „Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030” Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres. Prognozowana liczba mieszkańców w Gminie Jonkowo do roku 2030

Źródło: Opracowanie Biura ds. pomocy i integracji społecznej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Olsztynie na podstawie „Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030” Głównego Urzędu Statystycznego

Do roku 2030 liczba ludności Gminy Jonkowo ma wzrosnąć o blisko 13% względem roku 2020 i wynosić 8 884 osoby - utrzymywana jest jednak tendencja wzrostowa. Należy zaznaczyć, że wpływ na liczbę mieszkańców ma otoczenie Gminy Jonkowo - położenie w bliskim sąsiedztwie miasta wojewódzkiego Olsztyn. Część mieszkańców Olsztyna przenosi się na tereny Gminy.

1.4 Potencjał gospodarczy

Podrozdział ten dotyczy analizy gospodarki Gminy Jonkowo oraz poziomu jej atrakcyjności dla potencjalnych inwestorów.

Najistotniejszymi gałęziami gospodarki gminy są handel, budownictwo i szeroko rozumiane usługi, a także produkcja i transport. Na terenie Gminy Jonkowo funkcjonują małe i średnie przedsiębiorstwa, także z kapitałem zagranicznym.

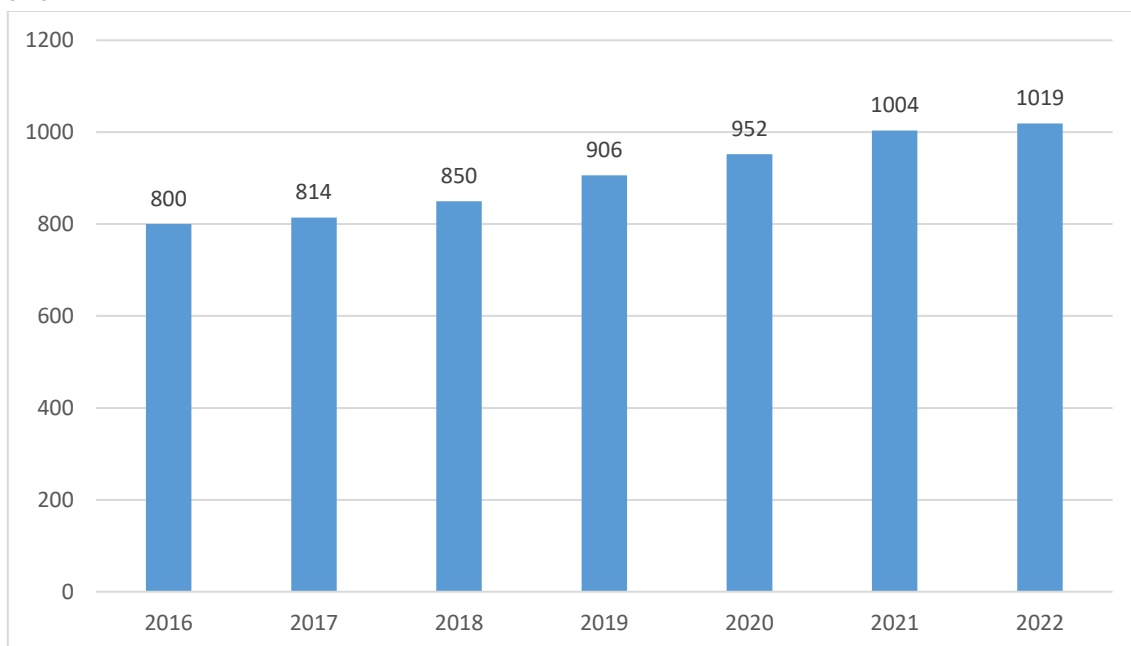
Przez atrakcyjność inwestycyjną danego obszaru rozumiemy zidentyfikowane i rzeczywiście funkcjonujące potencjały wpływające na skłonienie inwestora do wyboru konkretnej lokalizacji swojej działalności gospodarczej spośród grupy alternatywnych i konkurencyjnych miejsc. Jednocześnie tak definiowana atrakcyjność inwestycyjna jest kombinacją czynników przekładających się na maksymalizację przyszłych korzyści warunkujących dynamikę rozwoju gospodarczego.

Kluczowymi elementami warunkującymi atrakcyjność inwestycyjną powiatu olsztyńskiego są: dostępność transportowa, zasoby pracy, chłonność rynku, infrastruktura gospodarcza, infrastruktura społeczna, poziom rozwoju gospodarczego, stan środowiska naturalnego, poziom bezpieczeństwa powszechnego oraz aktywność wobec inwestorów.

W roku 2016 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym wynosiła 800 i do roku 2022 zwiększyła się o ponad 20% kiedy była już równa 1 019. Wśród wszystkich przedsiębiorstw dominują te funkcjonujące w sektorze prywatnym - w roku 2022 stanowiły one ponad 98% całości i było ich 1 019. Przedsiębiorstw sektora publicznego w tym samym roku było 13.

Wykres. Podmioty gospodarki narodowej sektor prywatny wpisane do rejestru REGON na terenie Gminy Jonkowo w latach 2016-2022

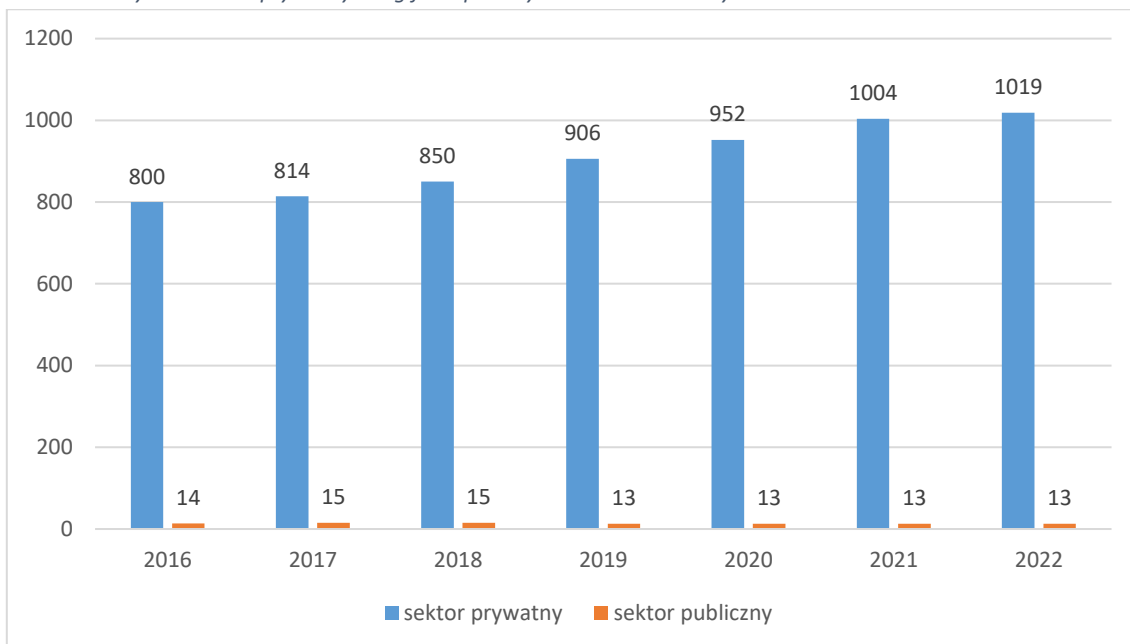

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na poniższym wykresie przedstawiono podmioty w sektorze prywatnym wg form prawnych na terenie Gminy Jonkowo w latach 2016-2022.

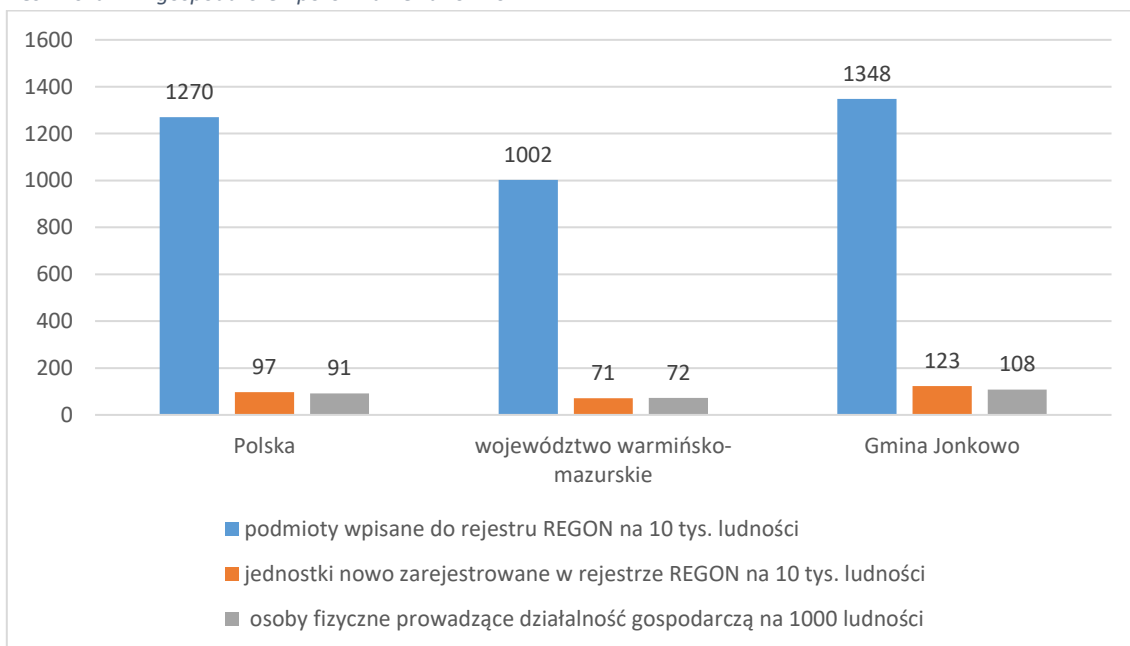
Wykres. Podmioty w sektorze prywatnym wg form prawnych na terenie Gminy Jonkowo w latach 2016-2022

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Analiza gospodarki Gminy Jonkowo wymaga porównania jej z sytuacją gospodarczą kraju oraz województwa. Wskaźniki podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności, jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności są niższe zarówno od wskaźników krajowych jak i wojewódzkich i wynoszą odpowiednio 1 348, 123 i 108. Dla porównania te same wskaźniki dla Polski z zachowaniem ich kolejności wynoszą 1 270, 97 i 91.

Wykres. Wskaźniki gospodarcze - porównanie za rok 2021

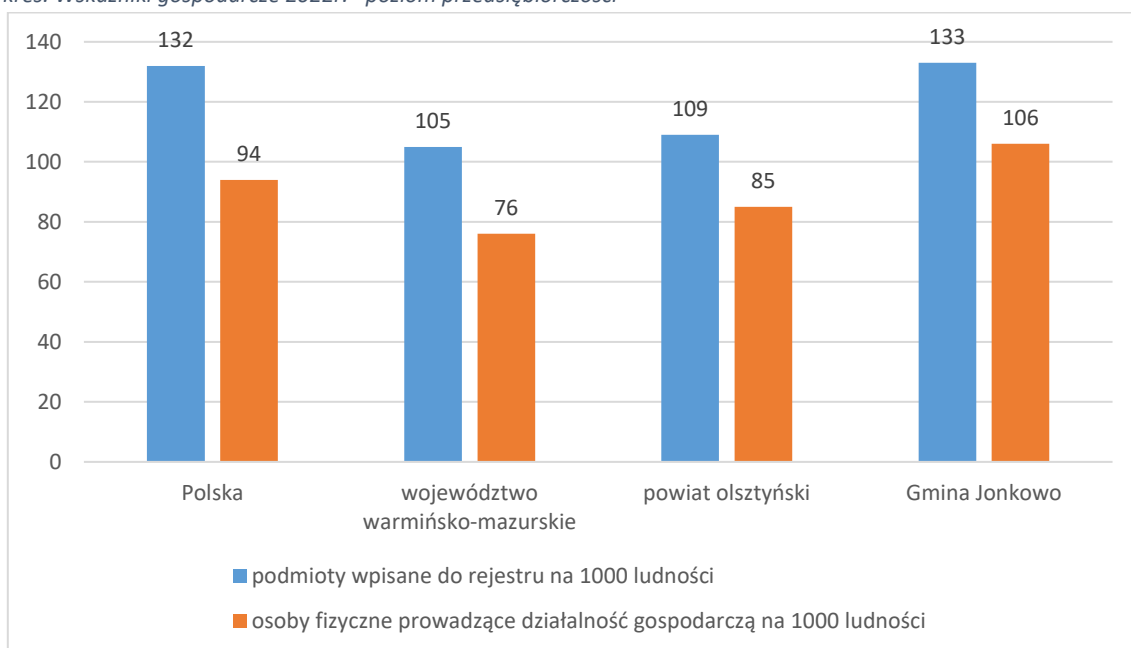

Źródło: dane GUS, 2021 r

Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności dla Jonkowa wynosi 106 i jest wyższy niż dla powiatu olsztyńskiego (85), wyższy również niż dla województwa warmińsko-mazurskiego (77) oraz wyższy niż dla kraju (94); wskaźnik podmiotów wpisanych do rejestru na 1000 ludności dla Gminy Jonkowo wynosi 133, dla województwa warmińsko-mazurskiego - 105, dla Polski - 132. Poziom przedsiębiorczości w Gminie Jonkowo jest powyżej przeciętnej, a co za tym idzie jest on zadowalający.

Wykres. Wskaźniki gospodarcze 2022r. – poziom przedsiębiorczości

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W poniższej tabeli zawarto informacje o liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON (podmioty wg sektorów własnościowych) w latach 2016-2022.

Tabela. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON (podmioty wg sektorów własnościowych) w latach 2016-2022

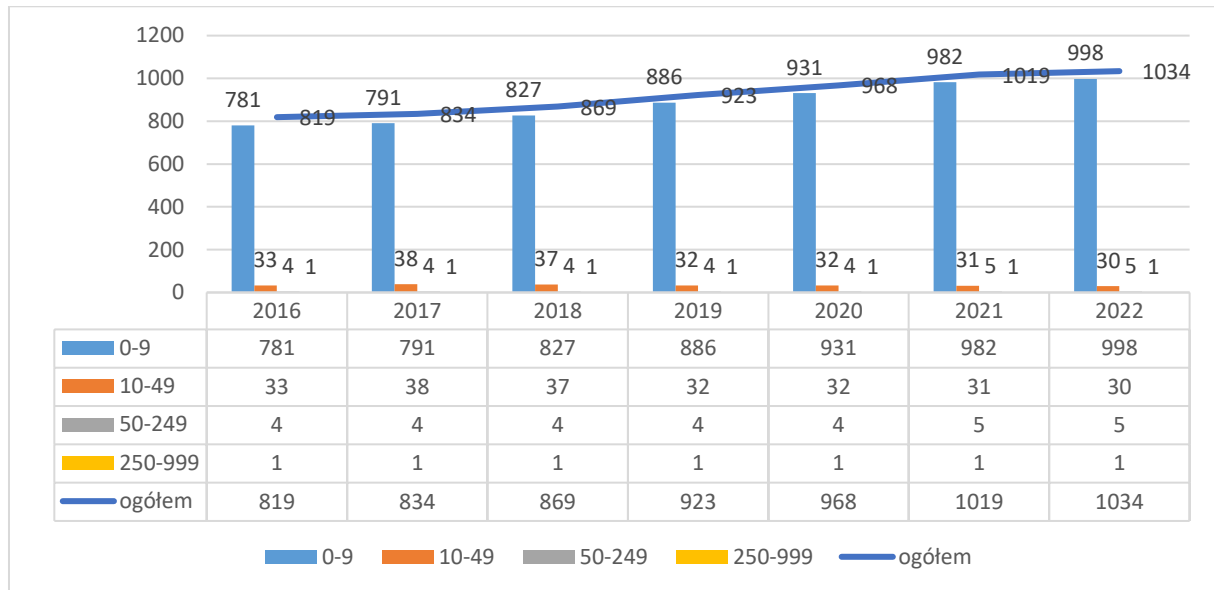
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem	819	834	869	923	968	1019	1034
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	27	30	29	33	33	34	35
przemysł i budownictwo	225	226	236	252	276	299	302
pozostała działalność	567	578	604	638	659	686	697

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W Gminie dominują przedsiębiorstwa mikro (zatrudniające 0-9 osób), kolejną grupę stanowią przedsiębiorstwa małe (zatrudniające 10-49 osób). Na terenie gminy Jonkowo jest jedno duże przedsiębiorstwo zatrudniające ponad 250 osób.

Wykres. Wielkość przedsiębiorstw w gminie Jonkowo w latach 2016-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Produkcja przemysłowa nie stanowi znaczącego wkładu w gospodarkę gminy. Przemysł, głównie oparty na miejscowych surowcach: drewno, kruszywa, również nie ma dużego udziału w gospodarce gminy.

Głównymi pracodawcami na terenie gminy Jonkowo są firmy sektora prywatnego. Na terenie gminy funkcjonują firmy będące znanymi producentami i dystrybutorami w różnych branżach, takich jak branża budowlana, przemysł metalowy, drzewny, drukarski, meblarski, telekomunikacyjny, elektroenergetyczny, elektrotechniczny oraz gumowy. Firmy te ulokowane są głównie w Jonkowie, Giedajtach, Warkatach i Gutkowie. Są to m.in. ERKO, THALE Sp. z o. o. Sp. k. (do listopada 2019 r. Niczuk S. j.), Meble Szkolne, Krysgum Plus, Ozamet Sp. z o. o., PPHU Giera, Remix, Szkłoland. Na lokalnej mapie przedsiębiorczości ważne są również przedsięwzięcia zakorzenione w naturze, odwołujące się do tradycji i lokalnego rzemiosła. Wymienić tu warto m.in. Lawendowe Pole w Nowym Kawkowie, a także gospodarstwa agroturystyczne np. w Jonkowie, Szałstrach, Nowym i Starym Kawkowie, Godkach, Wołownie czy Giedajtach¹. Ważnym pracodawcą w gminie jest Urząd Gminy w Jonkowie i jednostki mu podległe.

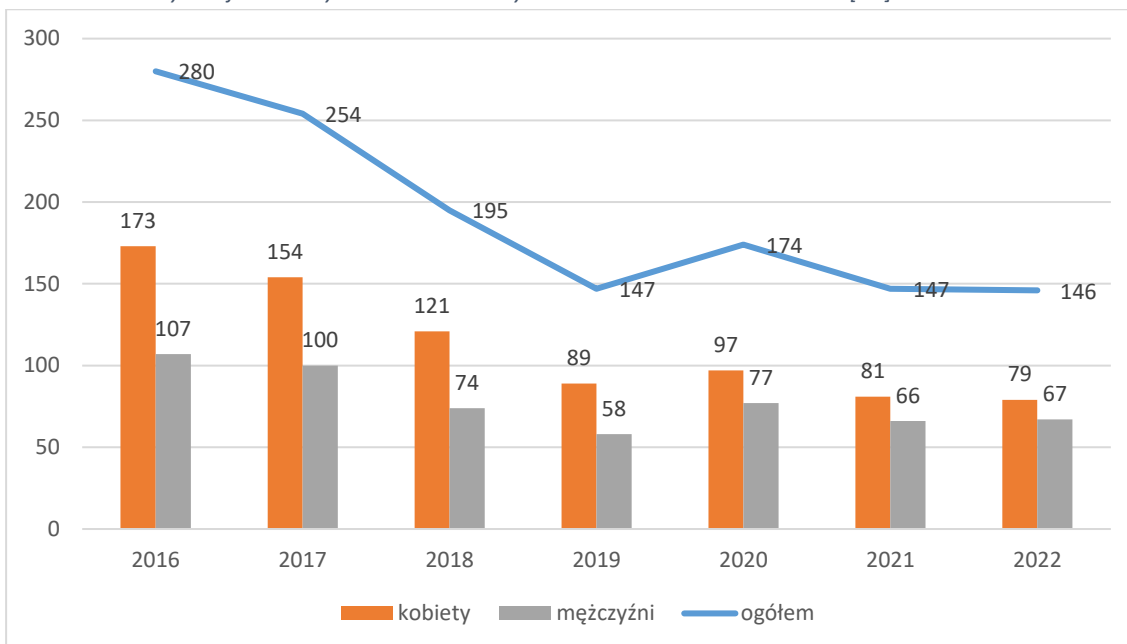
1.5 Rynek pracy

Analizowany okres w Gminie Jonkowo odznacza się zauważalnym spadkiem liczby osób bezrobotnych w latach 2016-2022 - w roku 2022 bezrobotnych było 146, prawie o 48% mniej niż w 2016. W 2020 roku nastąpił niewielki wzrost bezrobocia - niezatrudnione były 174 osoby.

¹ Źródło: STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY JONKOWO NA LATA 2021-2028

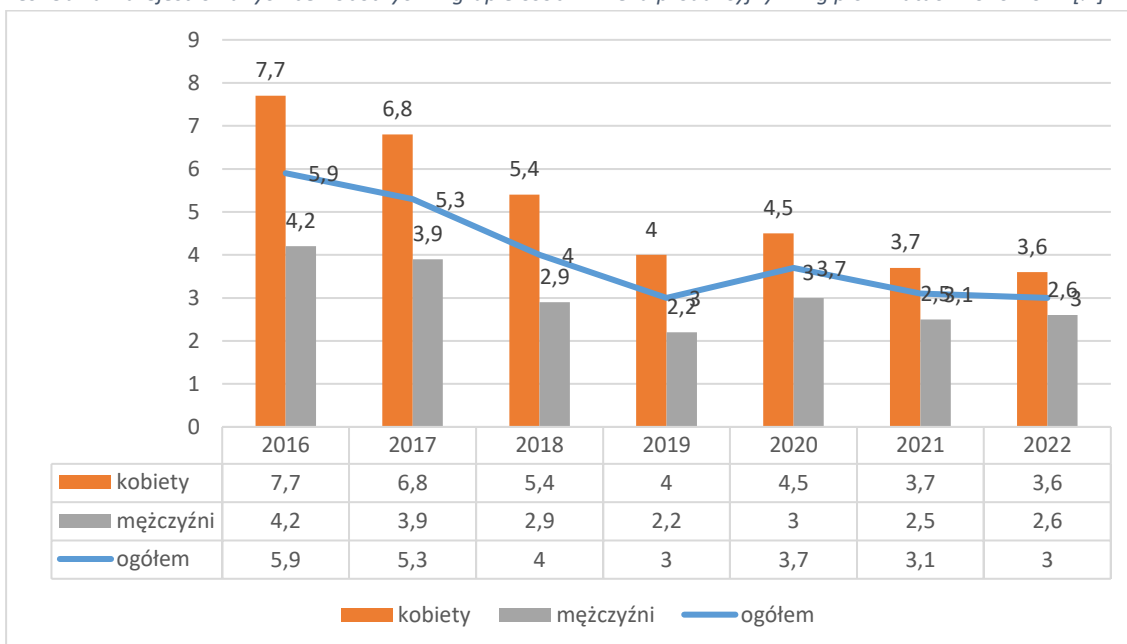
Wykres. Zmiana liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Jonkowo 2016-2022 [os.]

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Kolejny Wykres. przedstawia udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym z uwzględnieniem płci. W grupie osób bezrobotnych przeważają kobiety - ich udział w grupie osób w wieku produkcyjnym w całym analizowanym okresie jest większy niż udział zarejestrowanych bezrobotnych mężczyzn. Największą różnicę obserwuje się w latach 2016 i 2017 - w 2016 udział kobiet to 7,7%, a mężczyzn 4,2% natomiast w roku 2017 udział kobiet to 6,8%, a mężczyzn 3,9%. W kolejnych latach różnica zmniejszyła się, jednak nadal była ona zauważalna.

Wykres. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2016-2022 [%]

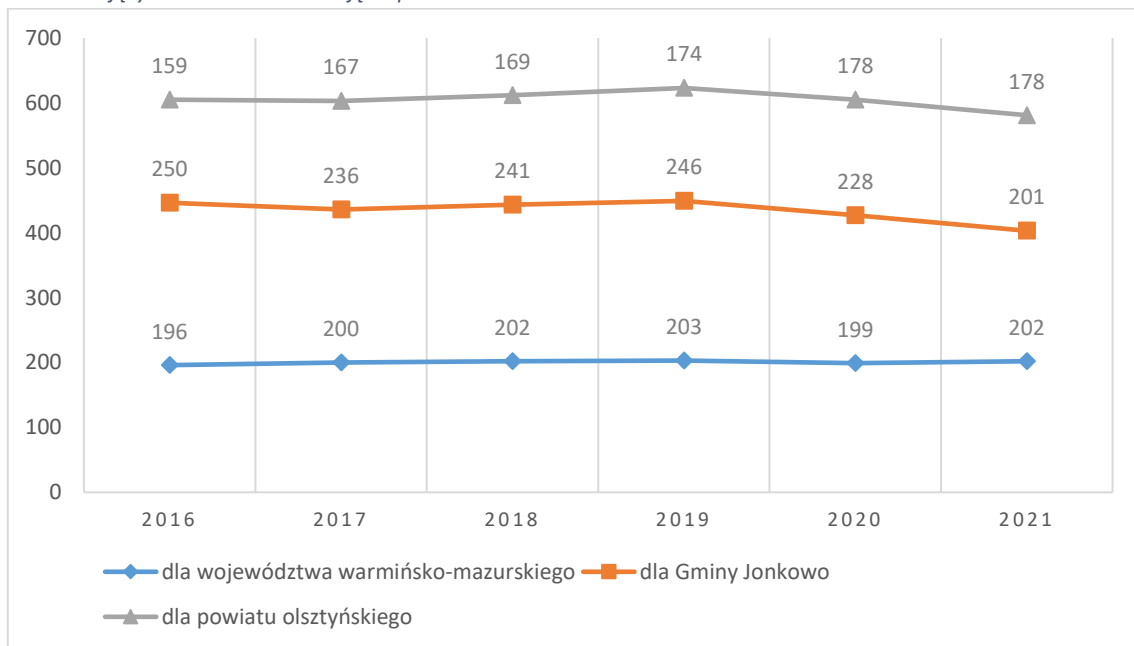
Źródło: Bank Danych Lokalnych

Według Banku danych lokalnych, w 2022 roku w Gminie Jonkowo było 146 osób bezrobotnych, w tym 79 kobiet. Oznacza to, że kobiety stanowiły niecałe 55% wszystkich osób bezrobotnych.

Rozwój firm zatrudniających powyżej 9 pracowników w Gminie Jonkowo obrazuje wskaźnik pracujących na 1000 ludności, który dowodzi wysokiego poziomu rozwoju tego sektora - wskaźnik dla Gminy Jonkowo był wyższy niż dla województwa w całym analizowanym okresie od roku 2016 do 2020 i wyrównał się w 2021r.. W 2021 wyniósł on w diagnozowanej Gminie 201, dla porównania dla województwa warmińsko mazurskiego 202.

Wykres. Pracujący na 1000 ludności - ujęcie porównawcze

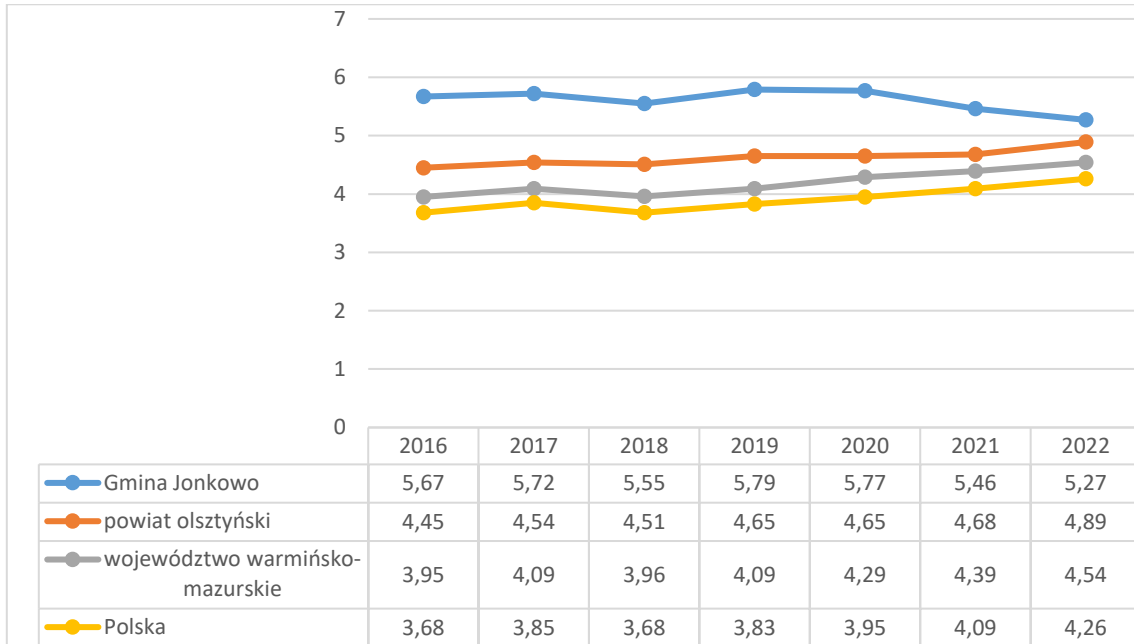
Źródło: Bank Danych Lokalnych

1.6 Aktywność obywatelska

Aktywność mieszkańców Gminy może być mierzona poprzez obserwację liczby działających na jej terenie organizacji pozarządowych. Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców wzrastał w całym analizowanym okresie, a od roku 2016 był większy od wskaźnika dla powiatu olsztyńskiego - w roku 2022 wyniósł 5,27. Wskaźnik Gminy Jonkowo był zauważalnie wyższy niż wskaźniki dla kraju i województwa warmińsko-mazurskiego (4,26 i 4,54).

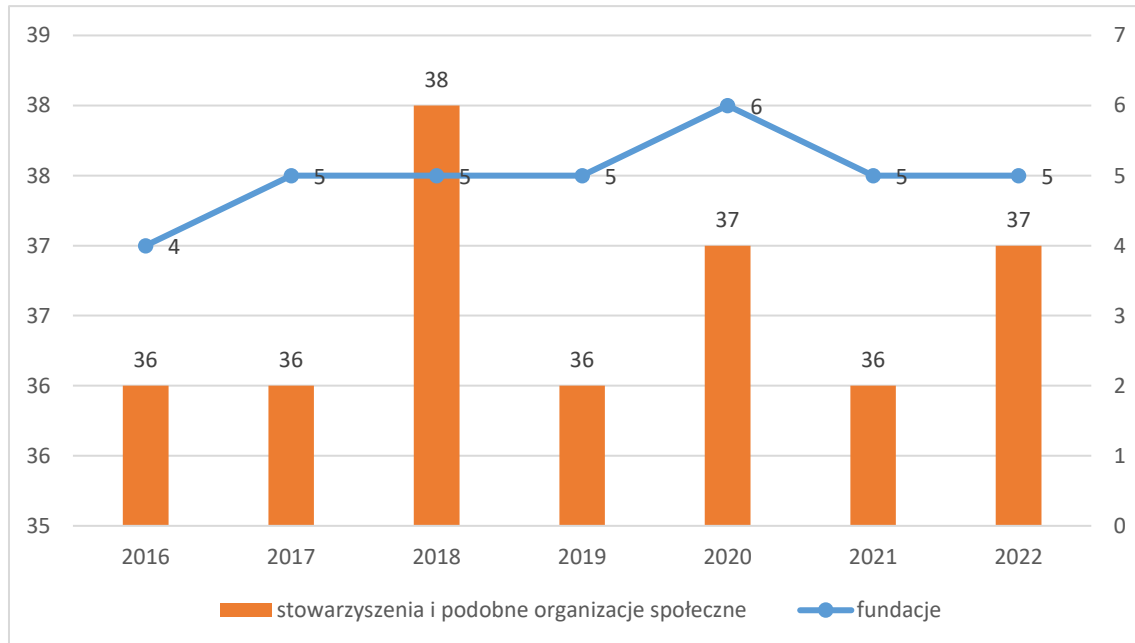
Wykres. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Ilość fundacji w Gminie Jonkowo w analizowanym okresie utrzymywała się na podobnym poziomie i wynosiła 5 jedynie w roku 2016 była mniejsza o 1 czyli 4 a w roku 2020 wzrosła do 6. W latach tych nie zwiększała się także ilość stowarzyszeń i organizacji społecznych, w latach 2016, 2017, 2019 i 2021 wynosiła 36 natomiast w roku 2018 - 38; 2020 - 37 i 2022 - 37.

Wykres. Stowarzyszenia i fundacje w Gminie Jonkowo w latach 2016-2022.

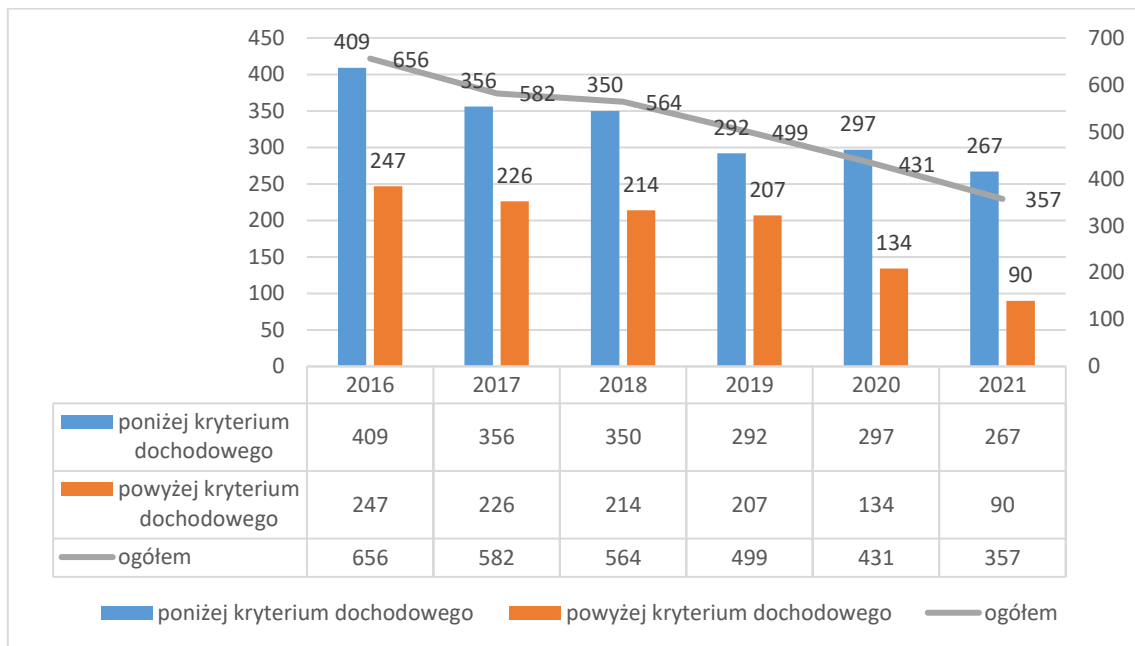
Źródło: Bank Danych Lokalnych

1.7 Pomoc społeczna

Liczba osób objętych pomocą społeczną malała w całym analizowanym okresie - od roku 2016 do roku 2021. Spadek liczby klientów wyniósł niecałe 35%, w 2016 roku liczba beneficjentów była równa 656, a w 2021 było to już 357 osób. Spadek jest szczególnie zauważalny w przypadku liczby osób powyżej kryterium dochodowego, w 2021 roku było ich 90, blisko trzy razy mniej niż w roku 2016. W przypadku osób poniżej kryterium dochodowego liczba również uległa zmniejszeniu - w 2021 roku korzystających z pomocy społecznej z tej grupy było 267, a w 2016- 409.

Wykres. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku w latach 2016-2021

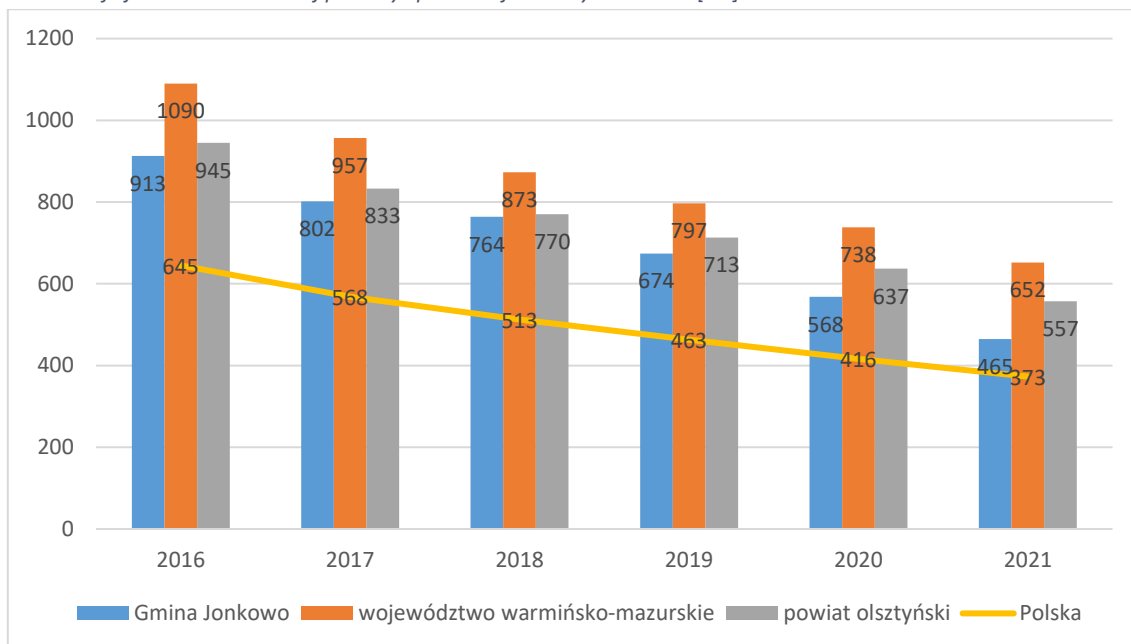

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gmina Jonkowo prezentuje się stosunkowo korzystnie pod względem wskaźnika beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. ludności, jest on nieco niższy niż w powiecie olsztyńskim i województwie warmińsko-mazurskim w okresie od roku 2016 do 2021. W 2021 roku wskaźnik dla Gminy Jonkowo był równy 465, dla powiatu olsztyńskiego 557, a dla województwa warmińsko-mazurskiego 652.

Wykres. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności [os.]

Źródło: Bank Danych Lokalnych

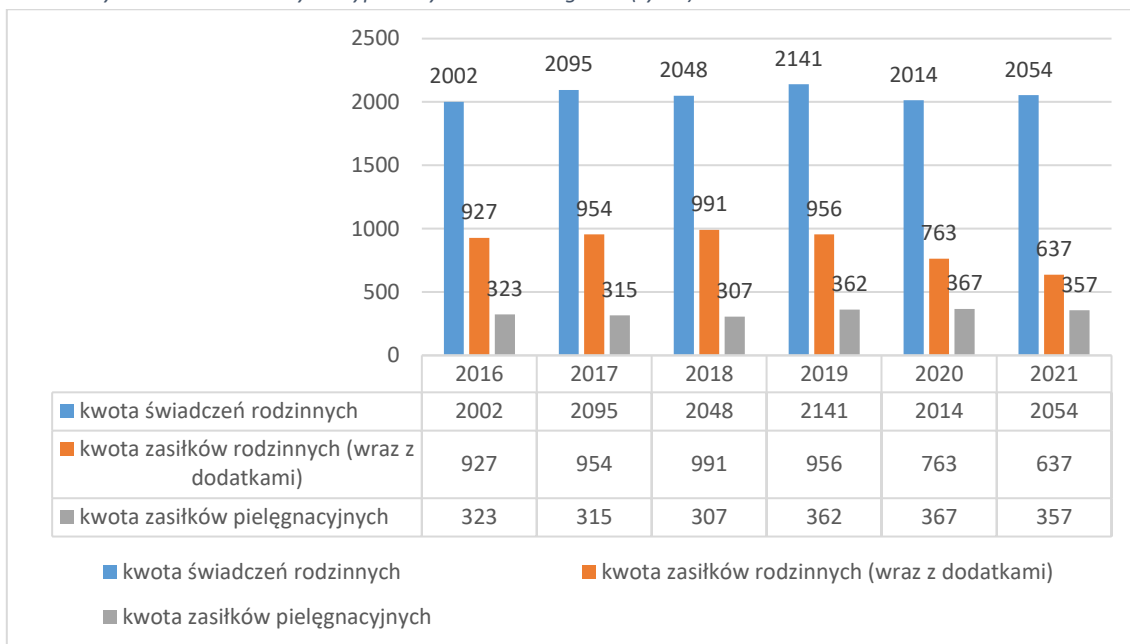
Wg. Raportu o stanie Gminy za rok 2022 najczęstszymi powodami rodzin korzystających z pomocy społecznej było: ubóstwo (118), długotrwała lub ciężka choroba (110), bezrobocie (62), niepełnosprawność (48), potrzeba ochrony macierzyństwa (17) w tym wielodzietności (12). Inne powody występują w pojedynczych przypadkach.

Zadania pomocy społecznej w gminie realizuje jednostka organizacyjna - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który został powołany do życia uchwałą Nr XI/30/90 Gminnej Rady Narodowej w Jonkowie z dnia 23 lutego 1990 roku. Od tego czasu Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Jonkowie kieruje Kierownik Ośrodka zatrudniony przez Wójta Gminy Jonkowo. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Uchwałą nr XXXI/241/2021 Rady Gminy Jonkowo z dnia 25 lutego 2021 roku przyjęta została Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Jonkowo na lata 2021-2028 (w skrócie GSRPS). Strategia obejmuje zagadnienia z dziedziny zatrudnienia (w tym przeciwdziałania dyskryminacji i nierównościom na rynku pracy), integracji społecznej, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia oraz zabezpieczenia potrzeb materialnych i mieszkaniowych.

Wykres: Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem (tys.zł)

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Z roku na rok wzrastają koszty Gminy ponoszone na realizację zadań własnych o charakterze obowiązkowym w tym przede wszystkim DPS. Wynika to z faktu, iż społeczeństwo starzeje się i coraz więcej osób wymaga opieki całodobowej.

Tabela. Liczba osób przebywających w DPS oraz opłaty ponoszone przez Gminę

ROK	LICZBA OSÓB OGÓŁEM PRZEBYWAJĄCYCH W DPS	OPŁATA PONOSZONA PRZEZ GMINĘ
2014	18	383006,84
2015	20	416132,94
2016	21	534316,67
2017	22	548087,63
2018	27	692311,8
2019	28	817577,34
2020	27	760778,68
2021	30	914056,43
2022	28	947205,23
2023 do 30.09.2023	29	840557,09
prognoza rok 2024	26	1491291,12

Źródło: Gmina Jonkowo

1.8 Oświata

Gmina Jonkowo prowadzi następujące placówki oświatowe:

- 1) Przedszkole Samorządowe w Jonkowie,
- 2) Szkołę Podstawową im. Tadeusza Kościuszki w Jonkowie,

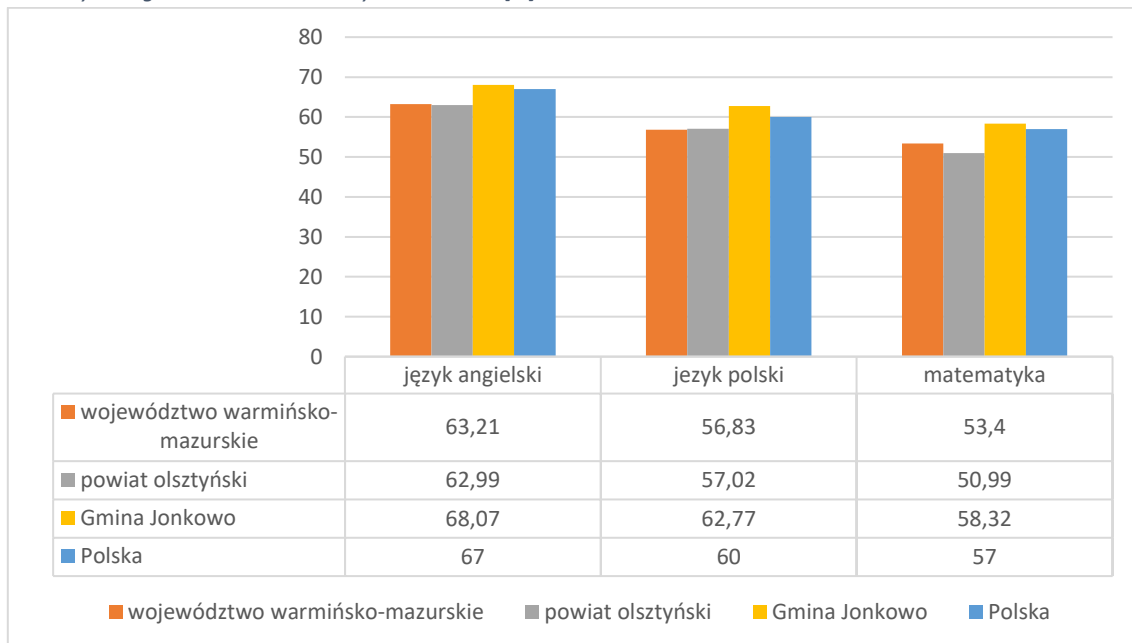
3) Szkołę Podstawową w Nowym Kawkowie,

4) Szkołę Podstawową we Wrzesinie.

Z dniem 31 sierpnia 2019 roku zakończyło swoją działalność Gimnazjum w Jonkowie. W Warkatach funkcjonuje ponadto Żłobek Publiczny dla najmłodszych dzieci oraz dwa niepubliczne przedszkola. Wg Raportu o stanie Gminy Jonkowo za 2022 rok do szkół w roku szkolnym 2022/2023 (Wg stanu na dzień 30.09.2022) uczęszczało 592 uczniów.

Istotnym czynnikiem obrazującym poziom edukacji w określonych placówkach są wyniki egzaminów. W przypadku szkolnictwa podstawowego jest to przeprowadzany od roku szkolnego 2018/2019 egzamin ósmoklasisty. Biorąc pod uwagę wyniki egzaminu ósmoklasisty z trzech podstawowych przedmiotów, jakimi są matematyka, język angielski oraz język polski, Gmina Jonkowo na tle powiatu olsztyńskiego i województwa warmińsko-mazurskiego przedstawia się korzystnie prezentując wyniki powyżej średniej. W przypadku języka angielskiego średni wynik w gminie to 68,07%, czyli o ponad 5 punktów procentowych więcej niż w powiecie olsztyńskim. Wyniki z języka polskiego i z matematyki w gminie to odpowiednio 62,77% i 58,32%. W przypadku egzaminu z języka polskiego jest to o ponad 5 punktów procentowych więcej niż w powiecie, a w przypadku egzaminu z matematyki - o ponad 7 punktów procentowych więcej niż w powiecie. Przewaga wysokości wyników nad województwem warmińsko-mazurskim zauważalna jest również w przypadku wszystkich 3 analizowanych przedmiotów. W porównaniu ze średnimi wynikami krajowymi wyniki również są powyżej średniej.

Wykres. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w roku 2022 [%]

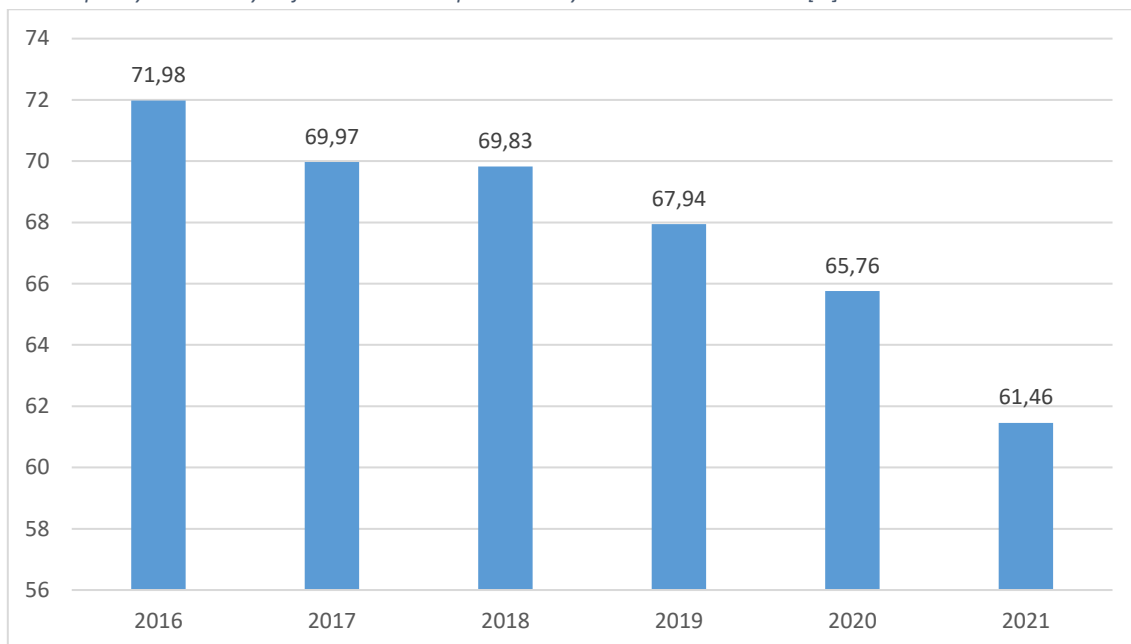

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane zamieszczone na stronie <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych w gminie w roku 2021 wyniósł 61,46%.

Wykres. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych w latach 2016-2021 [%]

Źródło: Bank Danych Lokalnych

1.9 Kultura, sport i organizacje pozarządowe

Zgodnie z informacjami zawartymi w Raporcie o stanie Gminy Jonkowo za 2021 rok działalnością kulturalną w Gminie Jonkowo zajmują się instytucje kultury takie jak: Gminny Ośrodek Kultury w Jonkowie (samorządowa instytucja kultury). Ośrodek jest wpisany do rejestru Instytucji Kultury prowadzonego przez Organizatora i posiada osobowość prawną. W skład Ośrodka wchodzi także Gminna Biblioteka Publiczna w Jonkowie z filią w Łomach, a także świetlice wiejskie w Jonkowie i Łomach, w których prowadzona jest działalność statutowa.

Oprócz przedstawionej oferty dla mieszkańców pragnących czynnie uczestniczyć w kulturze, GOK stwarza szereg możliwości udziału w koncertach, festynach, konkursach, wycieczkach i zabawach adresowanych do dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Od kilku lat instytucja organizuje rocznie kilkanaście imprez (o zasięgu lokalnym i ponadregionalnym), z których większość to imprezy współorganizowane z jednostkami administracji wyższego szczebla (powiat, województwo). Do najbardziej popularnych imprez kulturalnych organizowanych przez samorząd i stowarzyszenia należą: Piknik Historyczny, Festiwal Wioska Teatralna, Sztuka w Obejściu, Festiwal Koloryt, Pożegnanie Lata.

W ramach struktury GOK w Jonkowie działa Gminna Biblioteka Publiczna w Jonkowie z filią w Łomach. Do jej zadań należy: gromadzenie, opracowanie, wypożyczanie księgozbioru i czasopism, porządkowanie i ubytkowanie książek, umożliwienie dostępu do Internetu, prowadzenie działalności informacyjnej. Od początku roku 2021 Biblioteka Publiczna w Jonkowie pracuje na elektronicznym system katalogowania zbiorów MAK+. Stopniowo czytelnikom wydawane są elektroniczne karty biblioteczne. Katalog biblioteczny jest dostępny w formie online. W kwietniu 2021 nastąpiło zamknięcie i likwidacja filii w miejscowości Wołowno.

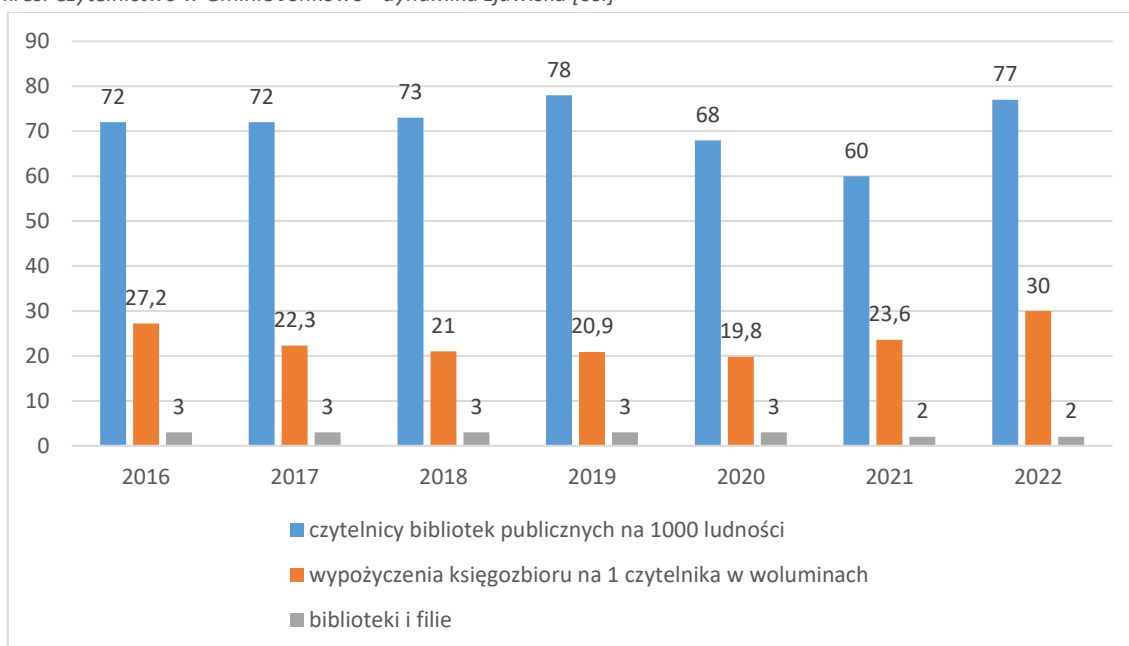
Tabela. Dane dotyczące bibliotek w Gminie Jonkowo w latach 2016-2022

	j.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Placówki biblioteczne								
biblioteki i filie	ob.	3	3	3	3	3	2	2
Biblioteki - wskaźniki								
ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	osoba	2 410	2 447	2 464	2 477	2 542	3 847	3 892
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	2 922,8	2 757,5	2 811,8	2 834,1	2 791,7	2 305,9	2 141,3
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	2	72	73	78	68	60	77

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Za działalność kulturalną odpowiadają również Świetlice wiejskie. W 2 świetlicach wiejskich (Jonkowo, Łomy) na terenie Gminy Jonkowo prowadzona jest działalność edukacyjno-opiekuńczo-kulturalna.

Wykres. Czytelnictwo w Gminie Jonkowo - dynamika zjawiska [os.]

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Ponadto w gminie działalność z zakresu kultury jest uzupełniana przez aktywne lokalne organizacje pozarządowe, imprezy organizowane przez sołectwa. Są to głównie różnego rodzaju wydarzenia i imprezy o charakterze święta wsi organizowane w różnych miejscowościach.

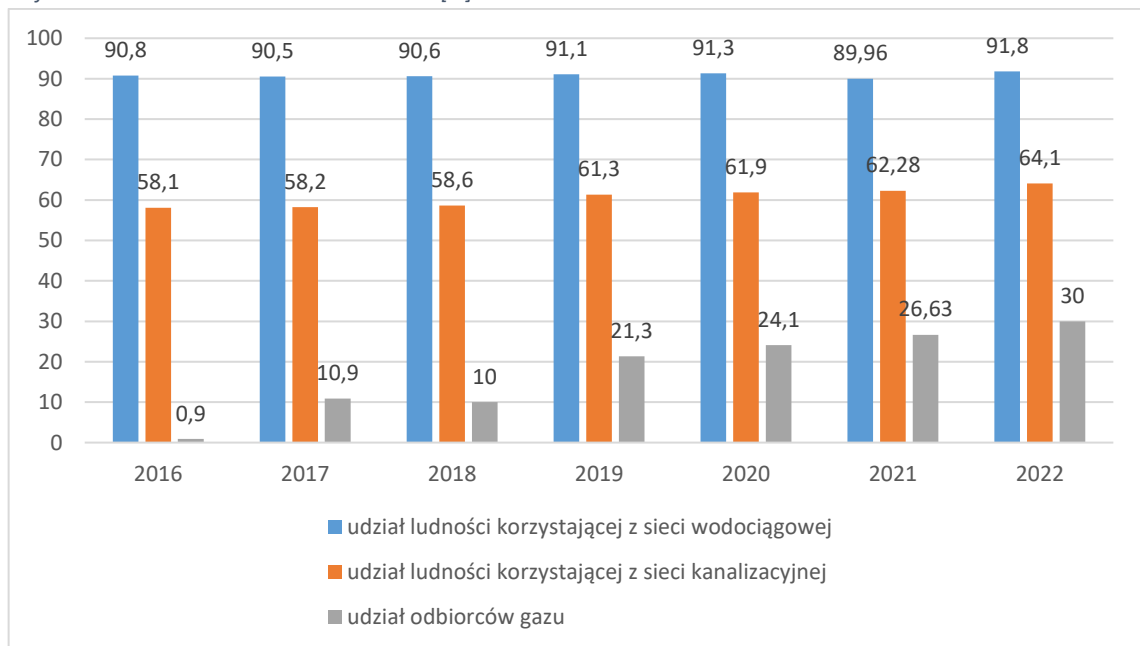
W Jonkowie funkcjonuje Zespół boisk wielofunkcyjnych ORLIK 2012. Zainteresowani uprawianiem sportu mogą korzystać również z boisk usytuowanych przy szkołach.

1.10 Infrastruktura komunalna

Gmina Jonkowo posiada rozwiniętą infrastrukturę wodociągową, udział korzystających z niej w 2022 roku wyniósł 91,8%. Zauważalny jest zwiększający się z roku na rok wskaźnik odbiorców gazu w 2016 roku wynoszący 0,9% a w 2022 30% - wzrost o 29,1 punkty procentowe. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w całym analizowanym okresie powoli wzrasta – 58,1% w roku 2016 i 66,1% w roku 2022.

Wykres. Infrastruktura sieciowa w Gminie Jonkowo [%]

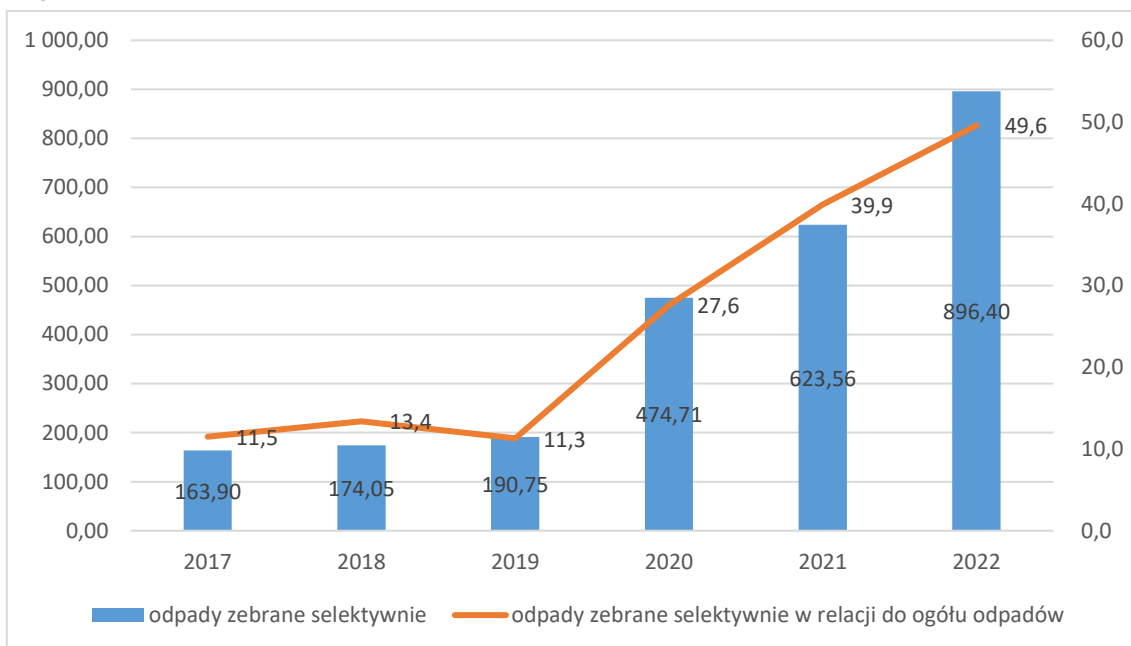
Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie Gminy Jonkowo w 2017 roku zebrano selektywnie 163,90 t odpadów, a na koniec okresu (rok 2022) wielkość ta wyniosła 896,40 t. Odsetek odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów zwiększył się z 11,5% do 49,6%, czyli o 38,1 punkty procentowe.

Strategia Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030

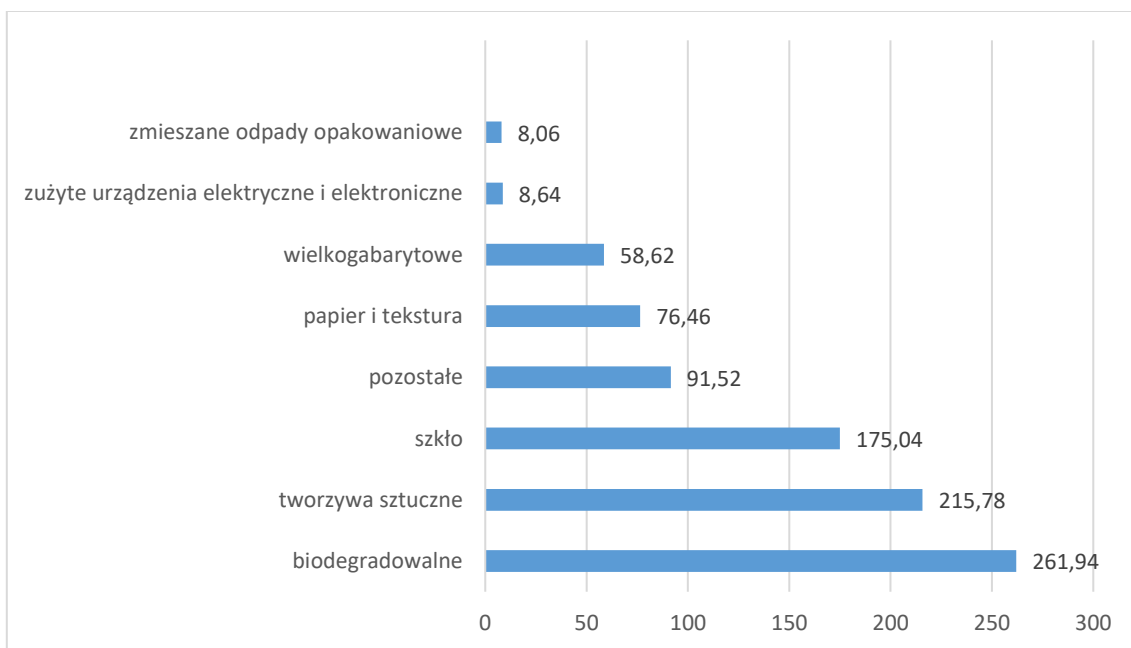
Wykres. Odpady zebrane selektywnie ogółem [t] oraz odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%] w latach 2017-2022

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2021 roku najwięcej zebrano odpadów biodegradowalnych - 261,94 t, kolejno: tworzywa sztuczne - 215,78, szkło - 175,04 t, pozostałe - 91,52, papier i tekstura - 76,46, wielogabarytowe 58,62 t, zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne - 8,64, zmieszane odpady opakowaniowe - 8,06.

Wykres. Liczba odpadów zebranych selektywnie w ciągu 2022r. z podziałem na grupy [t]

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Długość sieci wodociągowej wynosi 94,3 km. Do wodociągu podłączonych jest 2 261 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W latach 2016-2022 długość sieci wodociągowej zwiększyła się o 5,7 km.

Tabela. Wybrane dane statystyczne – wodociągi w latach 2016-2022

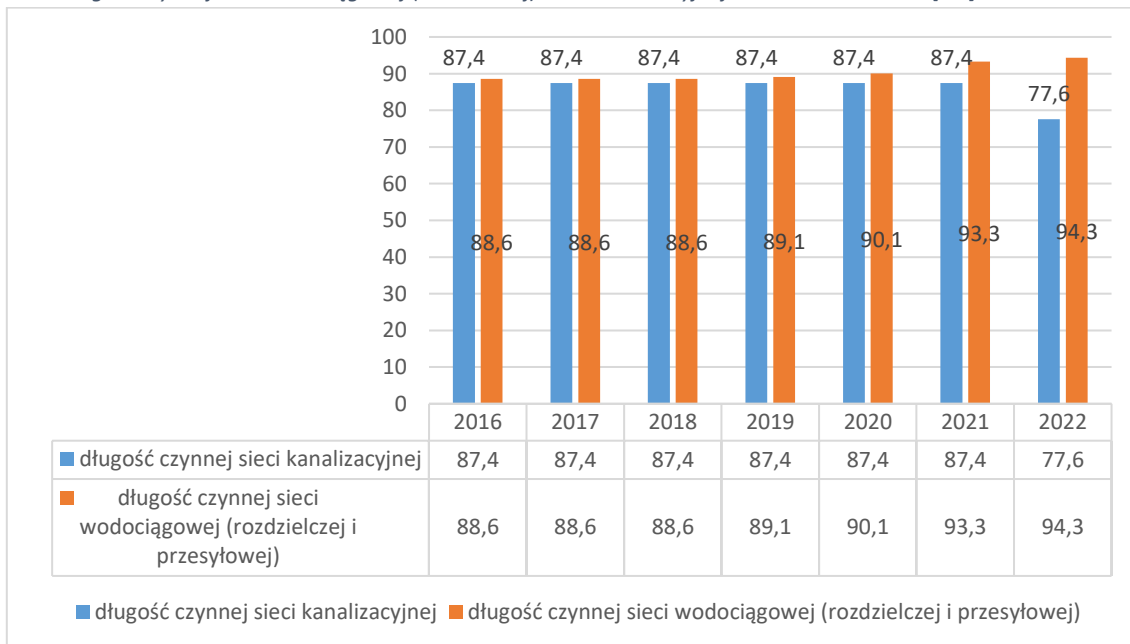
	j.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	88,6	88,6	88,6	89,1	90,1	93,3	94,3
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 004	1 947	1 950	2 067	2 108	2 179	2 261
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	208,3	221,3	237,3	249,0	250,9	246,9	233,2
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	6 565	6 647	6 693	6 768	6 840	b.d.	7 146
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	29,0	30,5	32,1	33,6	33,6	32,7	30,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2016 roku zużycie wody na 1 mieszkańca wyniosło 29,0 m³, a w 2021 roku 32,7 m³. Widać, więc wzrost zużycia wody o 3,7 m³.

Długość sieci kanalizacyjnej w analizowanym okresie utrzymywała się na jednakowym poziomie. Sieć wodociągowa została rozbudowana o 4,7 km w ciągu ostatnich sześciu lat i na koniec badanego okresu mierzyła 93,3 km.

Wykres. Długość czynnej sieci wodociągowej (rozdzielczej) oraz kanalizacyjnej w latach 2016-2022 [km]

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Długość sieci gazowej w 2016 roku wynosiła 34 694m natomiast w 2022 wzrosła do 50 667 m.

Na terenie gminy mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych. Na terenie gminy Jonkowo znajdują się 3 oczyszczalnie komunalne (oczyszczalnie biologiczne):

1. Oczyszczalnia MBR Jonkowo znajdująca się na działce nr 86/58 obręb Jonkowo, odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rów melioracyjny szczegółowy „S” w km 10+500 obręb geodezyjny Jonkowo, uchodzący do Strugi Trojańskiej.
2. Oczyszczalnia Szalstry znajdująca się na działkach nr 200/1 i 200/2 obręb Szalstry, odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rów melioracji szczegółowej bez nazwy zlokalizowany na działce nr 216/2 obręb Szalstry, znajdujący się w zlewni rowu melioracyjnego "W", odprowadzający wody do rzeki Pastęki.
3. Oczyszczalnia ścieków w Nowym Kawkowie znajdująca się na działce nr 45/2, obręb Nowie Kawkowo, odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rów melioracyjny szczegółowy R-P-88 (K), zlokalizowany na działce nr 45/2, obręb Nowe Kawkowo.

Ścieki z kanalizacji sanitarnej obejmującej osiedle Gutkowo odprowadzane są do oczyszczalni w Olsztynie. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków.

Tabela. Ludność korzystająca z oczyszczalni w latach 2016-2022

	j.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ludność korzystająca z oczyszczalni - ogółem	osoba	4 540	4 695	4 789	4 899	5 121	5 287	5508
Ścieki oczyszczane w ciągu roku - odprowadzone ogółem	dam ³	208,0	260,0	203,0	185,0	165,0	189,0	181

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W roku 2022 użytkownicy odprowadzili do oczyszczalni 181 dam³ ścieków.

Energia cieplna

Na obszarze gminy Jonkowo nie ma scentralizowanych systemów zaopatrzenia w energię cieplną. Zaopatrzenie gminy w ciepło odbywa się obecnie w oparciu o:

- kotłownie lokalne opalane węglem, olejem opałowym i gazem ziemnym;
- indywidualne źródła ciepła (węgiel, drewno, olej opałowy oraz gaz ziemny).

Grupę lokalnych źródeł ciepła na terenie gminy Jonkowo tworzą kotłownie zlokalizowane na terenie obiektów użyteczności publicznej oraz placówek usługowo-handlowych. Kotłownie lokalne charakteryzują się zróżnicowaniem, zarówno pod względem wielkości mocy zainstalowanej, jak i rodzaju oraz stanu technicznego wyposażenia.²

Poniższy Wykres. przedstawia zmianę w kwocie wydatków przeznaczonych na dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska. W 2015r. wyniosły one 970 967,2 zł, a na koniec badanego okresu 2 668 468,2 zł. Przyrost w tej kwocie wyniósł 1 697 501 zł, czyli aż 63,6%. Zapewne ma to związek

² Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Dla Gminy Jonkowo Na Lata 2015-2020

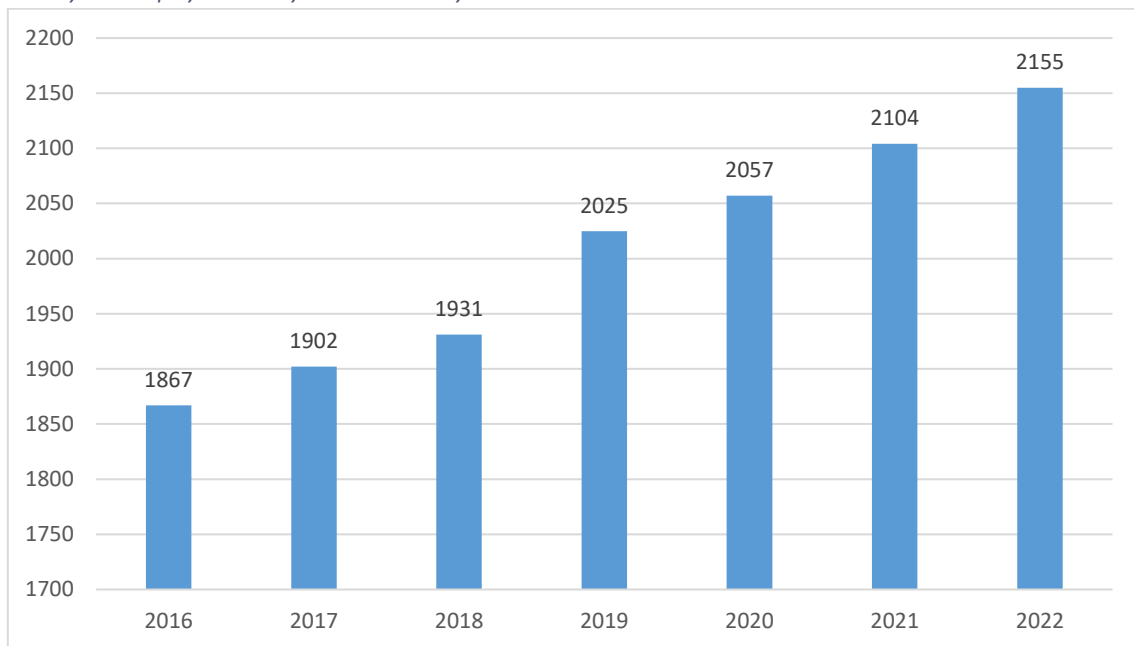

z czynionymi inwestycjami w tym zakresie, gdyż w przeciągu ostatnich pięciu lat nie rozbudowywano infrastruktury komunalnej, tak aby wydatki na jej utrzymanie mogły się tak znacznie zwiększyć.

1.11 Infrastruktura mieszkaniowa

Ilość budynków mieszkalnych w Gminie Jonkowo od roku 2016 do 2022 wzrosła - w roku 2022 było ich 2 155.

Wykres. Dynamika przyrostu budynków mieszkalnych w Gminie Jonkowo w latach 2016-2021

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Według danych GUS w 2020 roku w zasobie Gminy Jonkowo nie znajdowało się żadne mieszkanie niezamieszkane. W roku 2022 93,5% mieszkań wyposażonych było w wodociąg, 89,6% w osobną łazienkę, a 85,7% w centralne ogrzewanie.

Na terenie Gminy Jonkowo funkcjonują mieszkania o przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania 114,9m². Wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na 1 osobę w Gminie Jonkowo wynosi 35,8m². Wskaźnik liczby mieszkań na 1000 ludności wynosił w 2022 roku - 311,6 mieszkań.

W skład mieszkaniowego zasobu gminy, według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku, wchodziły 22 lokale mieszkalne, o łącznej powierzchni użytkowej 1 056 m².

1.12 Ochrona Zdrowia

Ochrona zdrowia to bardzo ważny obszar usług publicznych, możliwość wpływania na politykę służby zdrowia pozostaje poza samorządem lokalnym.

Tabela. Opieka zdrowotna

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
AOS porady lekarskie ogółem	23 484	20 675	18 783	22 212	20 708	25 418	31 093
przychodnie ogółem	2	2	2	1	1	2	2
praktyki lekarskie na wsi	0	0	0	0	2	2	2
przychodnie na 10 tys. ludności	3	3	3	1	1	3	3
POZ porady ogółem; ogółem	20 815	18 202	16 567	19 619	19 724	24 672	30 385

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W Jonkowie funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej im. L. Rydygiera - przychodnia mieszcząca się w budynku będącym również siedzibą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Oprócz podstawowych świadczeń zdrowotnych, realizowana jest tu również rehabilitacja lecznicza, funkcjonuje poradnia ginekologiczna i poradnia stomatologiczna a mieszkańcy mają możliwość wykonania podstawowych badań krwi i moczu. Przychodnia jest dostępna dla osób o ograniczonej sprawności - wyposażona jest w windę, pozwalającą na dojazd do sal rehabilitacji i gabinetów lekarskich. W Jonkowie funkcjonują ponadto dwie apteki.³

W świetle danych BDL w 2022 roku w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej mieszkańcom Gminy Jonkowo udzielono 31 093 porady lekarskie, czyli o 5675 więcej niż w 2021 roku. Łącznie w latach 2016-2022 udzielono 162 373 porad. Liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w 2022 roku wyniosła 30 385, czyli o 5 713 więcej niż w 2021 roku, a łączna ich liczba w całym analizowanym okresie to 149 984 porady.

Dostępność do usług społecznych w obszarze ochrony zdrowia w istotny sposób warunkuje bliskość Olsztyna, dzięki której mieszkańcy mogą mieć większy dostęp do poradni specjalistycznych czy aptek. W Olsztynie funkcjonują także szpitale, w tym Miejski Szpital Zespolony, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny, Uniwersytecki Szpital Kliniczny oraz Poliklinika MSWiA.

1.13 Możliwości budżetowe Gminy Jonkowo

Dochody ogółem w 2022 wynosiły 48 779 250,92 zł. W tabeli poniżej zaprezentowano dane o dochodach gminy w latach 2016-2022.

³ Źródło: [Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jonkowo na lata 2021-20287](#)

Tabela Dochody ogółem Gminy Jonkowo

	Jm	2020	2021	2022
dochody ogółem	zł	56 630 004,43	46 893 759,45	48 779 250,92
dochody własne	zł	22 704 202,46	22 783 828,16	25 062 301,02

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem świadczy o stopniu samodzielności finansowej gmin. Wzrost wskaźnika oznacza zwiększenie możliwości finansowych gmin. W 2022r. dochody własne stanowiły 51,38% dochodów ogółem. W roku 2020 dochody własne miały najmniejszy udział w dochodach budżetowych gminy - 40,09%.

Dochód ogółem na 1 mieszkańca w gminie wyniósł w 2022 roku 6 318,56 zł, zaś dochód własny 3 246,41 zł, w porównaniu do roku poprzedniego dochody te wzrosły o odpowiednio o ponad 3,26% (ogółem) i nieco ponad 8,5% (dochody własne). Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela. Dochody na 1 mieszkańca

	Jm	2020	2021	2022
dochody ogółem/ mieszkaniec	zł	7 461,13	6 112,33	6 318,56
dochody własne/mieszkaniec	zł	2 991,33	2 969,74	3 246,41

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gmina Jonkowo w ostatnich latach realizowała projekty dofinansowane ze środków z Unii Europejskiej. W poniższej tabeli przedstawiono finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych.

Tabela. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

	J.m.	2020	2021	2022
dotacje ogółem	zł	13 889 795,96	2 337 932,66	2 933 138,88
środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	zł	0,00	2 006 722,00	1 197 550,31
środki z budż. państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie progr. i proj. realizowanych z udz. śr. z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE	zł	439 830,60	0,00	3 228,87
płatności w zakresie budżetu środków europejskich	zł	13 449 965,36	331 210,66	1 732 359,70

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wydatki Gminy w latach 2020-2022 spadły. Najwięcej wydatków Jonkowo poniosło w 2020r. 50 133 466,07 zł. Również w 2020r. najwięcej środków Gmina przeznaczyła na wydatki inwestycyjne (14 427 982,71 zł), udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wynosił 28,8%. W latach 2020 i 2022 udział wydatków inwestycyjnych spadł. Wskaźnik udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem świadczy o aktywność władz gmin, w ramach istniejących możliwości finansowych. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane.

Tabela. Wydatki z budżetu ogółem

	J.m	2020	2021	2022
wydatki ogółem	zł	50 133 466,07	42 469 426,15	46 331 305,09
wydatki majątkowe ogółem	Zł	14 427 982,71	6 623 703,09	2 422 631,44
Wydatki majątkowe inwestycyjne	Zł	14 427 982,71	6 623 703,09	2 422 631,44
udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	%	28,8	15,6	5,22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w 2020 były najwyższe i wyniosły odpowiednio 6 975,33 zł. W poniższej tabeli przedstawiono wydatki na 1 mieszkańca w latach 2020-2022.

Tabela. Wydatki na 1 mieszkańca

	J.m.	2020	2021	2022
wydatki ogółem/mieszkaniec	zł	6 605,20	5 535,64	6 001,46

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Analiza stanu zadłużenia w okresie 2020-2022

Zadłużenie gminy z tytułu kredytów i pożyczek na koniec 2022 roku wynosiło 9 423 298,00 zł i spadło o 1 300 000,00 zł w porównaniu do roku 2021. Wskaźnik zadłużenia informujący o udziale zobowiązań ogółem w dochodach ogółem wyniósł w roku 2022 r. - 19,32%.

Tabela. Wskaźnik zadłużenia Gminy Jonkowo w okresie 2020-2022

	J.m.	2020	2021	2022
Kwota długu	Zł	12 173 298,00	10 723 298,00	9 423 298,00 zł
Dochody ogółem	zł	56 630 004,43	46 893 759,45	48 779 250,92
Wskaźnik zadłużenia	%	21,50	22,87	19,32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy (Raportów o stanie Gminy Jonkowo) i Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik poziomu obsługi zadłużenia obrazuje udział wydatków na obsługę zadłużenia i spłat rat kapitałowych w dochodach ogółem. W latach 2020-2022 wskaźnik obsługi zadłużenia ukształtował się średnio na poziomie 21,23%.

Zgodnie z Uchwałą Nr RIO.VIII-0120-91/23 Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Olsztynie z dnia 8 lutego 2023 roku w sprawie opinii o prawidłowości planowanej kwoty długu Gminy Jonkowo na podstawie przyjętej przez jednostkę samorządu terytorialnego Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2023-2031 oraz o możliwości sfinansowania planowanego deficytu budżetu Gminy Jonkowo stwierdzono, że relacja planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań do dochodów budżetu zaplanowanych w latach spełnia wymogi zawarte w 243 ustawy o finansach publicznych.

1.14 Turystyka w Gminie Jonkowo

Cennymi walorami turystycznymi gminy są kompleksy leśne i bogata rzeźba terenu. W Pasłęce występują ryby łososiowate, co stanowi dużą atrakcję dla wędkarzy. Walory te wykorzystywane są przez gospodarstwa agroturystyczne i pensjonaty działające na terenie gminy Jonkowo.

W roku 2021 odnotowano 1433 turystów, w tym 26 turystów zagranicznych. W tabeli poniżej przedstawiono porównanie danych w latach 2016-2022.

Tabela. Turystyczne obiekty noclegowe na terenie Gminy Jonkowo wg rodzajów w latach 2016-2022

	j.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
obiekty ogółem, pensjonaty; w trakcie kategoryzacji	ob.	0	0	1	1	1	1	1
miejsca noclegowe ogółem; pensjonaty; w trakcie kategoryzacji	msc.	0	0	29	29	29	29	29
Turystyczne obiekty noclegowe w lipcu - obiekty ogółem	osoba	1	1	2	2	2	2	2

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Uczestnicy warsztatów strategicznych zauważyli konieczność promowania walorów turystycznych Gminy Jonkowo jak również konieczność promowania obiektów noclegowych, agroturystycznych na terenie Gminy.

O atrakcyjności gminy stanowi bardzo dobre położenie w bliskości Olsztyna. Z Jonkowa można wyjeżdżać do atrakcyjnych miejsc położonych w obrębie Warmii, Mazur i Powiśla. Najbliżej jest do Olsztyna, Ostródy, Morąga i Olsztynka w niedalekiej odległości znajduje się Mrągowo, Szczytno, Lidzbark Warmiński, Elbląg, Nidzica.

Zasoby naturalne

Gmina leży na pograniczu pojezierzy: olsztyńskiego i iławsko-ostródzkiego.

Cechą charakterystyczną jest stosunkowo duża lesistość 38,8% (wg. Danych BDL za rok 2021) powierzchni, przy średniej krajowej 28%. Lasy pełnią funkcję gospodarczą, ale również rekreacyjną, turystyczną i przyrodoznawczą. Bliskość Olsztyna stanowi dodatkową zachętę dla jego mieszkańców do odwiedzania lasów.

Przez gminę przebiega dział wodny, rozdzielający dwa dorzecza: Pasłęki i Łyny. Łyna stanowi wschodnią granicę gminy Jonkowo. W jej dorzeczu leży wschodnia część gminy (obręb: Gutkowo, Wilimowo, Kajny, Polejki, Garzewko, Łomy, Warkaty, część Jonkowa, część Giedajt). Pozostałe miejscowości gminy leżą w dorzeczu Pasłęki.

W gminie Jonkowo nie występują duże zbiorniki wód stojących. Do największych jezior należą: Gamerskie i Łomskie. Do mniejszych jezior należą: Giedajskie, Linówko, Szałstry, Bałąg. Na terenie gminy Jonkowo występują następujące jeziora:

1. **Jezioro Gamerskie** (nazywane Gamry) położone w północno-zachodnim skraju gminy ma powierzchnię 52,9 ha. Największa głębokość jeziora wynosi ok. 8 m. Zbiornik o dosyć rozwiniętej linii brzegowej, bujnie zarośnięty o miękkim, mulistym dnie. Wschodnie wysokie, miejscami strome

brzegi zajmują zabudowania Gamerek Małych, pozostałe brzegi niskie, w części podmokłe, zakrzaczone otaczają łąki i pola. Jezioro łączy się ciekami z przepływającą nieopodal Pasłęką.

2. **Jezioro Łomskie** (nazywane Łomy) położone malowniczo na północ od Jonkowa w miejscowości Łomy ma powierzchnię 22,4 ha i najwyższą głębokość 6m.
3. **Jezioro Giedajskie** (nazywane Giedajty) położone w ustronnej leśnej okolicy na południe od Giedajt ma powierzchnię 12,9 ha i głębokość 1 m.
4. **Jezioro Linówko** (nazywane Linowa) położone na południowy-wschód od Giedajt, w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Giedajskiego. Ma powierzchnię 10,7 ha i głębokość 1,5m.
5. **Jezioro Szalstry** znajduje się w miejscowości o tej samej nazwie; jest zbiornikiem bezodpornym o pow. 11,4 ha.
6. **Jezioro Bałag** jest zbiornikiem zamkniętym, znajdującym się w miejscowości o tej samej nazwie. Jego powierzchnia wynosi 8,1 ha, a głębokość ok. 5m.⁴

Na terenie gminy Jonkowo występują następujące formy prawne ochrony przyrody:

1. **Rezerwat Ostoja Bobrów na Rzece Pasłęce**. Największy w województwie warmińsko-mazurskim rezerwat przyrody ma powierzchnię ok. 4250 ha. Obejmuje rzekę Pasłękę wraz z przylegającymi do niej gruntami oraz jeziorami (m.in. Sarąg), przez które przepływa. Ochroną objęta jest niemal cała długość rzeki - od jej źródeł w okolicy wsi Gryźliny w gminie Stawiguda aż do granic Braniewa, kilka kilometrów od ujścia do Zalewu Wiślanego.
2. **Rezerwat Kamienna Góra**. Rezerwat utworzony w 1995 r. w gminie Jonkowo. Obejmuje on około 95 ha powierzchni garbu moreny czołowej, a jego nazwa wzięła się od najwyższego wzniesienia owego garbu, które sięga 179 m n.p.m. Granica rezerwatu opiera się o brzeg jeziora Łomy.

Na terenie Gminy występują 2 obszary chronionego krajobrazu: OChK Doliny Środkowej Łyny oraz OChK Doliny Pasłęki. Obszary te obejmują tereny o wysokich walorach środowiska przyrodniczego o łącznej powierzchni na terenie gminy 4 624,9 ha. Stosowana forma ochrony ma zapewnić zachowanie równowagi ekologicznej środowiska i zabezpieczyć tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo przed dewastacją.

1. **Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Pasłęki** o powierzchni 43 307,3 ha położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie braniewskim na terenie gmin: Braniewo, Płoskinia, Wilczęta; w powiecie elbląskim na terenie gminy Godkowo; w powiecie lidzbarskim na terenie gmin: Orneta, Lubomino; w powiecie ostródzkim na terenie gmin: Miłakowo, Łukta oraz w powiecie olsztyńskim na terenie gmin: Świątki, Jonkowo, Olsztynek, Stawiguda, Gietrzwałd.
2. **Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Środkowej Łyny** o powierzchni 15 307,8 ha położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie olsztyńskim na terenie gmin: Świątki, Dobre Miasto, Dywity, Jonkowo, Barczewo, Gietrzwałd, Stawiguda, Olsztyn.

Na terenie Gminy występują następujące obszary NATURA 2000:

1. Rzeka Pasłęka.

⁴ STRATEGIA ROZWOJU GMINY JONKOWO NA LATA 2016-2026

2. Jonkowo-Warkały.
3. Warmińskie Buczyny.
4. Dolina Pastęki

Na obszarze Gminy Jonkowo istnieje jeden użytek ekologiczny: Giedajty zajmuje obszar 17,3 ha. Został utworzony w 1998 r. Obejmuje śródleśne jezioro w Nadleśnictwie Kudypy.

1.15 SWOT

Analiza SWOT rozumiana jako S (Strengths) - mocne strony, W (Weaknesses) - słabe strony, O (Opportunities) - szanse, T (Threats) - zagrożenia jest podstawowym narzędziem umożliwiającym diagnozowanie obecnej sytuacji danego podmiotu w kontekście planowania jego dalszego rozwoju. Jako główne zalety tej metody należy wskazać:

- generowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój gminy, szczególnie w kontekście efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału,
- diagnoza bliższego oraz dalszego otoczenia gminy,
- określenie mocnych punktów oraz wskazania jej słabych stron pod kątem zasobów,
- poznanie otoczenia konkurencyjnego.

Poniżej przedstawiono analizę SWOT dla Gminy Jonkowo.

Mocne strony:	Słabe strony:
Bliskość dużego ośrodka wzrostu - Olsztyn	Niedostateczny stan infrastruktury techniczno-środowiskowej
Dobre położenie komunikacyjne	Zły stan dróg powiatowych i gminnych
Dostępność działek na których można zlokalizować nowe przedsiębiorstwa	Rozproszenie osadnictwa - wysokie koszty budowy infrastruktury
Duże zasoby ludzkie do wykorzystania przez potencjalnych inwestorów	Ograniczona dostępność infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej
Rosnąca liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON	Nieharmonijny rozwój gminy
Malejąca liczba osób bezrobotnych	Wyludnianie się gminy
Relatywnie wysoki wskaźnik osób pracujących na 1000 ludności	Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym
Malejąca liczba korzystających z pomocy społecznej	Malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym
Relatywnie niski wskaźnik korzystających z pomocy społecznej na 1000 ludności	Ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego
Malejące wydatki na pomoc społeczną	Relatywnie wysoki wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym
Wysoki poziom szkolnictwa podstawowego	Niskie w porównaniu z powiatem i krajem wskaźniki zarejestrowanych podmiotów gospodarczych i samozatrudnienia
Uzbrojone tereny pod budownictwo mieszkaniowe	Znacząca przewaga liczby kobiet w grupie osób bezrobotnych
Bogate i czyste środowisko przyrodnicze	Niewielka atrakcyjność lokalnej gospodarki

Strategia Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030

Szanse:	Zagrożenia:
Rozwój gospodarczy związany z powstawaniem na terenach gminy nowych przedsiębiorstw	Prognozy demograficzne zwiastujące znaczący spadek liczby ludności
Szanse rozwoju obecnie istniejących przedsiębiorstw związane z korzystnym położeniem miejscowości	Spadek liczby ludności przede wszystkim w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym
Zwiększenie atrakcyjności gminy pod względem oferty miejsc zamieszkania	Rosnąca konkurencja ze strony innych samorządów (Dywity, Stawiguda, Gietrzwałd);
Współpraca gmin aglomeracji olsztyńskiej	Wzrost dominującej roli Olsztyna
Suburbanizacja Olsztyna	Odptyw wykwalifikowanej kadry - atrakcyjniejsze oferty pracy poza regionem dla wykształconej młodzieży
	Postępująca degradacja obszarów wiejskich

IV. Obszary strategicznej interwencji ujęcie regionalne⁵

Obszary strategicznej interwencji (OSI) to obszary, które wymagają szczególnego wsparcia i interwencji, ze względu na ich potrzeby, pełnione funkcje i problemy z którymi się borykają. Ukierunkowanie działań w stronę takich obszarów, ma na celu aktywowanie endogenicznych potencjałów rozwojowych i zmniejszenie dysproporcji rozwojowych między obszarami.

W strategii „Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego” OSI wyróżniono poprzez integrację dwóch podejść - regionalnego i krajowego. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego wskazano kilka obszarów funkcjonalnych, których zasięgi odpowiadają celom realizacji polityki rozwoju województwa. Bazując na tym podejściu, jako OSI traktowane są obszary funkcjonalne Olsztyna, Elbląga i Ełku, a także obszar funkcjonalny Wielkich Jezior Mazurskich i strefa oddziaływania Kanału Elbląskiego. Drugie, regionalne kryterium wyodrębnienia OSI opiera się o wieloletnią współpracę partnerów/jednostek samorządu terytorialnego.

W Strategii wskazano następujące OSI:

1. OSI Tygrys warmińsko-mazurski;
2. OSI MOF Olsztyna;
3. OSI MOF Elbląga;
4. OSI MOF Ełku;
5. OSI OF Wielkie Jeziora Mazurskie;
6. OSI Niebieski Zachód;
7. OSI Miasta CITTASLOW;
8. OSI EGO;
9. OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze;
10. OSI Obszary marginalizacji.

Gmina Jonkowo zakwalifikowana została do następujących obszarów:

OSI Tygrys warmińsko-mazurski

Obszar strategicznej interwencji Tygrys warmińsko-mazurski obejmuje: miasta (Elbląg, Ełk, Iława, Lubawa, Mrągowo, Olsztyn, Ostróda), gminy miejsko-wiejskie (Barczewo, Biskupiec, Kisielice, Mikołajki, Miłomłyn, Młynary, Morąg, Nidzica, Olsztynek, Susz, Orzysz, Pasłęk, Ryn, Zalewo; Biskupiec, Dywity, Dźwierzuty, Elbląg, Ełk, Gietrzwałd, Godkowo, Gronowo Elbląskie, Grunwald, Iława, Iłowo-Osada, Janowiec Kościelny, Jonkowo, Kalinowo, Kozłowo, Lubawa, Łukta, Małdyty, Markusy, Milejewo, Miłki, Mrągowo, Ostróda, Piecki, Prostki, Purda, Rychliki, Sorkwity, Stare Juchy, Stawiguda, Wieliczki)

Kryterium wyboru: Obszar wskazany w Strategii z 2013 roku na podstawie położenia ośrodka gminnego w odległości maksymalnie 15 km od drogi nr 7 i nr 16.

⁵ Na podstawie: *Warmińsko-Mazurskie 2030, Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*, s. 55-56.

Uzasadnienie: konieczność dynamizacji procesów rozwojowych oraz wzmocnienie konkurencyjności krajowej i międzynarodowej regionu.

OSI MOF Olsztyna;

Obszar strategicznej interwencji obejmuje miasto Olsztyn oraz sąsiadujące z nim gminy: Barczewo, Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Purda, Stawiguda.

Kryterium wyboru: obszar funkcjonalny wskazany w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Uzasadnienie: potrzeba wzmocnienia konkurencyjności krajowej i międzynarodowej stolicy województwa i jej obszaru funkcjonalnego.

V. Wizja rozwoju Gminy Jonkowo

Wizja w ramach Strategii stanowi cel całkowicie nadrzędny w stosunku do całej struktury celów strategicznych. Funkcją wizji jest także aktywizacja i kreowanie przestrzeni dla współdziałania różnych środowisk, grup i organizacji, liderów samorządowych, społecznych czy biznesowych. Wizja Gminy Jonkowo ma jednoczyć wokół zawartych w niej idei. Na wizję składa się sekwencja kluczowych aspiracji rozwojowych, które są wyartykułowane poniżej w dwóch ujęciach.

Wizja rozwoju Gminy Jonkowo w narracji rozwojowej sygnalizuje najważniejsze aspekty, które w dalszej części zostały rozwinięte pod postacią planów strategicznych i operacyjnych.

Wizja rozwoju Gminy Jonkowo

Gmina Jonkowo jest spójnym przestrzennie, dostępnym komunikacyjnie, atrakcyjnym i bezpiecznym miejscem zamieszkania oferującym wysoką jakość życia, dostęp do miejsc pracy, edukacji, opieki zdrowotnej, kultury i wypoczynku.

Wykorzystany potencjał aglomeracji olsztyńskiej oraz warunki przyrodniczo-kulturowo-historyczne pozwoliły na rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost liczby mieszkańców zamieszkujących na terenie Gminy Jonkowo.

Wizję wypracowano na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonych warsztatów strategicznych, a także konsultacji z władzami Gminy Jonkowo.

Wysoka jakość życia jest podstawową potrzebą społeczności lokalnej. Składa się na nią wiele elementów, zarówno o charakterze miękkim, jak i twardym. Czyste, bezpieczne i urozmaicone środowisko, zapewniające dobre warunki do pracy, nauki i wypoczynku są głównym elementem wysokiej jakości życia. Konkurencyjność Gminy Jonkowo, to umiejętność wykorzystywania dostępnych zasobów i szans w wygrywaniu konkurencji z innymi gminami. Konkurencyjność należy rozumieć jako rywalizowanie o wysoką jakość życia oraz rozwój społeczny i gospodarczy⁶.

Należy jednak pamiętać, że gmina powinna przede wszystkim konkurować z gminami o podobnym potencjale społeczno-gospodarczym oraz o podobnych walorach geograficzno-przyrodniczych, w mniejszym stopniu z gminami bezpośrednio sąsiadującymi. Sąsiedzi powinni raczej wykorzystywać wspólnie swoje walory w celu wzmocnienia atrakcyjności. Służą do tego związki i porozumienia przewidziane w ustawie o samorządzie gminnym⁷.

Zgodnie z literaturą przedmiotu konkurencyjność może być postrzegana na kilka sposobów. Można mówić o konkurencyjności cząstkowej gminy, tzn. o zdolności do osiągnięcia wysokiej pozycji w danej dziedzinie wśród innych gmin:

1. **konkurencyjność środowiskowa** - zdolność do oferowania mieszkańcom, turystom [...] różnorodnych i nienaruszonych działalnością ludzką walorów naturalnych;

6 T. Markowski, *Stymulowanie i regulowanie konkurencyjności regionów w świetle procesów globalizacji gospodarki*, Samorząd Terytorialny nr 3, 2000

7 <http://www.wspolnota.org.pl/aktualnosci/aktualnosc/konkurencja-gmin/>

2. **konkurencyjność gospodarcza**, którą można oddzielnie lub jednocześnie postrzegać jako:
 - a. bezwzględną lub stosunkową wartość wytworzonych (sprzedanych) na terenie gminy dóbr i usług;
 - b. gospodarczą atrakcyjność lokalizacji gminy oraz zasobów naturalnych (np. kopalin) położonych na terenie gminy;
3. **konkurencyjność socjalna** - zdolność układu terytorialnego do zapewnienia mieszkańcom pracy, opieki zdrowotnej, miejsc zamieszkania, pożądanego poziomu edukacji, usług komunalnych, usług kulturalno-rozrywkowych itp.;
4. **konkurencyjność inwestycyjna** tzn. atrakcyjność gminnej oferty korzyści zewnętrznych adresowanej do lokalnych i zewnętrznych podmiotów gospodarczych⁸.

W przypadku Gminy Jonkowo konkurencyjność rozumiana powinna być w następujących wymiarach:

1. konkurencja o mieszkańców zameldowanych i płacących podatki na terenie gminy - umiejętność przyciągania nowych mieszkańców, przede wszystkim z M. Olsztyn i powiatu olsztyńskiego poprzez zapewnienie im bezpieczeństwa, komfortu mieszkania, mniejszych obciążeń, w mniejszym stopniu zapewnienia pracy;
2. konkurencja o inwestorów i przedsiębiorców - zarówno przyciąganie nowych inwestorów zewnętrznych, jak i wspieranie konkurencyjności firm lokalnych na rynkach ponadlokalnych;
3. konkurencja o turystów - umiejętność zachęcenia turystów do odpoczynku i rekreacji kilkudniowej, weekendowej, na terenie gminy;
4. konkurencja o środki publiczne - wygrywanie konkurencji z innymi gminami o środki publiczne, szczególnie pochodzące z budżetu UE.

⁸Andrzej Sztando, *Konkurencyjność gospodarcza a dochodowy fragment gminnej polityki budżetowej*. W: *Konkurencyjność miast i regionów*, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Kraków 2001, s. 149-164.

VI. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym to obligatoryjny element strategii rozwoju gminy. Warto zwrócić uwagę na kilka przesłanek w tym kontekście.

1. Interwencja strategiczna jest osadzona w trzech wymiarach i w ramach procesu planowania strategicznego te domeny zostają zindywidualizowane do potrzeb, specyfiki oraz istoty kluczowych wyzwań stojących przed Gminą Jonkowo poprzez sformułowanie celów strategicznych.
2. O ile domeny planowania strategicznego to wprost wymiary przywołane w ustawie, to cele mają już zdecydowanie indywidualistyczny charakter dostosowany do uwarunkowań lokalnych i wyzwań stojących przed samorządem.
3. Logika opracowania koncentruje się na przedstawieniu każdego z wymiarów analizy: społecznego, gospodarczego i przestrzennego w kontekście problemów, potrzeb, potencjałów a następnie w ramach założeń planistycznych: celów i konkretnych działań naprawczych natomiast treściowo przywołane wymiary przenikają się.

Ponadto należy odnieść się do zawartości treściowej w ramach każdego z obszarów i dedykowanych im celów.

1. Obszar społeczny, tematyka społeczna odwołuje się kompleksowo do usług publicznych oraz sektorowych polityk kierowanych do poszczególnych grup mieszkańców takich jak seniorzy, młodzież, osoby z niepełnosprawnościami czy też środowiska zagrożone marginalizacją. Ponadto obszar społeczny to również mieszkalnictwo oraz zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej oraz turystycznej. Warto podkreślić, że inicjatywy mające na celu wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego.
2. Obszar gospodarczy koncentruje się na tworzeniu warunków do rozwoju gospodarczego poprzez stymulowanie przedsiębiorczości, przygotowywanie terenów inwestycyjnych oraz działania marketingowe. Ze względu na fakt, że realny wpływ na gospodarkę koncentruje się głównie na budowaniu klimatu proinwestycyjnego, ważne są działania o charakterze promocyjnym. Warto podkreślić, że interwencja w obrębie gospodarki jest ukierunkowana również na sprawność administracyjną oraz budowanie pozycji i statusu gminy jako ośrodka gospodarczego posiadającego istotny potencjał instytucjonalny.
3. Obszar przestrzenny interwencji odnosi się głównie do zagadnień z zakresu planowania przestrzennego i narzędzi bezpośrednio z nim związanych. Wątek przestrzeni jest istotny jako budujący ramy dla rozwijania funkcji centrotwórczych i symbolicznych gminy. Dodatkowo tematyka przestrzenna obejmuje swoim zakresem zagadnienia klimatyczne, infrastrukturalne oraz rewitalizacyjne, przez co stanowi kluczowy wycinek planowanych działań inwestycyjnych jako dziedzina najbardziej kosztochłonna dla samorządu.

Poniżej bazując na założeniach formalnych oraz treściowym wykazaniu zawartości każdej z domen wypracowano trzy cele strategiczne. Są one naturalnie osadzone w obligatoryjnych obszarach tworzących ramy dla działalności samorządu lokalnego. Kluczowe znaczenie rozwojowe ma integracja społeczna i ukierunkowanie na poprawianie standardów życia i pracy w Gminie Jonkowo, jak również budowanie możliwości samorealizacji na tym terenie. Drugim przenikającym wątki społeczno-gospodarcze (związane z życie po pracy oraz zarobkowaniem) elementem jest przestrzeń i związane z nią możliwości rozwojowe: położenie, rewitalizacja zabytkowej tkanki miejskiej. Ostatnim ważnym czynnikiem jest konsekwentne wzmacnianie pozycji gminy w wymiarze symbolicznym oraz instytucjonalnym.

Wymiar społeczny	Cel strategiczny 1.	Zintegrowana wspólnota lokalna
Wymiar gospodarczy	Cel strategiczny 2.	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
Wymiar przestrzenny	Cel strategiczny 3.	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu

VIII. Cele strategiczne i kierunki działań

Cele strategiczne rozwoju Gminy Jonkowo i poprzedzająca je wizja tworzą ramy dla koncepcji rozwoju, prezentując w zwartej formie kierunek rozwoju samorządu, o tyle przedmiotowy rozdział tworzy poziom operacyjny interwencji poprzez katalog celów, kierunków działań kluczowych w perspektywie roku 2030.

Całość przewidzianej interwencji prezentuje schemat zamykający rozdział, natomiast każda z sekwencji działań jest dodatkowo opisana i w schematyczny sposób zaprezentowana, co umożliwia odtworzenie logiki interwencji.

Cel strategiczny 1.	Zintegrowana wspólnota lokalna
Kierunek działania 1.1.	Poprawa dostępności i rozbudowana oferta usług społecznych w Gminie Jonkowo
<ul style="list-style-type: none">– Zapewnienie dzieciom i młodzieży oraz dorosłym mieszkańcom różnych form wsparcia psychologicznego– Poprawa dostępu do usług podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej– Deinstytucjonalizacja usług społecznych– Wsparcie rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami– Rozwój opieki wytchnieniowej– Wsparcie infrastruktury i działalności placówek opieki społecznej,– Promocja aktywności fizycznej i działania z zakresu profilaktyki zdrowia– Wspieranie działalności na rzecz profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży– Kształtowanie wśród mieszkańców postaw prozdrowotnych– Rozwój polityki senioralnej	

Cel strategiczny 1.	Zintegrowana wspólnota lokalna
Kierunek działania 1.2	Wysokiej jakości edukacja i opieka nad dziećmi Gminy Jonkowo
<ul style="list-style-type: none">– Rozbudowa infrastruktury i poszerzenie oferty żłobkowej– Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego– Podnoszenie jakości kształcenia na każdym poziomie nauczania– Zwiększenie atrakcyjności nauczania poprzez unowocześnienie stosowanych metod dydaktycznych– Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych w nauczaniu– Wzmacnianie kompetencji cyfrowych wśród uczniów i kadr nauczycielskich– Modernizacja i doposażanie placówek opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych– Stopniowe wprowadzanie młodzieży na rynek pracy i prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego– Rozwój oferty zajęć dodatkowych, kół zainteresowań, warsztatów dla dzieci i młodzieży, w podmiotach wspierających dzieci/młodzież/rodzinę– Wsparcie uczniów ze szczególnymi potrzebami oraz uczniów szczególnie uzdolnionych– Rozwijanie kreatywnego potencjału uczniów, nauczycieli i innych specjalistów podejmujących działania w sferze edukacyjno-opiekuńczo-wychowawczej	

- Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom cywilizacyjnym zagrażającym zwłaszcza dzieciom i młodzieży
- Wspieranie współdziałania i podejmowania wspólnych inicjatyw przez placówki oświatowe, wychowawcze z jednostkami pomocy społecznej i opieki zdrowotnej
- Wspieranie działań na rzecz wzmocnienia kompetencji społecznych, w szczególności np. liderów społecznych
- Promocja wolontariatu

Cel strategiczny 1.	Zintegrowana wspólnota lokalna
Kierunek działania 1.3	Poszerzenie zasobów i oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy
<ul style="list-style-type: none">– Rozbudowa i modernizacja placówek kultury– Tworzenie miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży np. place zabaw, skate park– Tworzenie miejsc spędzania czasu wolnego dla seniorów– Rozbudowa oferty świetlic wiejskich i zapewnienie im warunków do świadczenia stałej oferty spędzania czasu wolnego przez mieszkańców– wspieranie aktywności społecznej i rekreacyjnej mieszkańców przy wykorzystaniu potencjału rzek i jezior– Stworzenie oferty wydarzeń kulturalnych dla dorosłych– Rozwój polityki senioralnej– Rozwój polityki młodzieżowej	

Cel strategiczny 1.	Zintegrowana wspólnota lokalna
Kierunek działania 1.4	Wzmacnianie potencjału społeczeństwa obywatelskiego
<ul style="list-style-type: none">– Wspieranie oddolnych inicjatyw i aktywności społecznej mieszkańców– Zwiększenie poziomu partycypacji i udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych– Wsparcie funkcjonowania organizacji pozarządowych– Aktywizacja i integracja mieszkańców wraz z przeciwdziałaniem marginalizacji społecznej– Budowanie i wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców– Działania na rzecz integracji cudzoziemców– Promocja i zachęcanie mieszkańców do pozostania i osiedlenia się w mieście, poprzez wprowadzenie np. Karty Mieszkańca	

Cel strategiczny 1.	Zintegrowana wspólnota lokalna
Kierunek działania 1.5.	Rozwój instytucjonalny Gminy Jonkowo
<ul style="list-style-type: none">– Rozwój e-usług– Rozwój kompetencji i jakości usług JST– Poprawa dostępu do szerokopasmowego Internetu– Prowadzenie działań na rzecz wzmocnienia kompetencji cyfrowych wśród pracowników administracji– Wdrażanie koncepcji „Smart Village”– Poprawa struktury zarządzania i specjalizacja spółek/podmiotów i jednostek organizacyjnych	

Cel strategiczny 2.	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
Kierunek działania 2.1.	Rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości
<ul style="list-style-type: none">– Utworzenie stref rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy wraz z ich uzbrojeniem w niezbędną infrastrukturę techniczną– Tworzenie i promocja terenów inwestycyjnych wśród potencjalnych inwestorów– Wsparcie funkcjonowania Powiatowego Urzędu Pracy z zakresu adaptacji mieszkańców gminy do warunków na rynku pracy– Integracja i reintegracja zawodowa oraz zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców– Wspieranie rozwoju rolnictwa oraz tworzenie warunków rozwoju lokalnego przetwórstwa i produkcji ekologicznej żywności– Wzmacnianie postawy przedsiębiorczej wśród mieszkańców oraz wsparcie lokalnych inicjatorów działalności gospodarczej i liderów– Wzmacnianie oferty edukacyjnej w obszarze przedsiębiorczości dla uczniów– Kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców– Zwiększenie poziomu współpracy między szkołami a podmiotami gospodarczymi działającymi na terenie gminy– Wspieranie i promowanie mikroprzedsiębiorczości– Wsparcie lokalnych twórców i artystów, w celu rozwoju na szerszą skalę rzemiosła– Prowadzenie działań promujących telepracę, jako opcji na zatrzymanie odpływu młodych i zdolnych mieszkańców	

Cel strategiczny 2.	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
Kierunek działania 2.2.	Marketing terytorialny i promocja Gminy Jonkowo
<ul style="list-style-type: none">– Budowa marki w oparciu o promocję lokalnych produktów– Wzmacnianie rozpoznawalności gminy w regionie i w kraju, wykorzystując dziedzictwo kulturowe– Współpraca z Powiatem Olsztyńskim w zakresie Projektu Gospodarczego Święta Warmia– Zachowanie tradycji, zwyczajów regionalnych oraz ich promocja– Promocja lokalnej twórczości rzemieślniczej– Stworzenie i promowanie produktów turystycznych– Organizacja ponadlokalnych wydarzeń promocyjnych, związanych z lokalnymi produktami i tradycjami	

Cel strategiczny 2.	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
Kierunek działania 2.3.	Działania na rzecz rozbudowy potencjału turystycznego
<ul style="list-style-type: none">– Zagospodarowanie atrakcyjnych terenów na cele rekreacyjno-wypoczynkowe– Opracowanie dokumentu strategicznego z zakresu turystyki– Kompleksowa rozbudowa infrastruktury obsługi ruchu turystycznego– Promocja turystyki aktywnej– Rozbudowa sieci ścieżek i szlaków pieszych, rowerowych– Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i krajobrazowego oraz walorów przyrodniczych do tworzenie oferty turystycznej	

Cel strategiczny 3.	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Kierunek działania 3.1.	Poprawa układu komunikacyjnego i skomunikowania Gminy Jonkowo
<ul style="list-style-type: none">– Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci dróg gminnych– Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci dróg powiatowych we współpracy z Powiatem Olsztyńskim– Budowa i remonty chodników– Budowę ciągów pieszo-jezdnych a umożliwiającą bezpieczną i komfortową jazdę rowerem oraz bezpieczne przemieszczanie się pieszych– Stworzenie kompleksowej sieci dróg i ścieżek rowerowych– Promocja niskoemisyjnych i zeroemisyjnych środków transportu, w tym szczególnie transportu publicznego– Rozwój transportu intermodalnego i tworzenie centrów przesiadkowych m.in. z wykorzystaniem kolejowego przystanku osobowego w Jonkowie– Montaż i wymiana lamp oświetleniowych na energooszczędne typu LED– Montaż stacji ładowania pojazdów elektrycznych– inwestycje w infrastrukturę dla transportu publicznego;– zakupy nisko- i zeroemisyjnego taboru dla transportu publicznego oraz tworzenie infrastruktury do jego ładowania/tankowania;– budowa węzłów przesiadkowych, w tym z wykorzystaniem parkingów P&R, B&R oraz K&R dla lepszego wykorzystania transportu publicznego;– - budowa i przebudowa infrastruktury pieszej i rowerowej (w tym infrastruktury towarzyszącej)– - inwestycje w bezpieczeństwo ruchu drogowego ze szczególnym uwzględnieniem pieszych, rowerzystów i użytkowników uto;– - wsparcie mobilności współdzielonej;– - inwestycje w infrastrukturę dla elektromobilności;– - wdrażanie i rozwój inteligentnych systemów transportowych (ITS);– - integracja taryfowo-biletowa na obszarze MOF;	

Cel strategiczny 3.	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Kierunek działania 3.2.	Rozwój i poprawa jakości infrastruktury technicznej
<ul style="list-style-type: none">– Modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych w Jonkowie polegająca na zagospodarowaniu osadów ściekowych;– Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią ścieków w miejscowości Jonkowo.– Modernizacja stacji uzdatniania wody w Jonkowie;– Modernizacja stacji uzdatniania wody we Wrzesinie.– Utworzenie inteligentnego systemu zarządzania siecią wodociągowo - kanalizacyjną (obejmującego m.in.: model sieci kanalizacji sanitarnej, system optymalnego sterowania ciśnieniem w sieci wodociągowej w oparciu o utworzony model hydrauliczny sieci wodociągowej, system informacji geograficznej GIS oraz jego integrację z modelami sieci wodociągowo-kanalizacyjnymi).– wsparcie inwestycji w oczyszczalnie przydomowe i inne nowoczesne rozwiązania z zakresu zagospodarowania ścieków komunalnych– Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	

- Wdrożenie inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodociągowymi
- Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej
- Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci gazowej
- Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
- Termomodernizacja budynków mieszkalnych
- Modernizacja i wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne

Cel strategiczny 3.	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Kierunek działania 3.3.	Ochrona przed skutkami zmian klimatu i dbałość o jakość środowiska
<ul style="list-style-type: none">– Racjonalne gospodarowanie wodami i budowa obiektów retencyjnych– Budowa zielono-niebieskiej infrastruktury– Wsparcie mieszkańców w zakresie wymiany indywidualnych źródeł ciepła i modernizacja źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych– Wymiana systemu ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne– Prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza– Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii– Zakup taboru niskoemisyjnego– Wdrażanie koncepcji gospodarki obiegu zamkniętego– Zwiększenie efektywności funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami– Ochrona środowiska przyrodniczego i bioróżnorodności– Bieżąca pielęgnacja, ochrona oraz utrzymanie istniejących form ochrony przyrody– Promocja postaw proekologicznych– Zwiększenie efektywności systemu informowania i ostrzegania o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu– Prowadzenie działań edukacyjnych dla mieszkańców z zakresu ochrony środowiska	

Cel strategiczny 3.	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Kierunek działania 3.4.	Prowadzenie przyjaznej polityki osiedleńczej
<ul style="list-style-type: none">– Wyznaczenie i przygotowanie terenów pod jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe– Opracowanie planu ogólnego i planów miejscowych na terenie Gminy Jonkowo– Wdrożenie systemu zachęt do osiedlania się na terenie gminy dla nowych mieszkańców	

IX. Gmina Jonkowo 2030 - schemat strategiczny

Wizja rozwoju Gminy Jonkowo	Gmina Jonkowo jest spójnym przestrzennie, dostępnym komunikacyjnie, atrakcyjnym i bezpiecznym miejscem zamieszkania oferującym wysoką jakość życia, dostęp do miejsc pracy, edukacji, opieki zdrowotnej, kultury i wypoczynku. Wykorzystany potencjał aglomeracji olsztyńskiej oraz warunki przyrodniczo-kulturowo-historyczne pozwolą na rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost liczby mieszkańców zamieszkujących na terenie Gminy Jonkowo.		
Obszary interwencji (obligatoryjne wymiary)	Wymiar społeczny	Wymiar gospodarczy	Wymiar przestrzenny
Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	Cel strategiczny 1. Zintegrowana wspólnota lokalna	Cel strategiczny 2. Silna gospodarczo Gmina Jonkowo	Cel strategiczny 3. Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	1.1 Poprawa dostępności i rozbudowana oferta usług społecznych w Gminie Jonkowo	2.1 Rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości	3.1 Poprawa układu komunikacyjnego i skomunikowania Gminy Jonkowo
	1.2 Wysokiej jakości edukacja i opieka nad dziećmi przewagą konkurencyjną Gminy Jonkowo	2.2 Marketing terytorialny i promocja Gminy Jonkowo	3.2 Rozwój i poprawa jakości infrastruktury technicznej
	1.3 Poszerzenie zasobów i oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy	2.3 Działania na rzecz rozbudowy potencjału turystycznego	3.3 Ochrona przed skutkami zmian klimatu i dbałość o jakość środowiska
	1.4. Wzmacnianie potencjału społeczeństwa obywatelskiego		3.4 Prowadzenie przyjaznej polityki osiedleńczej
	1.5 Rozwój instytucjonalny Gminy Jonkowo		
Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa „Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”	W strategii rozwoju województwa „Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”, Jonkowo określone zostało jako: - <i>OSI Tygrys warmińsko-mazurski</i> - <i>OSI MOF Olsztyna.</i>		Szczegóły opisano w rozdziale IV Obszary strategicznej interwencji ujęcie regionalne
Obszary strategicznej interwencji określone w STRATEGII MOF OLSZTYNA 2030+NOWE WYZWANIA	W Jonkowo określone zostało jako: - <i>OSI Infrastrukturalny pierścień,</i> - <i>OSI Pasy zieleni (Zielony pierścień),</i> - <i>OSI Jeziora</i> - <i>OSI Przestrzeń mobilności.</i>		Szczegóły opisano w Załączniku nr 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

X. Spójność planistyczna dokumentu Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030 została poddana analizie oraz kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi o wymiarze ogólnoeuropejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Przedmiotowe opracowanie jest w pełni zgodne z założeniami, priorytetami oraz celami artykułowanymi w dokumentach przedstawionych w dalszej części niniejszego rozdziału wraz z powiązaniem celów rozwojowych Strategii z konkretnymi zapisami widniejącymi w analizowanych dokumentach.

Europejski Zielony Ład

Kluczowe założenia zawarte w Strategii są zgodne z celami Europejskiego Zielonego Ładu. Celem głównym jest osiągnięcie przez UE neutralności klimatycznej do 2050r. Pierwszym ważnym krokiem na drodze do osiągnięcia tego ambitnego celu będzie zmniejszenie emisji o 55 proc. do 2030r.

Tabela. Powiązanie Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030 - Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład		Strategia Rozwoju Gminy-Jonkowo do roku 2030	
Działanie I	Zapewnienie zrównoważonego transportu dla wszystkich	Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Działanie II	Przewodzenie trzeciej rewolucji przemysłowej	Cel strategiczny 2	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
Działanie III	Ekologizacja naszego systemu energetycznego	Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Działanie IV	Renowacja budynków z myślą o bardziej ekologicznym stylu życia	Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Działanie V	Działanie w zgodzie z przyrodą w celu ochrony naszej planety i zdrowia	Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Działanie VI	Pobudzanie globalnych działań w dziedzinie klimatu	Cel strategiczny 1	Zintegrowana wspólnota lokalna
		Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu

Źródło: opracowanie własne

Zrównoważona Europa 2030

Kluczowe założenia zawarte w Strategii są zgodne z zapisami *Strategii Zrównoważona Europa 2030*. Cele strategiczne 1, 2 i 3 są zgodne z priorytetem *Strategii Europa 2020* jakim jest wzrost zrównoważony: wspieranie efektywnej, korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej gospodarki.

Tabela. Powiązanie Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030 - Strategia Europa 2020

Strategia Europa 2020		Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030	
Priorytet I	Wzrost inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji - wzrost tworzący wysoką wartość dodaną, wymaga znacznych nakładów na B+R oraz stosowania mechanizmów, które sprzyjają szybkiej transmisji wiedzy teoretycznej do praktyki gospodarczej.	Cel strategiczny 2	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
Priorytet II	wzrost zrównoważony: wspieranie efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej gospodarki	Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Priorytet III	rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.	Cel strategiczny 1 Cel strategiczny 2	Zintegrowana wspólnota lokalna Silna gospodarczo Gmina Jonkowo

Źródło: opracowanie własne

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Kluczowe założenia zawarte w Strategii są zgodne z zapisami *Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030*. Celem strategii jest odbudowa bioróżnorodności w Europie do 2030r. poprzez zastosowanie konkretnych działań i wypełnienie zobowiązań.

Tabela. Powiązanie Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030 - Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030		Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030	
Działanie I	Utworzenie w całej UE większej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu	Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Działanie II	Rozpoczęcie planu odbudowy zasobów przyrodniczych	Cel strategiczny 1 Cel strategiczny 3	Zintegrowana wspólnota lokalna Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Działanie III	Wprowadzenie środków umożliwiających niezbędną zmianę transformacyjną	Cel strategiczny 2	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
Działanie IV	Wprowadzenie środków mających na celu sprostanie globalnemu wyzwaniu, jakim jest zachowanie bioróżnorodności	Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu

Źródło: opracowanie własne

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Kluczowe założenia zawarte w Strategii są zgodne z założeniami *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*. Rolą KSRR jest powiązanie i koordynacja działań realizujących cele o charakterze horyzontalnym, jakimi jest wzmacnianie konkurencyjności wszystkich regionów, miast i obszarów wiejskich (cele 2 i 3) z celem 1 zapewniającym większą spójność rozwoju kraju, poprzez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo.

Strategia Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030

Tabela. Powiązanie Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030 - Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030		Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030	
Cel I	Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Cel strategiczny 2	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
		Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Cel II	Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Cel strategiczny 1	Zintegrowana wspólnota lokalna
		Cel strategiczny 2	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
Cel III	Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	Cel strategiczny 1	Zintegrowana wspólnota lokalna

Źródło: opracowanie własne

Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Celem głównym Strategii województwa jest: **spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy** przy czym:

- spójność ekonomiczna oznacza wzrost gospodarczy umożliwiający osiągnięcie i utrzymanie przez województwo udziału własnego w produkcie krajowym brutto na poziomie co najmniej 3%;
- spójność przestrzenna to włączenie się województwa (formalne i jakościowe) do głównej sieci infrastruktury transportowej w Polsce oraz w transeuropejską sieć korytarzy transportowych;
- spójność społeczna rozumiana jest jako tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości i wzrost przedsiębiorczości (oferta nowych miejsc pracy skierowana zostanie przede wszystkim do ludzi młodych z uwagi na ich naturalną aktywność, mobilność, otwartość na zdobywanie nowych kwalifikacji), a także poprawę warunków życia ludności (w szczególności dostępu do usług publicznych oraz rewitalizację obszarów zdegradowanych) zbliżającą do standardów życia występujących w Unii Europejskiej.

Wszystkie cele Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030 wpisują się w cele *Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*.

Tabela. Powiązanie Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030 - Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego		Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030	
Cel strategiczny I	Kompetencje przyszłości	Cel strategiczny 1	Zintegrowana wspólnota lokalna
		Cel strategiczny 2	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
Cel strategiczny II	Cel strategiczny: Inteligentna produktywność	Cel strategiczny 2	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
Cel strategiczny III	Cel strategiczny: Kreatywna aktywność	Cel strategiczny 1	Zintegrowana wspólnota lokalna
		Cel strategiczny 2	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
Cel strategiczny IV	Cel strategiczny: Mocne fundamenty	Cel strategiczny 1	Zintegrowana wspólnota lokalna
		Cel strategiczny 2	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
		Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu

Źródło: opracowanie własne

STRATEGIA MOF OLSZTYNA 2030+ NOWE WYZWANIA

Kluczowe założenia zawarte w Strategii są zgodne z zapisami Strategii MOF OLSZTYNA 2030+ NOWE WYZWANIA i wpisują się w wizję rozwoju: **Miejski Obszar Funkcjonalny Olsztyna jako zintegrowany i konkurencyjny krajowy ośrodek wzrostu gospodarczego opartego o wielopoziomą współpracę, budujący tożsamość lokalną**, realizują 3 cele strategiczne:

Cel strategiczny 1: Zrównoważone korzystanie z zasobów środowiskowych

Cel strategiczny 2: Silne sieci powiązań życia społeczno-gospodarczego

Cel strategiczny 3: Nowoczesne usługi rozwojowe

Tabela. Powiązanie Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030 - STRATEGIA na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategii MOF OLSZTYNA 2030+ NOWE WYZWANIA		Strategii Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030	
Cel strategiczny I	Zrównoważone korzystanie z zasobów środowiskowych	Cel strategiczny 2	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo
Cel strategiczny II	Silne sieci powiązań życia społeczno-gospodarczego	Cel strategiczny 1	Zintegrowana wspólnota lokalna
		Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Cel strategiczny III	Nowoczesne usługi rozwojowe	Cel strategiczny 1	Zintegrowana wspólnota lokalna
		Cel strategiczny 2	Silna gospodarczo Gmina Jonkowo

Źródło: opracowanie własne

XI. Część wdrożeniowa

Zarządzanie strategią

System realizacji strategii zgodnie ze znowelizowanymi przepisami jest obowiązkowym elementem strategii. Aby strategia była skutecznym narzędziem zarządzania powinna być skutecznie i efektywnie wdrażana i realizowana. Określenie podmiotów odpowiedzialnych za realizację założeń strategii oraz przypisanie każdemu z nich konkretnych zadań do wykonania, a także wskazanie sposobów monitorowania realizacji strategii i wytycznych do sporządzenia dokumentów wykonawczych, stanowi instrukcję postępowania w zakresie rozwoju lokalnej społeczności. System zarządzania strategią to inaczej określenie sposobu organizacji procesów wdrażających strategię, opiera się na trzech głównych elementach, a zależności między nimi przedstawiono poniżej:

System wdrażania *Strategii* obejmuje szereg procesów niezbędnych do jego realizacji oraz podmioty i jednostki, które będą zaangażowane w ich implementację. Procesy wdrażania i zakres odpowiedzialności zaprezentowano poniżej:

- Przygotowanie projektu Strategii lub zmian do Strategii - Wójt, eksperci zewnątrz, Rada Gminy, organizacje społeczne, mieszkańcy,
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii - Wójt, Rada Gminy,
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań, umieszczenie poszczególnych zadań w budżecie oraz Wieloletnim Planie Finansowym - Skarbnik, Wójt, Rada Gminy,
- Przygotowanie projektów od strony technicznej - Urząd Gminy i jednostki organizacyjne,
- Przygotowanie wniosków o dofinansowanie - Urząd Gminy, jednostki podległe,
- Przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego - Urząd Gminy,
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty - Wójt, Urząd Gminy,
- Ewaluacja osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych - Urząd Gminy, Wójt, Rada Gminy, dyrektorzy jednostek podległych.

Ponadto w procesie wdrażania Strategii w zależności od typu projektu, będą również uczestniczyć inne jednostki lub organy - spółki komunalne lub jednostki organizacyjne.

Monitoring i ewaluacja

Skuteczne wdrażanie zapisów strategii jest możliwe, gdy dysponujemy wiedzą na temat stopnia realizacji i postępów w realizacji wskazanych w dokumencie działań, dzięki tej wiedzy możemy reagować na pojawiające się problemy i poprawić efektywność strategii poprzez jej modyfikację i aktualizację zapisów. W przypadku *Strategii*, planuje się następującą procedurę monitorowania. Przegląd Strategii będzie prowadzony przez cały okres jej obowiązywania, przynajmniej raz w roku. Wynikiem przeprowadzonego przeglądu będzie sprawozdanie zawierające informacje na temat zaawansowania poszczególnych zadań wybranych do realizacji w danym okresie. Sprawozdawczość zostanie zrealizowana w szczególności w oparciu o analizę wskaźnikową ale także warto by zawierała informacje dotyczące realizacji poszczególnych wyróżnionych w strategii działań.

- Wójt, który jest odpowiedzialny za wdrażanie Strategii składa Radzie Gminy sprawozdanie z jej realizacji, które przyjmowane jest lub odrzucane uchwałą Rady.
- Zmiany w dokumencie dokonywane będą uchwałą Rady Gminy na wniosek Wójta po wydaniu stosownej opinii przez komisję (komisje) odpowiedniej dla danego typu zadania.

W trzecim kwartale 2026 zostanie przeprowadzona ocena średniookresowa realizacji Strategii. Celem ewaluacji będzie porównanie założonych w Strategii efektów jej wdrażania, ze stanem faktycznym i dotychczas osiągniętymi wynikami. Na tej podstawie uzyskanych informacji, formułowane będą zalecenia na kolejne lata wdrażania Strategii. Ocena dokonywana będzie przez Wójta we współpracy z właściwymi referatami Urzędy Gminy, które przedstawią ją do przyjęcia Radzie Gminy. Ocena końcowa zostanie przeprowadzona po zakończeniu całego okresu, w jakim realizowane mają być zadania ujęte w Strategii. Wnioski z tej ewaluacji, sporządzone w trybie analogicznym jak dla oceny średniookresowej, będą służyć jako rekomendacje w kolejnych procesach planowania strategicznego.

Rezultaty planowanych działań

Rezultaty planowanych działań zostały opracowane w formie katalogu wskaźników przypisanych do każdego z planowanych działań. Rekomenduje się dokonywanie pomiarów wskaźników corocznie zgodnie z zapisami podrozdziału *monitoring i ewaluacja*. Analiza wskaźników pozwoli na ocenę skuteczności podejmowanych działań i zostanie poddana gruntownej analizie w ramach zaplanowanych procesów ewaluacji.

Strategia Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030

Nazwa kierunku działania	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2022)	Oczekiwana tendencja w 2030 r.	Źródło danych	
1.1 Poprawa dostępności i rozbudowana oferta usług społecznych w Gminie Jonkowo	Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	177	Spadek	BDL GUS	
1.2 Wysokiej jakości edukacja i opieka nad dziećmi przewagą konkurencyjną Gminy Jonkowo	Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	75,5	Wzrost	BDL GUS	
	Wyniki egzaminu ósmoklasisty	język polski	62,77	Wzrost	https://mapa.wyniki.edu.pl
		matematyka	58,32	Wzrost	
język angielski	68,07	Wzrost			
1.3. Poszerzenie zasobów związanych z ofertą spędzania czasu wolnego na terenie gminy	Liczba imprez / wydarzeń sportowych / rekreacyjnych organizowanych na terenie Gminy Jonkowo	11	Wzrost	UG Jonkowo	
1.4 Wzmacnianie potencjału społeczeństwa obywatelskiego	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	5,27	Wzrost	BDL GUS	
1.5 Rozwój instytucjonalny Gminy Jonkowo	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu wzmacniania kompetencji cyfrowych wśród pracowników administracji	0	Wzrost	UG Jonkowo	
2.1 Rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych w systemie REGON	74	Wzrost	BDL GUS	
2.2 Marketing terytorialny i promocja Gminy Jonkowo	Liczba przeprowadzonych działań promujących ofertę turystyczną / gospodarczą gminy	0	Wzrost	UG Jonkowo	
2.4 Działania na rzecz rozbudowy potencjału turystycznego	Liczba dokumentów strategicznych z zakresu turystyki	0	Wzrost	UG Jonkowo	
3.1 Poprawa układu komunikacyjnego i skomunikowania Gminy Jonkowo	Długość nowych ścieżek rowerowych	7,66	Wzrost	UG Jonkowo	
3.2 Rozwój i poprawa jakości infrastruktury technicznej	udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej	91,8	Wzrost	UG Jonkowo	
	udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	64,1	Wzrost	UG Jonkowo	
3.3 Ochrona przed skutkami zmian klimatu i dbałość o jakość środowiska	Emisja łączna PM10 z obszaru	22,0 µg/m ³	spadek	dane WIOŚ w Olsztynie oraz Bank danych pomiarowych GIOŚ	
3.4 Prowadzenie przyjaznej polityki osiedleńczej	Udział powierzchni objętej Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego	451,4 ha	Wzrost	BDL GUS	

Aktualizacja oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Aktualizacja dokumentu

- Zmiany w Strategii dokonywane będą uchwałą Rady Gminy na wniosek Wójta.
- Przed podjęciem uchwały wymagane jest wydanie stosownej opinii przez komisję branżową.
- Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2026 i 2030. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania Strategii.
- Decyzja o aktualizacji dokumentu dokonywana będzie przez Wójta we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy, które przedstawią ją do przyjęcia Radzie Gminy,.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

- Dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.
- Obowiązkowe jest oznakowanie dokumentu zgodne z obowiązującymi zasadami.
- Przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania.
- Obowiązkowo każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom
- W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej strategii.
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

Ramy finansowe i źródła finansowania

W celu skutecznej realizacji założeń zawartych w Strategii należy uzyskać odpowiednio wysoki poziom finansowania. Dywersyfikacja źródeł finansowania zaplanowanych przedsięwzięć jest szczególnie ważna, ponieważ sfinansowanie wszystkich działań z jednego źródła (np. budżetu miasta) jest niemożliwe. Z tego względu samorząd, jako operator Strategii, będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł, narzędzi, metod i możliwości realizacji określonych celów, aby urzeczywistnić zaproponowaną w dokumencie wizję.

Katalog środków publicznych pełni zasadniczą rolę w możliwości sfinansowania Strategii. Wśród tych środków wymienić należy:

- środki własne gminy,
- środki pochodzące z budżetu państwa, m.in.: środki pochodzące z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, Programów Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Programów Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej,
- środki z budżetu województwa warmińsko-mazurskiego,
- Krajowe Programy Operacyjne,
- Program Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027
- inne środki publiczne takie jak np. Program Inwestycji Strategicznych,
- inne środki z budżetu Unii Europejskiej, takie jak:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS) - dotyczące finansowania projektów przyczyniających się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu.
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) - fundusze te mogą zostać wykorzystane na realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które będą zwiększać konkurencyjność lokalnej gospodarki.
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) - odnoszą się do finansowania projektów związanych z poprawą sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy, zwiększeniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnieniem opieki nad dziećmi, podnoszeniem jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracją społeczną, rozwojem usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) - dedykowane dla projektów związanych z rozwojem cyfryzacji, w tym z rozwojem e-usług oraz wzmocnieniem cyberbezpieczeństwa w przedsiębiorstwach i JST.
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE) - fundusze przeznaczone na szkolenia dla beneficjentów korzystających ze środków Funduszy Europejskich, działania informacyjno-promocyjne oraz rozwój systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych.

Ponadto do sfinansowania części inwestycji mogą zostać wykorzystane środki prywatne, które będą współfinansować projekty realizowane w ramach programów operacyjnych lub w formie partnerstwa publiczno-prywatnego.

Ewaluacja ex-ante

Nowe przepisy zawarte w ustawie o samorządzie gminnym i w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju określają wymogi i obowiązkowe elementy strategii, a także procedury ich sporządzania. Jednym z ustawowych wymogów jest konieczność przeprowadzenia uprzedniej ewaluacji. Zgodnie z art. 10a ust. 2 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju „*Podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju - przed jej przyjęciem*”. Ten typ ewaluacji nazywany jest ewaluacją ex-ante. Jej przeprowadzenie podnosi jakość strategii i jednocześnie jakość zarządzania strategicznego rozwojem gminy, ponieważ daje możliwość ulepszenia interwencji przed jej wdrożeniem. Przez ewaluację rozumie się ocenę programu w oparciu o przyjęte kryteria. W przypadku ewaluacji ex-ante wskazuje się następujące kryteria:

- trafności celów strategicznych i planowanych działań, w odniesieniu do zidentyfikowanych problemów lub wyzwań,
- przewidywanej skuteczności działań na rzecz realizacji celów oraz metod ich wdrażania i zabezpieczenia odpowiednich zasobów,
- przewidywanej efektywności sumy zasobów przeznaczonych na realizację działań,
- spójności wewnętrznej między jej celami a priorytetami i działaniami oraz zewnętrznej między założeniami strategii a założeniami dokumentów wyższego rzędu lub równorzędnymi

Na potrzeby niniejszej strategii wybrano wariant jakim jest ewaluacja partycypacyjna. Ewaluacja prowadzona była równolegle z procesem tworzeniu dokumentu, a ewaluator włączony był w proces powstawania strategii od samego początku, dzięki temu jest w stanie lepiej poznać specyfikę dokumentu, a także być wsparciem w trakcie prac nad dokumentem.

Poniżej przedstawiono wnioski płynące z przeprowadzonej ewaluacji ex-ante:

1. Wnioski z diagnozy przeprowadzanej na potrzeby opracowania strategii wskazują na najważniejsze uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjały gminy. Zdefiniowano również największe problemy i wyzwania z którymi Gmina będzie musiała się zmierzyć w najbliższych latach. Istotne znaczenie w tworzeniu strategii odgrywa również opinia mieszkańców. W trakcie prac nad dokumentem przeprowadzono badanie ankietowe, które pozwoliło na zidentyfikowanie kluczowych potrzeb lokalnej społeczności.

2. Strategia odpowiada na potrzeby i problemy rozwojowe gminy, a wskazane cele strategiczne zostały trafnie dobrane. Zdefiniowane w strategii treści zapewniają możliwość oddziaływania na procesy społeczno-gospodarcze, jak również stanowią odpowiedź na zdiagnozowane problemy. Przeprowadzona analiza SWOT pozwoliła na poznanie mocnych i słabych stron jak również szans i zagrożeń, dzięki temu możliwe było wytyczenie kierunków rozwoju na najbliższe lata. W strategii wskazano trzy cele strategiczne w odniesieniu do wymiarów: społecznego, gospodarczego oraz przestrzennego, których uszczegółowienie przedstawiono wskazując konkretne kierunki działania wraz z zakresem przedsięwzięć wskazanych do realizacji. Wskazane cele bezpośrednio odnoszą się do wizji gminy i przyczynią się do jej osiągnięcia, czyniąc Jonkowo wyróżniającą się Gminą powiatu olsztyńskiego, które skutecznie ogranicza skutki negatywnych procesów społecznych, demograficznych, ekonomicznych i gospodarczych i wykorzystuje swoje potencjały.

3. Istotnym problemem społecznym, zauważalnym w gminie, który potwierdza również analiza danych zastanych jest starzenie się społeczeństwa. Wzrost udziału w strukturze ludności, osób w wieku poprodukcyjnym, determinuje konieczność prowadzenia polityki senioralnej zgodnie z identyfikowanymi potrzebami. Pozytywnym aspektem jest zwiększający się (w 2020 roku dodatni) wskaźnik salda migracji, a także niski wskaźnik korzystających z pomocy społecznej na 1000 ludności. Czynniki te znalazły odzwierciedlenie w działaniach zdefiniowanych w ramach **Celu strategicznego 1 Zintegrowana wspólnota lokalna**, co pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, poprawienie jakości życia przy jednoczesnym budowaniu i wzmacnianiu atrakcyjności osiedleńczej obszaru jako ważnego ośrodka województwa warmińsko-mazurskiego.

4. Jonkowo to Gmina otwarte i dostępne w wymiarze społecznym, przestrzennym oraz gospodarczym, o którym decyduje położenie, atrakcyjność środowiska przyrodniczego, a także dziedzictwo historyczne, które powinny być szerzej promowane i wykorzystane. Istotne jest tworzenie miejsc pracy dla mieszkańców, ich integracja oraz aktywizacja, w celu wzrostu przedsiębiorczości. Gmina Jonkowo charakteryzuje się rosnącą liczbą podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. Powinna dążyć do dywersyfikacji struktury gospodarki m.in. poprzez rozwój bazujący na wspieraniu mikro i małych firm, turystyce, wewnątrznych zasobach i potencjale mieszkańców. Wyzwaniem jest przede wszystkim tworzenie warunków rozwoju obecnie istniejących przedsiębiorstw w oparciu o korzystne położenie blisko Olsztyna. Kierunki działania wyodrębnione w ramach **Celu strategicznego 2. Silna gospodarczo Gmina Jonkowo** skupione są na tworzeniu warunków do rozwoju gospodarczego Gminy Jonkowo oraz budowie potencjału obszaru jako wyróżniającej się Gminy powiatu olsztyńskiego.

5. Zasadność interwencji w ramach **Celu strategicznego 3. Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu** wynika przede wszystkim z potrzeb lokalnej społeczności i zauważalnych niedogodności. Wskazane w ramach celu strategicznego 3. kierunki działania, są odpowiedzią na potrzeby mieszkańców oraz wynikają ze zidentyfikowanych wyzwań w gminie w zakresie poprawy układu komunikacyjnego i skomunikowania Gminy Jonkowo czy też rozwoju i poprawy jakości infrastruktury technicznej

6. Przedstawiona w dokumencie logika interwencji, wybór i przepisanie odpowiednich kierunków działań do trzech celów strategicznych, umożliwili realizację i osiągnięcie zaproponowanej wizji. System realizacji strategii przedstawia oczekiwane rezultaty planowanych kierunków działań, a wybór katalogu wskaźników skupia się na ocenie osiągania celów stawianych przed strategią.

7. W celu zapewnienia efektywności strategii, do realizacji zaplanowano zadania najbardziej potrzebne z perspektywy zidentyfikowanych wyzwań i problemów oraz potrzeb mieszkańców. W dokumencie wskazano dodatkowo przedsięwzięcia kluczowe, będące jednocześnie obszarami strategicznej interwencji kluczowymi dla gminy. Określenie źródeł finansowania oraz oczekiwanych rezultatów poszczególnych kierunków, stanowi potwierdzenie, że przyjęte cele i założenia są możliwe do osiągnięcia w perspektywie 2030 roku.

8. Strategię Gminy Jonkowo cechuje wysoka spójność wewnętrzna. Podstawę do formułowania celów stanowiła część diagnostyczna oraz wyniki badania ankietowego, dzięki którym wyciągnięto najważniejsze wnioski, które zostały przedstawione za pomocą analizy SWOT. Jedenaście kierunków działań zawiera się w trzech głównych celach strategicznych, uwzględniając najważniejsze zagadnienia, problemy i potrzeby mieszkańców. Każdy z nich uszczegółowiono poprzez wskazanie rekomendacji i uzasadnienia oraz proponowanego zakresu interwencji. Tak rozbudowana struktura pokazuje, że zaplanowane kierunki nie wykazują sprzeczności pomiędzy sobą, ani nie nakładają się na siebie, tylko są spójne wewnętrznie i wzajemnie się uzupełniają oraz są dostatecznie rozbudowane i odpowiadają na najważniejsze wyzwania zidentyfikowane w gminie. Ponadto, niniejszy dokument jest komplementarny i spójny z zapisami dokumentów wyższego rzędu (co zostało zaprezentowane w rozdziale komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi), w szczególności ze Strategią Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030, do której zapisów się odwołuje m.in. przy wskazywaniu obszarów strategicznej interwencji.

Podsumowując, Strategia Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030 została przygotowana poprawnie, właściwie definiując politykę rozwoju gminy w perspektywie 2030 roku. Zaproponowana logika interwencji jest efektem partycypacji różnych grup interesariuszy oraz znajduje odzwierciedlenie w zidentyfikowanych na etapie diagnostycznym, problemach, wyzwaniach, a także potencjałach i szansach rozwojowych gminy.

Załącznik nr 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowi integralną część strategii rozwoju gminy. Podstawę jego sporządzenia stanowi art. 10 e ust. 3 pkt 4. ustawy o samorządzie gminnym.

Niniejszy model uwzględnia wizję rozwoju gminy Jonkowo, biorąc pod uwagę istniejące uwarunkowania, efekty dotychczasowych procesów zachodzących w przestrzeni oraz, jako zasadę, przyjmując ciągłość polityki przestrzennej, określonej w „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jonkowo*” przyjętym Uchwałą Nr XXXIX/214/2009 Rady Gminy Jonkowo z dnia 28 grudnia 2009 r. ze zmianą z dnia 11 stycznia 2019r⁹.

Poza SUIKZP, dokumentami kierunkowymi dla kształtowania niniejszego modelu były dokumenty skali regionalnej :

- „*Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego*”, przyjęty Uchwałą Nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018r. (dalej pzp w-m), a w szczególności część dotycząca „*Planu zagospodarowania przestrzennego Miejskiego Ośrodka Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Olsztyna*”,
- „*Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*”, przyjęta Uchwałą Nr XIV/243/20 Sejmiku Województwa Warmińsko Mazurskiego z dnia 18 lutego 2020r.,
- „*Strategia MOF Olsztyna 2030+ NOWE WYZWANIA*” - projekt.

3.1. Kluczowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Jonkowo

3.1.1. Struktura osadnicza, wewnętrzne i zewnętrzne powiązania funkcjonalno-przestrzenne

Gmina Jonkowo to gmina wiejska położona w centralnej części województwa warmińsko-mazurskiego, w zachodniej części powiatu olsztyńskiego. Sąsiednie gminy to: od południa Gietrzwałd, od zachodu Łukta, od północy Świątki, od północnego wschodu Dywity, od południowego wschodu Olsztyn.

Odległość między granicami administracyjnymi wsi Jonkowo i Olsztyna wynosi tylko o ok. 5,5 km, co ma duży wpływ na rozwój przedsiębiorczości. Istotne jest także bliskie sąsiedztwo rynków zbytu dla gospodarstw rolnych, które w dużym stopniu nastawione są na wielokierunkową produkcję żywności.

W granicach gminy leży 28 miejscowości, z czego 20 to wsie sołeckie (Gamerki Wielkie, Garzewko, Giedajty, Godki, Gutkowo, Jonkowo, Kajny, Łomy, Mątki, Nowe Kawkowo, Polejki, Porbady, Pupki, Stare Kawkowo, Stękińy, Szałstry, Warkały, Węgajty, Wołowno, Wrzesina)¹⁰. Większość miejscowości

⁹ „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jonkowo*” przyjęte Uchwałą Nr XXXIX/214/2009 Rady Gminy Jonkowo z dnia 28 grudnia 2009 r., zespół autorski: główny projektant mgr inż. Teresa Szymankiewicz-Szarejko, główny projektant mgr inż. Mariola Sarna, mgr inż. arch. Paulina Lemańczyk, dr Marta Gwiaździńska-Goraj, inż. krajobr. Dariusz Niedziela, inż. Hanna Jędrasik, mgr Piotr Jędrasik ze zmianą z dnia 11 stycznia 2019r. ze zmianą z dnia 11 stycznia 2019r. sporządzoną przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Gruntami „Topoz” Maciej Wronka w składzie autorskim: mgr inż. Maciej Wronka, mgr inż. Emilia Gałuszka-Wronka.

¹⁰ *Raport o stanie Gminy Jonkowo za rok 2021 Zarządzenie nr 74/2022 Wójta Gminy Jonkowo z dnia 31 maja 2022.*

skupiona jest w centralnej części gminy, w pasie położonym równoleżnikowo wzdłuż drogi powiatowej 1368N i drogi wojewódzkiej 527.

Niniejszy model utrzymuje określoną w Studium strukturę osadniczą¹¹.

Głównym ośrodkiem skupiającym usługi publiczne, które obsługują ludność całej gminy, jest położone centralnie Jonkowo. Jako ośrodek wspomagający, obsługujący ludność w północno - zachodniej części gminy przyjmuje się Nowe Kawkowo, natomiast rozwój południowej części wspomaga Wrzesina, przez którą biegnie najważniejsza trasa komunikacyjna - droga wojewódzka nr 527 (Olsztyn-Morąg-Pasłęk).

Pomimo bliskiego sąsiedztwa Olsztyna, komunikacyjnie, w kontekście województwa, gmina Jonkowo leży stosunkowo na uboczu. Przez jej teren biegnie jedna droga wojewódzka nr 527, a dostęp do drogi krajowej nr 16, położonej wzdłuż południowej granicy gminy utrudniają duże kompleksy leśne. Ponadto, ze względu na cenne tereny przyrodnicze, w nadrzędnych dokumentach strategicznych wykonanie północnego odcinka obwodnicy Olsztyna rekomenduje się po jego północno-wschodniej stronie. Kolejne na terenie gminy to: linia kolejowa I-rzędna nr 220 Olsztyn-Bogaczewo, łącząca Olsztyn Gdańskiem, Gdynią i Elblągiem i linia kolejowa nr 221 znaczenia lokalnego Olsztyn-Braniewo.

3.1.2. Uwarunkowania historyczne i przyrodnicze.

Gmina położona jest na Warmii. Na jej terenie zachowały się liczne wsie mające historyczne układy ruralistyczne z typowym dla nich otoczeniem krajobrazu, a także inne zabytki budownictwa wiejskiego. Charakterystycznymi elementami w przestrzeni są historyczne obiekty kultu religijnego (kościół, kapliczki murowane, krzyże przydrożne).

Teren gminy Jonkowo jest bardzo zróżnicowany. Ograniczają go doliny rzeczne: od wschodu Łyny, od zachodu Pasłęki. Południowa część gminy to tereny o słabszych, piaszczystych glebach, porośnięte lasami z przewagą sosny, oraz podmokłe łąki i torfowiska z glebami organicznymi. Centralna i północna część ma lepsze gleby oraz charakteryzuje się falistą i pagórkowatą rzeźbą terenu. 50% terenu gminy stanowią użytki rolne, 38% lasy. Na jej obszarze występują liczne, udokumentowane złoża surowców mineralnych, głównie kruszyw wykorzystywanych w drogownictwie i budownictwie.

Istotnym ograniczeniem w planowaniu działań inwestycyjnych są zróżnicowane, przestrzenne formy ochrony przyrody ustalone na terenie gminy. Ponadto w dolinach rzecznych występują obszary zagrożenia powodziowego, a w rejonie koryta Łyny - osuwiska.

¹¹ SUIKZP gminy Jonkowo, str.7.

3.1.3. Uwarunkowania wynikające z nadrzędnych dokumentów strategicznych.

„Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” z 14 lutego 2017r. (dalej SOR) oraz **„Krajowa Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” z 17 września 2019r.** (dalej KSRR).

Przedmiotem SOR jest model rozwoju regionalnego Polski, który ma być społecznie i terytorialnie zrównoważony. Głównym celem SOR jest *„Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”*. Polityka regionalna ma zmierzać do wykorzystania specyfiki poszczególnych obszarów - indywidualnych potencjałów, deficytów i wzajemnych zależności, w celu zmniejszeniu dysproporcji w poziomie rozwoju gospodarczego podregionów, także poprzez rozwój obszarów wiejskich.

Polska Wschodnia (w tym woj. warmińsko-mazurskie) jest wymieniona w dokumencie jako makroregion o jednym z najniższych poziomów rozwoju w skali UE, natomiast do jego potencjałów zaliczono wysoką jakość środowiska naturalnego (w tym niewielkie zanieczyszczenie powietrza) oraz specyfikę struktury branżowej przemysłu.

KSRR 2030 rozwija postanowienia SOR, przedstawia cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd i samorządy. Odnosząc się do różnych typów obszarów wiejskich, dokument uwzględnia również obszary wiejskie znajdujące się w strefie oddziaływania dużych ośrodków miejskich, jak gmina Jonkowo. Potrzeby takich gmin powinny być rozpoznawane i zaspokajane w powiązaniu z planami rozwoju miast. Współpraca samorządów, zarówno wiejskich, jak i miejskich w tych obszarach powinna dotyczyć wspólnego rozwiązywania problemu rozlewających się miast, niskoemisyjnego transportu miejskiego, poprawy sytuacji przestrzennej oraz innych działań integrujących te samorządy¹².

KSRR wskazuje dwa miasta regionu: Olsztyn i Elbląg, jako podstawowe jednostki wchodzące w skład krajowej sieci osadniczej. Dla Olsztyna, jako głównego ośrodka wojewódzkiego, ważne jest wspieranie i rozwijanie funkcji metropolitalnych oraz budowa powiązań funkcjonalnych z innymi ośrodkami wojewódzkimi. Wg KSRR, bardzo istotna jest integracja obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego i zwiększenia jego dostępności transportowej, co ma pomóc w zwiększeniu spójności regionu.

„Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego”, przyjęty Uchwałą Nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018r. (dalej pzp w-m), z **mpzp MOF OW Olsztyna**¹³.

Jonkowo w pzp w-m określone jest jako „ośrodek lokalny - siedziba gminy wiejskiej” (Mapa 50 pzp w-m). Gmina położona jest poza głównymi korytarzami powiązań funkcjonalno-przestrzennych województwa (Mapa 38 pzp w-m) oraz w obszarze wysokiej aktywności gospodarczej (Mapa 41 pzp w-m). Ponadto w planie zwrócono uwagę na obszar o dużej koncentracji udokumentowanych złóż

¹² KSRR, str.89.

¹³ „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego”, przyjęty Uchwałą Nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018, opracowanie WMBPP

kopalin - pas rozciągający się w środkowej części gminy, a także na konieczność zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych, które na terenie gminy są lokalizowane w ramach regionalnej sieci korytarzy ekologicznych województwa warmińsko-mazurskiego. Głównie z powodu dużej ilości terenów cennych przyrodniczo, do dalszych prac nad obwodnicą północną Olsztyna rekomendowany jest rejon północno-wschodni miasta.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego określono osiem obszarów funkcjonalnych. Gmina Jonkowo należy do **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego Olsztyna** (zwany dalej MOF OW Olsztyna), dla którego opracowano plan zagospodarowania przestrzennego w ramach pzp województwa (rozdział IV opracowania) oraz ustalono następujące, nadrzędne cele polityki przestrzennej:

1. wzmocnienie pozycji Olsztyna,
2. budowanie powiązań zewnętrznych,
3. rozwój funkcji metropolitalnych,
4. integracja obszaru.

W ramach Schematu układu funkcjonalno-przestrzennego MOF Olsztyna (Rys. 65 pzp w-m), w gminie Jonkowo wytyczono strefy: wielofunkcyjną, rolną i leśno-rekreacyjną. Strefa wielofunkcyjna obejmuje przede wszystkim otoczenie Jonkowa i rejon położony przy granicy Olsztyna, rolna to północna i zachodnia część gminy, leśno-rekreacyjna otacza gminę pierścieniem przy wschodniej, południowej i zachodniej granicy. Schemat MOF określa też strefę podmiejską Olsztyna o zasięgu ok. 5-10 km, z najsilniej rozwiniętymi procesami suburbanizacji i powiązaniemi funkcjonalnymi z miastem (dojazdy do pracy, szkół, usług). Zgodnie z ustaleniami schematu funkcjonalnego MOF, tereny cenne przyrodniczo wokół Olsztyna tworzą „Zielony pierścień”, zapewniający prawidłowe funkcjonowanie środowiska przyrodniczego i ograniczający niekontrolowany rozwój zabudowy w strefie podmiejskiej. Na terenie gminy Jonkowo w ramach ww. pierścienia, plan lokalizuje tzw. „Zielone kliny” utworzone w oparciu o rzeki oraz tereny objęte prawnymi formami ochrony i stanowiące ważne powiązania przyrodnicze na poziomie regionalnym.

„Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”, przyjęta Uchwałą Nr XIV/243/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 18 lutego 2020r.

Celem głównym Strategii województwa jest spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Cele strategiczne nawiązują do celu głównego i są to: kompetencje przyszłości, inteligentną produktywność, kreatywna aktywność oraz mocne fundamenty.

Ponadto dokument wyznacza 10 Obszarów Strategicznej Interwencji, dla których ustalono cele odpowiednio ukierunkowane. Gmina Jonkowo objęta jest OSI Tygrys warmińsko-mazurski oraz OSI MOF Olsztyna.

Strategia MOF Olsztyna 2030+ NOWE WYZWANIA - projekt.

Projekt dokumentu formułuje następującą wizję MOF Olsztyna: *„Miejski Obszar Funkcjonalny Olsztyna jako zintegrowany i konkurencyjny krajowy ośrodek wzrostu gospodarczego opartego*

o wielopoziomą współpracę, budujący tożsamość lokalną¹⁴. Tak przedstawiona wizja MOF wymaga spojrzenia na model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy w szerszym kontekście. Dotyczy to przede wszystkim zadań wymagających współpracy na całym obszarze MOF, takich jak: utrzymanie ciągłości terenów przyrodniczych, korytarzy napowietrzających, zachowanie „strefy życielskiej”, zapobieganie niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy, koncentracja zabudowy na terenach uzbrojonych i przy ciągach komunikacyjnych, rozwój gminnych ośrodków wiejskich, zwiększanie dostępności usług w strefie zewnętrznej MOF, spójny system transportu zbiorowego i tras rowerowych. Niniejszy model uwzględnia te uwarunkowania.

W projekcie dokumentu określono także Obszary Strategicznej Interwencji, które dotyczą gminy Jonkowo: OSI Infrastrukturalny pierścień, OSI Pasy zieleni (Zielony pierścień), OSI Jeziora i OSI Przestrzeń mobilności.

3.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna i kierunki zagospodarowania

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej oparty jest na ustaleniach SUIKZP gminy Jonkowo. Zgodnie z jego założeniami, na obszarze gminy utrzymuje się **trzy jednostki strukturalne**¹⁵, wyznaczone w oparciu o charakteryzujące je spójne uwarunkowania przyrodnicze oraz predyspozycje funkcjonalno-przestrzenne do rozwoju różnych funkcji gospodarczych (Mapa 1). Są to:

Jednostka „Pasłęki i Łyny”

Południowa, wschodnia i zachodnia część gminy, związana z rzekami Pasłęką i Łyną oraz terenem o dużej lesistości, położonym na południe od drogi wojewódzkiej 527. Obszar charakteryzuje się wybitnymi walorami krajobrazowymi i ograniczeniami wynikającymi z licznych przestrzennych form ochrony przyrody. Na terenie jednostki położone są:

- Obszar chronionego krajobrazu Dolina Pasłęki,
- Obszar chronionego krajobrazu Dolina Środkowej Łyny,
- Natura 2000 Dolina Pasłęki /Obszar specjalnej ochrony - dyrektywa ptasia/,
- Natura 2000 Dolina Pasłęki / Specjalny obszar ochrony- dyrektywa siedliskowa/,
- Rezerwat Ostoja bobrów na rzece Pasłęce,
- Użytek ekologiczny jezioro Giedajty - śródlądne oczko wodne, dz. nr 292/1 obr. Wrzesina,
- Pomnik przyrody pomnik powierzchniowy, skupisko roślin torfowych, N-ctwo Kudypy, L-ctwo Szelań, oddz. 224g.f,
- Pomnik przyrody lipa drobnolistna, wieś Wilimowo, na posesji prywatnej, dz.nr 20/10 obr. Wilimowo.

Główne miejscowości to Gutkowo, Warkały, Giedajty, Wrzesina, Stekiny - skupione wzdłuż drogi wojewódzkiej 527, oraz wsie Gamerki Wielkie, Gamerki Małe, Stare Kawkowo w zachodniej części gminy i Kajny i Wilimowo - we wschodniej.

¹⁴ Strategia MOF Olsztyna 2030+ Nowe Wyzwania, 2021 projekt, Urząd Miasta Olsztyna, str. 8.

¹⁵ SUIKZP gminy Jonkowo, str. 6.

Położone w strefie wsie Wrzesina, Giedajty, Warkały, Stękiń, Stare Kawkowo wyróżniają się historycznym układem ruralistycznym i znaczną liczbą zabytkowych obiektów budownictwa wiejskiego, wymagających ochrony⁸.

Na terenie jednostki, w sąsiedztwie rzeki Pasłęki znajdują się tereny zalewowe - wyłączone z zainwestowania zgodnie z przepisami odrębnymi.

Preferowane kierunki rozwoju dla tego obszaru to funkcje ochronne, leśnictwo, rolnictwo ekologiczne i zintegrowane, agroturystyka oraz turystyka w oparciu o istniejące miejscowości.

Jednostka „Kanału Trojańskiego”

Jednostka położona pomiędzy miejscowościami Jonkowo i Wrzesina. Obszar z glebami organicznymi, nieprzydatny pod zabudowę.

Teren łąk pociętych kanałami odwadniającymi, z głównym Kanałem Trojańskim oraz ok. 300-hektarowe torfowisko o mieszanym charakterze i genezie, z dominacją roślinności torfowiska przejściowego, mszarów i mechowisk. Część obiektu zajmuje torfowisko wysokie porośnięte borem bagiennym. Obejmuje Obszar Natura 2000 Jonkowo-Warkały / Specjalny obszar ochrony - dyrektywa siedliskowa/. Ze względu na unikalny charakter, obowiązuje na niej zakaz zabudowy kubaturowej oraz zalesień.

Jednostka „Jonkowo”

Jednostka zajmująca centralną i północną część gminy, z najlepiej rozwiniętymi funkcjami gospodarczymi - z wiodącą funkcją rolną i przedsiębiorczością. Położony jest tu główny ośrodek gminy - Jonkowo oraz ośrodek wspomagający - Nowe Kawkowo. Pozostałe miejscowości to Mątki, Węgajty, Pupki, Łomy, Podlejski, Garzewko, Porady, Godki, Bałąg.

Ukształtowanie terenu jest zróżnicowane, faliste i pagórkowate, zwłaszcza w północno-zachodniej części obszaru. Mimo kompleksów dobrych gleb, ze względu na ukształtowanie, miejscami ich uprawa jest znacznie utrudniona. Najkorzystniejsze warunki do rozwoju rolnictwa występują w rejonie miejscowości: Jonkowo, Mątki, Garzewko, Łomy, Godki. Jednostkę charakteryzują mniejsze niż w innych rejonach gminy powierzchnie zalesione, z żyznymi siedliskami, z udziałem buka i dębu. Walory widokowe i przyrodnicze sprawiają, że tereny te są atrakcyjne pod względem turystycznym i nadają się do rozwoju agroturystyki. Zlokalizowane są tu Specjalny obszar ochrony następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000 Warmińskie Buczyny /– dyrektywa siedliskowa/,
- Rezerwat Kamienna Góra - rezerwat leśny buczyny pomorskiej,
- Pomnik przyrody sosna zwyczajna, wieś Jonkowo, na posesji prywatnej, dz. nr 350/6 obręb Jonkowo,
- Pomnik przyrody dąb szypułkowy, wieś Wołowno, dz. nr 183/3 obręb Szafstry,
- Pomnik przyrody głaz narzutowy, Pupki 22, N-ctwo Kudypy, L-ctwo Kamienna Góra.

Wsie Jonkowo, Mątki, Węgajty, Wołowno, Szałstry, Łomy, Nowe Kawkowo, oraz Pupki wyróżniają się historycznym układem ruralistycznym i zachowanymi obiektami zabytkowego budownictwa wiejskiego wymagającymi ochrony¹⁶.

Wzdłuż południowej granicy strefy, równoleżnikowo rozmieszczone są liczne udokumentowane złoża surowców mineralnych, głównie kruszyw. Pozwala to na rozwój przemysłu wydobywczego.

Ukształtowana struktura przestrzenna wsi Jonkowo obrazuje jej dotychczasowy rozwój, jako ośrodka wielofunkcyjnego, mieszkaniowo-usługowego, z zaznaczoną częścią przemysłową. Teren produkcyjno-usługowy z zakładami przemysłowymi, składami i bazami zlokalizowany jest w południowej części miejscowości, w rejonie torów. W części zachodniej, między ul. Kolejową a ul. Ks. J. Hanowskiego rozwija się przemysł wydobywczy.

Środkowa część Jonkowa to centrum usługowe z usługami publicznymi i komercyjnymi, a także z nieuciążliwymi obiektami przemysłowymi. Funkcja mieszkaniowa rozwija się w kierunkach południowo-wschodnim, południowo-zachodnim i północnym. W dużej mierze istniejąca struktura funkcjonalno-przestrzenna usankcjonowana jest planami zagospodarowania przestrzennego.

Oprócz podziału na jednostki, w Studium ustalono lokalizację **stref zainwestowania, które wskazują kierunki rozwoju i przekształceń w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy** oraz w przeznaczeniu terenu¹⁷ (Mapa. Jednostki strukturalne, strefy zainwestowania jednostek osadniczych). Są to:

- **MU** - zabudowa mieszkalno-usługowa, funkcje usługowe wyłącznie nieuciążliwe, podporządkowane funkcji nadrzędnej - mieszkalnej,
- **MUW** - strefa wielofunkcyjna, wszystkie funkcje: mieszkalna, usługowa, związana z produkcją i przedsiębiorczością - są równorzędne, tereny położone przede wszystkim w głównych ośrodkach rozwoju gminy (Jonkowie, Nowym Kawkowie i Wrzesinie),
- **MUW1** - strefa wielofunkcyjna z wyłączeniem funkcji mieszkaniowej,
- **MUW2** - tereny lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych,
- **UTR** - strefa usług turystycznych i rekreacji, zlokalizowana przede wszystkim w jednostce „Paśtęka i Łyna”,
- **P** - strefa zakładów produkcyjnych.

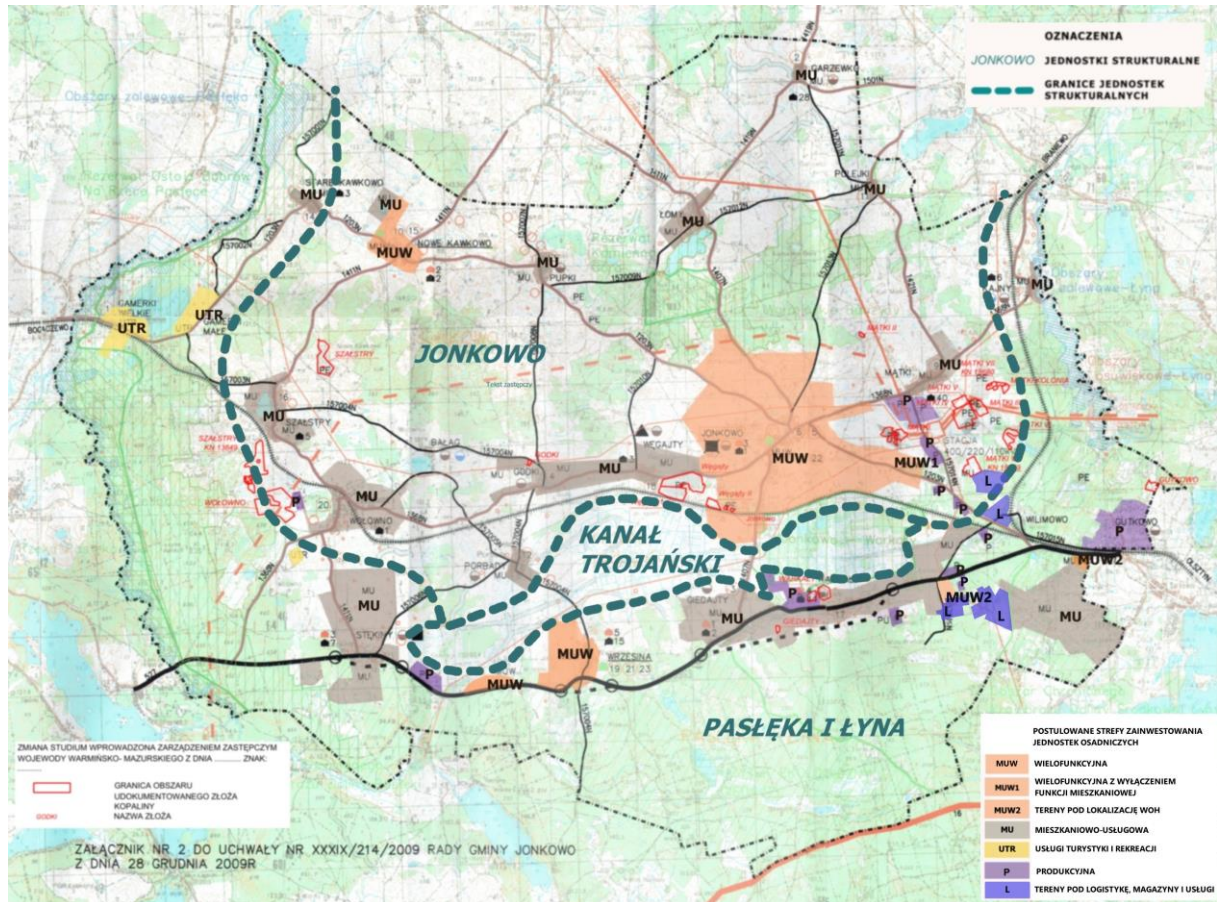
¹⁶ SUIKZP gminy Jonkowo, str. 14.

¹⁷ SUIKZP gminy Jonkowo, str. 25.

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ

Mapa. Jednostki strukturalne, strefy zainwestowania jednostek osadniczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP Gminy Jonkowo ¹

3.3. Ustalenia i rekomendacje dla polityki przestrzennej

(Na podstawie „SUIKZP gminy Jonkowo” i w oparciu o wytyczne nadrzędnych dokumentów strategicznych, w tym „Pzp województwa warmińsko-mazurskiego”, „Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego” oraz projektu „Strategii MOF Olsztyna 2030+ NOWE WYZWANIA”).

Jednostka „Paśłęki i Łyny”

- Miejscowość Wrzesinę, jako ośrodek pomocniczy gminy, przewiduje się do wielokierunkowego rozwoju.
- Postuluje się zachować i umacniać ciągłość korytarzy ekologicznych, łączących tereny objęte prawnymi formami ochrony, w tym tereny chronione w na granicy gmin Jonkowo i Dywity, umacniać kontynuację korytarza ekologicznego przy drodze wojewódzkiej nr 527, na wysokości miejscowości Stętkiny oraz wymagający zachowania ciągłości ekologicznej rejon Wilimowa i Żurawna (mapa 55 pzp w-m).
- Działki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej ustala się nie mniejsze niż 1200m².

- Maksymalna powierzchnia zabudowy mieszkaniowej na terenach chronionych nie powinna przekraczać 20% działki.
- Wysokość budynków mieszkalnych do dwóch kondygnacji, w tym użytkowe poddasze, dachy kryte dachówką lub materiałem dachówkopodobnym, w odcieniu czerwieni.

Jednostka „Kanału Trojańskiego”

- Ze względu na unikalny charakter obszaru, w jednostce obowiązuje zakaz zabudowy kubaturowej i zalesień.
- Tereny powinny być wykorzystywane do turystyki kwalifikowanej (obserwacja ptaków, ścieżki dydaktyczne).

Jednostka „Jonkowo”

- Jest to zasadnicza jednostka rozwoju gminy, z wiodącą funkcją rolną i przedsiębiorczością, przewidzianymi do dalszego rozwoju.
- Walory widokowe i przyrodnicze sprawiają, że tereny te są atrakcyjne pod względem turystycznym i nadają się do rozwoju agroturystyki.
- Rekomenduje się rozwój przemysłu wydobywczego, w oparciu o liczne udokumentowane złoża surowców mineralnych, głównie kruszyw.
- Jonkowo, ośrodek gminny i Nowe Kawkowo, w strukturze osadniczej ośrodek pomocniczy, to miejscowości przewidziane są do wielokierunkowego rozwoju.
- Na terenie jednostki zlokalizowana jest linia kolejowa, która powinna być wykorzystana do rozwoju transportu zbiorowego w ramach MOF Olsztyna.
- W północnej części jednostki dopuszcza się możliwość lokalizowania farm wiatrowych, przy poszanowaniu walorów widokowych i przyrodniczych.
- Maksymalna powierzchnia zabudowy mieszkalnej nie powinna przekraczać 40% działki.
- Wysokość budynków mieszkalnych do dwóch kondygnacji, w tym użytkowe poddasze, dachy kryte dachówką lub materiałem dachówkopodobnym, w odcieniu czerwieni.
- Dla miejscowości Jonkowo rekomenduje się dalszy rozwój zgodny z ukształtowanymi kierunkami rozwoju.

Rekomendacje dla całego obszaru gminy

Gospodarka

- Ze względu na dotychczasowy rozwój oraz uwarunkowania przyrodnicze, postuluje się, by na obszarze gminy promować kierunki produkcji oparte o przetwórstwo surowców lokalnych oraz inne, nieuciążliwe dla środowiska.
- Należy wykorzystywać położenie gminy w tzw. „strefie żywicielskiej”, wynikającej z sąsiedztwa Olsztyna, co pozwala na prowadzenie w gospodarstwach rolnych produkcji wielokierunkowej, ze specjalizacją wynikającą z istniejących w niewielkiej odległości rynków zbytu.
- Występowanie dużej ilości złóż kopalin należy wykorzystać do rozwój przemysłu wydobywczego.

- Nowe zakłady produkcyjne proponuje się lokalizować głównie w miejscowościach, które obecnie są ośrodkami koncentracji przedsiębiorczości tj.: Gutkowo, Jonkowo (rejon stacji kolejowej) oraz przy drodze wojewódzkiej nr 527.
- Jako zasadę należy przyjąć eliminację funkcji uciążliwych na terenie gminy lub dążenie do ograniczenia ich uciążliwości do granic działki inwestycyjnej.
- Postuluje się rozwijanie na terenie gminy różnorodnych form turystyki, w tym krajoznawczej, w oparciu o istniejące zabytkowe fortyfikacje i inne zabytki oraz kwalifikowanej, w oparciu o cenne przyrodniczo tereny.
- Ustala się miejscowości i tereny szczególnie preferowane do rozwoju turystyki: północno-zachodnia część gminy, miejscowości Gamerki Wielkie, Gamerki Małe, Stare Kawkowo, Nowe Kawkowo, Szalstry, Pupki. Na pozostałym obszarze gminy gospodarstwa rolne będą podstawą do rozwoju agroturystyki w zależności od lokalnych warunków.

ład przestrzenny

- Należy wykorzystać procesy suburbanizacji do kontrolowanego rozwoju przestrzeni podmiejskich.
- Należy zapobiegać rozpraszaniu się zabudowy, tereny inwestycyjne w pierwszej kolejności powinny być wyznaczane na obszarach już uzbrojonych i skomunikowanych.
- Zabudowa o funkcji turystycznej i rekreacyjnej powinna być rozwijana w nawiązaniu do istniejących jednostek osadniczych lub w ramach ich uzupełnień. Byłoby to stymulatorem do ich rozwoju oraz ograniczało rozlewanie się zabudowy.
- Postuluje się zakaz budowy obiektów turystycznych całorocznych i sezonowych wewnątrz kompleksów leśnych powyżej 2000 ha.
- Dopuszcza się zabudowę turystyczną jako uzupełniającą na terenach dawnych siedlisk.

Przestrzenie publiczne, usługi publiczne

- Polityka w zakresie obsługi ludności polegać powinna przede wszystkim na poprawie infrastruktury społecznej jakościowej i ilościowej, przez budowę nowych obiektów, a także prace remontowe mające na celu podnoszeniu standardu istniejących obiektów usługowych.
- W ramach podnoszenia jakości życia mieszkańców, ogólnodostępne przestrzenie publiczne należy kreować jako miejsca przyjazne i zachęcające do użytkowania, ze szczególnym uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego, przez co rozumie się zapewnienie dostępności przestrzeni publicznych osobom ze szczególnymi potrzebami.

Ochrona środowiska i infrastruktura techniczna

- Jako priorytet należy przyjąć dbałość o przestrzenie przyrodnicze, ze względu na rolę jaką odgrywają w podnoszeniu jakości życia mieszkańców i rozwój turystyki - czyli wzrost konkurencyjności gminy jako atrakcyjnego miejsca do mieszkania i wypoczynku.
- Rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnych na terenie gminy należy przyjąć jako niezbędny element ochrony środowiska oraz zabezpieczenia nowych terenów pod inwestycje.

- Postuluje się, w pierwszej kolejności, rozwiązanie problemu neutralizacji ścieków na obszarach predestynowanych do rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej, oraz dopuszczenie nowego zainwestowania turystycznego pod warunkiem spełnienia przez inwestorów warunków dotyczących uzbrojenia terenu w pełną infrastrukturę techniczną.
- W celu ograniczenia niskiej emisji, należy dążyć do wyeliminowania bądź przebudowy istniejących kotłowni indywidualnych na paliwo stałe z przechodzeniem na paliwo ekologiczne (gaz przewodowy, olej opałowy) oraz poprawienie efektywności energetycznej budynków.
- Należy położyć nacisk na rozwój odnawialnych źródeł energii - w tym farm wiatrowych w północnej części gminy.
- Postuluje się ochronę tzw. „Zielonych klinów” - terenów cennych przyrodniczo, utworzonych w oparciu o rzeki oraz tereny objęte prawnymi formami ochrony i będące elementem „Zielonego pierścienia”, określonego w pzp w-m (rys 71).
- Brzegi rzek, jezior i innych zbiorników wodnych znajdujących się w granicach gminy należy chronić przed nadmiernym zagospodarowaniem poprzez umiejscawianie zabudowy poza strefami ochronnymi ekosystemów wodnych.
- Działalność gospodarcza w lasach powinna być prowadzona z zachowaniem zasad rozwoju zrównoważonego i uzyskaniem kompromisu między gospodarką leśną a funkcją rekreacyjną, przy zapewnieniu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów leśnych.
- Wyrobiska po eksploatacji kruszywa, pozostawione jako nieużytki, powinny być rekultywowane w kierunku leśnym.
- Na obszarze wzdłuż drogi Olsztyn-Morąg występują wody podziemne bez wystarczającej izolacji od powierzchni ziemi - sposób gospodarowania na tych obszarach musi zabezpieczać wody podziemne przed zanieczyszczeniami.
- W ramach przystosowania do zmian klimatu, grunty rolne o małej przydatności rolniczej (oprócz nieużytków bagiennych i użytków łąkarskich) powinny być przeznaczone do zalesienia.

Komunikacja

- Priorytetem powinien się stać rozwój transportu zbiorowego, w tym rozwój kolei aglomeracyjnej. Wpisuje się to w Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jonkowo. O uruchomienie kolei aglomeracyjnej należy także zabiegać wg wytycznych Planu Mobilności MOF Olsztyna. Przewozy kolejowe stałyby się podstawowymi osiami komunikacyjnymi w MOF, choć nie zamykałyby się jedynie w jego granicach. Docelowo przewozy te powinny być zintegrowane taryfowo i przestrzennie z całym systemem komunikacji miejskiej i podmiejskiej. W celu optymalnego wykorzystania transportu kolejowego w ruchu aglomeracyjnym, należy dążyć do lokalizowania parkingów P&R i B&R przy stacjach i przystankach kolejowych na terenie MOF Olsztyna¹⁸.
- Działania inwestycyjne w zakresie dróg powinny się skupiać na poprawie stanu dróg już istniejących, przez co zwiększa się bezpieczeństwo i jakość życia w gminie.

¹⁸ Plan mobilności Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Olsztyna do roku 2025, autorzy: członkowie zespołu specjalistów ds. transportu REFUNDA Sp. z o.o. z Wrocławia, str. 146.

- Na terenie gminy należy rozwijać system ścieżek rowerowych, służących dwu różnym rodzajom ruchu: dla ruchu lokalnego oraz rowerowe trasy turystyczne, przebiegające w pobliżu interesujących zabytków kultury i obiektów przyrodniczych. Ścieżki powinny uwzględniać połączenia ponadlokalne, w skali MOF.
- W związku z brakiem możliwości uzyskania minimalnych prawidłowych parametrów w miejscowościach Warkały, Giedajty, Wrzesina, Stętkiny zakłada się w studium zmianę przebiegu drogi wojewódzkiej nr 527 przez te miejscowości. Na rysunku studium zaznaczono proponowany przebieg obejść w/w miejscowości w ciągu drogi nr 527. Propozycja omięcia Warkał i Giedajt obwodnicą w ciągu drogi wojewódzkiej 527.

Wartości kulturowe

- Zabytki i ich otoczenie należy eksponować i utrzymywać w dobrym stanie - podkreśla to atmosferę miejsca i buduje tożsamość lokalną oraz stymuluje rozwój turystyki kulturowej.
- We wsiach z zachowanym historycznym układem ruralistycznym należy wyznaczyć strefę ochrony tego układu, z utrzymaniem zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji o wartościach kulturowych, ochroną jej ekspozycji, dostosowaniem nowej zabudowy skalą.
- Postuluje się, aby formy współczesne harmonizowały z istniejącym układem przestrzennym i nawiązywały do lokalnej tradycji architektonicznej w zakresie: gabarytów (do 2 kondygnacji w tym poddasze użytkowe), bryły, skali, użytych materiałów, podziałów architektonicznych elewacji, kształtu dachu (dwuspadowe o spadkach od 35 do 45 stopni).

3.4. Obszary strategicznej interwencji

W ramach niniejszego dokumentu, na terenie gminy nie przewiduje się utworzenia Obszarów Strategicznej Interwencji.

Jednak OSI, które swoimi ustaleniami obejmują gminę Jonkowo wyznaczono w strategicznych dokumentach nadrzędnych. W takiej sytuacji dużym wyzwaniem, ale też szansą dla gminy staje się zarządzanie polityką przestrzenną, uwzględniającą różne poziomy i konteksty interwencji.

W dokumencie „*Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*” gmina Jonkowo objęta jest OSI Tygrys warmińsko-mazurski oraz OSI MOF Olsztyna.

Uzasadnienie do powstania OSI Tygrys warmińsko-mazurski to konieczność dynamizacji procesów rozwojowych oraz wzmocnienie konkurencyjności krajowej i międzynarodowej regionu. Wybór gmin opierał się na położeniu ośrodka gminnego w odległości nie większej niż 15 km od drogi nr 7 i nr 16.

Oczekiwane zmiany przestrzenne będące wynikiem interwencji to:

- zapobieganie wymywaniu mieszkańców z województwa,
- wzrost powiązań funkcjonalnych wewnątrz obszaru,
- rozszerzanie oddziaływania na obszary sąsiednie,

- spójność terytorialna regionu¹⁹.

OSI MOF Olsztyna ustalono z powodu potrzeby wzmocnienia konkurencyjności krajowej i międzynarodowej stolicy województwa i jej obszaru funkcjonalnego.

Zmiany przestrzenne, oczekiwane jako efekt postulowanej interwencji to:

- regionalne funkcje edukacyjne i wzmocnianie zasobów pracy,
- zapobieganie emigracji mieszkańców z województwa poprzez konkurencyjną ofertę edukacyjną,
- rozwinięte funkcje miast - ośrodków lokalnych (edukacyjne i usługi społeczne),
- rozwój powiązań funkcjonalnych w ramach MOF i z pozostałymi gminami powiatu olsztyńskiego,
- zapobieganie emigracji mieszkańców z województwa poprzez konkurencyjną ofertę pracy,
- zacieśnianie współpracy w ramach MOF,
- wzrost wewnętrznej spójności komunikacyjnej MOF,
- poprawa połączeń z portem lotniczym Olsztyn-Mazury²⁰.

W projekcie dokumentu „*Strategia MOF Olsztyna 2030+ NOWE WYZWANIA*” określono 4 Obszary Strategicznej Interwencji: OSI Infrastrukturalny pierścień, OSI Pasy zieleni (Zielony pierścień), OSI Jeziora i OSI Przestrzenie mobilności.

OSI Infrastrukturalny pierścień służy zrównoważonemu rozwojowi obszaru wokół obwodnicy.

OSI w swoim zakresie uwzględnia oba warianty północnej obwodnicy Olsztyna - wschodni i zachodni. Jednak obwodnica w części północno-zachodniej nie została przewidziana w kluczowym dokumencie strategicznym gminy jakim jest Studium. Plan Zagospodarowania województwa także rekomenduje wariant wykonania obwodnicy w północno-wschodniej części. Dlatego w modelu nie uwzględniono przebiegu obwodnicy przez teren gminy Jonkowo.

OSI Pasy zieleni (Zielony pierścień) służy zachowaniu powiązań przyrodniczych i ochronie walorów krajobrazowych. Utrzymanie terenów zielonych wokół Olsztyna rekomendowane jest w wielu strategicznych dokumentach. „Zielony pierścień” zapewnia ciągłość środowiska naturalnego i ochronę przyrody, pełni rolę klinów napowietrzających dla zabudowy, absorbuje zanieczyszczenia i wprowadza ład przestrzenny, poprzez ograniczanie niekontrolowanej zabudowy.

OSI Jeziora służy ochronie linii brzegowej jezior. Celem interwencji jest ochrona jezior przed antropopresją, zapobieganie zabudowywaniu i przekształcaniu brzegów, zapewnienie dostępu do jezior zwierzętom, zachowanie różnorodności biologicznej na terenie MOF.

OSI Przestrzenie mobilności koncentruje się na rozwoju transportu zrównoważonego. Celem OSI jest zapewnienie ciągłości systemów transportowych na całym terenie MOF, poszerzenie zasięgów

¹⁹ „*Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*”, str.61.

²⁰ „*Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*”, str.62.

infrastruktury i transportu zbiorowego, zapewnieniu bezpieczeństwa i wygody wszystkim użytkownikom przestrzeni mobilności, z naciskiem na pieszych i rowerzystów²¹.

3.5. Efekty przestrzenne realizacji strategii

- ✓ Określenie *stref zainwestowania jednostek osadniczych* pozwoli zapobiec niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy i zmniejszy wydatki na realizację uzbrojenia terenu.
- ✓ Zrównoważony rozwój terenów podmiejskich Olsztyna zwiększy ilości atrakcyjnych lokalizacji pod inwestycje. Będą to tereny, które przyciągną do gminy nowych mieszkańców i inwestorów. Położenie w sąsiedztwie Olsztyna pozwoli na szersze wykorzystywanie infrastruktury oraz powiązań funkcjonalnych z miastem (transport zintegrowany, dojazdy do pracy, szkół, usług). Zintegrowane zostaną działania dotyczące ochrony „Zielonego pierścienia” - obszarów cennych przyrodniczo wokół Olsztyna, również poprzez wzmocnienie międzygminnych, słabych powiązań korytarzy ekologicznych. Tereny gminne przylegające do miasta stworzą z nim spójną, charakteryzującą się łańcem przestrzennym strukturę urbanistyczną, co będzie miało dodatni wpływ na integrację przestrzenną Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego.
- ✓ Dzięki wielokierunkowemu rozwojowi lokalnych ośrodków wiodących (Jonkowo, Wrzesina, Nowe Kawkowo), zwiększy się ilość obszarów z łatwym dostępem do usług publicznych i komercyjnych.
- ✓ Poziom życia mieszkańców gminy podniesie się dzięki jakościowej i ilościowej poprawie infrastruktury społecznej (budowę nowych obiektów usługowych oraz podnoszenie standardów obiektów już istniejących) oraz infrastruktury technicznej (remonty dróg, budowę systemu ścieżek rowerowych, budowę sieci, w tym przede wszystkim sieci wodno-kanalizacyjnej, rozwój transportu publicznego). Gmina stanie się konkurencyjna, jako miejsce dobre do zamieszkania.
- ✓ W gminie wzrośnie znacząco ilość energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł, co będzie pomocne w zwalczaniu skutków kryzysu energetycznego.
- ✓ Walory przyrodnicze i krajobrazowe staną się znakiem rozpoznawczym gminy Jonkowo. W oparciu o tereny zielone rozbuduje się zaplecze usług turystycznych. Wzmocnienie powiązań z wojewódzkim systemem terenów zielonych zwiększy rozpoznawalność i znaczenie gminy na poziomie regionalnym, jako rejonu o dużych walorach przyrodniczych, interesującego pod względem turystyki i rekreacji. Grunty rolne o małej przydatności rolniczej zostaną zalesione. Duża ilość dostępnych terenów zielonych wpłynie pozytywnie na jakość życia mieszkańców.
- ✓ Zadbana i wyeksponowana zabudowa historyczna wpłynie na rozwój turystyki krajoznawczej i wzmocni tożsamości lokalną.
- ✓ Funkcje rolnicze rozwiną się w oparciu o pobliskie rynki zbytu, uzupełniać je będzie agroturystyka.
- ✓ Wzrośnie produkcja oparta o przetwórstwo surowców lokalnych oraz inne, nieuciążliwe dla środowiska rodzaje produkcji przemysłowej i rzemieślniczej

²¹ Strategia MOF Olsztyna 2030+ Nowe Wyzwania, 2021 projekt, Urząd Miasta Olsztyna, str. 45.

Załącznik nr 2. Indykatory wykaz projektów planowanych do realizacji na terenie Gminy Jonkowo

Tabela. Wykaz projektów zaplanowanych do realizacji w gminie Jonkowo w ramach Strategii ZIT MOF Olsztyna

L.p.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł wiązki projektowej	Tytuł projektu	Okres realizacji projektu w latach	Całkowita wartość projektu (PLN/EUR ²²)	Skrócony opis projektu	Miejsce realizacji projektu
1.	Gminy: Barczewo, Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Purda, Stawiguda i Olsztyn oraz ich jednostki organizacyjne	Ekomobilny MOF	Zintegrowany transport publiczny na obszarze MOF Olsztyna	2021-2029	62 205 881 PLN 13 823 529 EUR	- inwestycje w infrastrukturę dla transportu publicznego; - zakupy nisko- i zeroemisyjnego taboru dla transportu publicznego oraz tworzenie infrastruktury do jego ładowania/tankowania; - budowa węzłów przesiadkowych, w tym z wykorzystaniem parkingów P&R, B&R oraz K&R dla lepszego wykorzystania transportu publicznego;	Gminy MOF Olsztyna: - Gmina Barczewo - Gmina Dywity - Gmina Gietrzwałd - Gmina Jonkowo - Gmina Purda, - Gmina Stawiguda - Gmina Olsztyn
2.	Gminy: Barczewo, Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Purda, Stawiguda i Olsztyn oraz ich jednostki organizacyjne	Ekomobilny MOF	Rozwój niskoemisyjnej i bezemisyjnej mobilności indywidualnej w MOF Olsztyna	2021-2029	146 929 451 PLN 32 650 989 EUR	- budowa i przebudowa infrastruktury pieszej i rowerowej (w tym infrastruktury towarzyszącej) - inwestycje w bezpieczeństwo ruchu drogowego ze szczególnym uwzględnieniem pieszych, rowerzystów i użytkowników uto; - wsparcie mobilności współdzielonej; - inwestycje w infrastrukturę dla elektromobilności;	Gminy MOF Olsztyna: - Gmina Barczewo - Gmina Dywity - Gmina Gietrzwałd - Gmina Jonkowo - Gmina Purda, - Gmina Stawiguda - Gmina Olsztyn
3.	Gminy: Barczewo, Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Purda, Stawiguda i Olsztyn oraz ich jednostki organizacyjne	Ekomobilny MOF	Innowacyjna mobilność w MOF Olsztyna	2021-2029	9 264 708 PLN 2 058 824 EUR	- wdrażanie i rozwój inteligentnych systemów transportowych (ITS); - integracja taryfowo-biletowa na obszarze MOF; - zakup i wdrożenie narzędzi do modelowania ruchu;	Gminy MOF Olsztyna: - Gmina Barczewo - Gmina Dywity - Gmina Gietrzwałd - Gmina Jonkowo

²² Kurs przeliczenia 1 EUR = 4,5 zł

Strategia Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030

						- aktualizacja SUMP dla MOF Olsztyna;	- Gmina Purda, - Gmina Stawiguda - Gmina Olsztyn
4.	Gmina Stawiguda, Gmina Jonkowo wraz z jednostkami organizacyjnymi	Komunalny MOF	Zrównoważona gospodarka ściekowa na obszarze gmin Jonkowo i Stawiguda	2021-2029	23 000 000 PLN 5 111 111 EUR	- Budowa kolektora sanitarnego omijającego istniejącą małą przepompownię ścieków przy Jeziorze Wulpińskim w Dorotowie w Gminie Stawiguda; - Modernizacja przepompowni w miejscowościach na terenie Gminy Stawiguda; - Modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych w Jonkowie polegająca na zagospodarowaniu osadów ściekowych; - Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią ścieków w miejscowości Jonkowo.	Gmina Stawiguda, Gmina Jonkowo
5.	Gmina Stawiguda, Gmina Jonkowo wraz z jednostkami organizacyjnymi	Komunalny MOF	Poprawa zaopatrzenia w wodę w gminach Jonkowo i Stawiguda	2021-2027	14 643 306 PLN 3 254 068 EUR	- Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Gryźlinach i Pluskach; - Modernizacja stacji uzdatniania wody w Jonkowie; - Modernizacja stacji uzdatniania wody we Wrzesinie.	Gmina Stawiguda, Gmina Jonkowo
6.	Gmina Stawiguda, Gmina Jonkowo wraz z jednostkami organizacyjnymi	Komunalny MOF	Inteligentne zarządzanie sieciami wodno-kanalizacyjnymi w gminach Jonkowo i Stawiguda	2021-2027	8 448 062 PLN 1 877 347 EUR	- Kontynuacja wdrażania telemetrii i inteligentnych e-usług dla mieszkańców (wspieranie inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi) Gminy Stawiguda; - Utworzenie inteligentnego systemu zarządzania siecią wodociągowo - kanalizacyjną (obejmującego m.in.: model sieci kanalizacji sanitarnej, system optymalnego sterowania ciśnieniem w sieci wodociągowej w oparciu o utworzony model hydrauliczny sieci wodociągowej, system informacji geograficznej GIS oraz jego integrację z modelami sieci wodociągowo-kanalizacyjnymi).	Gmina Stawiguda, Gmina Jonkowo

Strategia Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030

7.	Gminy: Barczewo, Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Purda, Stawiguda i Olsztyn oraz ich jednostki organizacyjne	Komunalny MOF	Gospodarka ściekowa na obszarach rozproszonej zabudowy w MOF Olsztyna - projekt parasolowy dla gospodarstw domowych bez dostępu do sieci kanalizacyjnej	2021-2027	6 988 896 PLN 1 553 088 EUR	- wsparcie inwestycji w oczyszczalnie przydomowe i inne nowoczesne rozwiązania z zakresu zagospodarowania ścieków komunalnych (projekty parasolowe)	Gminy MOF Olsztyna: - Gmina Barczewo - Gmina Dywity - Gmina Gietrzwałd - Gmina Jonkowo - Gmina Purda, - Gmina Stawiguda
8.	Gminy: Barczewo, Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Purda, Stawiguda i Olsztyn oraz ich jednostki organizacyjne	Edukacyjny MOF	Wzrost kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży w MOF Olsztyna obejmujący działania wspierające	2021-2029	71 735 972 PLN 15 941 327 EUR	Realizacja programów rozwojowych szkół/placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne, poprzez: - rozwój kompetencji cyfrowych; - poprawę rozumienia i tworzenia informacji, rozwój w zakresie wielojęzyczności, matematyki, nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii itp.; - podnoszenie kompetencji osobistych, społecznych i w zakresie umiejętności uczenia się; - wzrost kompetencji obywatelskich oraz przedsiębiorczości, - rozwój świadomości i ekspresji kulturalnej, - wsparcie placówek oświatowych w zakresie edukacji włączającej - wsparcie uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi oraz ich rodzin.	Gminy MOF Olsztyna: - Gmina Barczewo - Gmina Dywity - Gmina Gietrzwałd - Gmina Jonkowo - Gmina Purda, - Gmina Stawiguda - Olsztyn
9.	Gminy: Barczewo, Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Purda, Stawiguda i Olsztyn oraz ich jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, podmioty prywatne prowadzące działalność w obszarze pomocy społecznej	Społeczny MOF	Centrum koordynacji i informacji na rzecz osób niesamodzielnych i ich rodzin	2021-2029	15 279 454 PLN 3 395 434 EUR	<ul style="list-style-type: none">rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej w oparciu o zdeinstytucjonalizowane formy opieki, jak np. usługi asystenckie, opiekuńcze, specjalistyczne i inne usługi opiekuńcze, oraz innych form wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania,szkolenia oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz zapewnienie dostępu do superwizji,	Gmina Olsztyn

Strategia Rozwoju Gminy Jonkowo do roku 2030

						<ul style="list-style-type: none">• wsparcie opiekunów faktycznych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,• wsparcie tworzenia i/lub funkcjonowania usług społecznych w społeczności lokalnej w formule deinstytucjonalizacji, w tym centrów usług społecznych,• poprawa dostępności usług i rozwój oferty wsparcia dziennego skierowanych do seniorów,• wspieranie działań w zakresie wzmacniania więzi i integracji międzypokoleniowej, w tym promujących ideę wolontariatu,• upowszechnienie transportu indywidualnego typu door-to-door dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności (jako część projektów wspierających).	
10.	Gminy: Barczewo, Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Purda, Stawiguda i Olsztyn oraz ich jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, podmioty prywatne prowadzące działalność w obszarze pomocy społecznej	Społeczny MOF	Centrum pomocy dzieciom pokrzywdzonym przestępstwem	2021-2029	15 279 454 PLN 3 395 434 EUR	<ul style="list-style-type: none">• usługi interwencji kryzysowej, usługi w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie oraz w zakresie kompleksowej pomocy dzieciom pokrzywdzonym przestępstwem (i ich rodzinom).	Gmina Olsztyn

Źródło: STRATEGIA MOF OLSZTYNA 2030+ NOWE WYZWANIA